

Heesch | 28 september 2021

Programmabegroting 2022-2025

Gemeente Bernheze

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	3
Begroting in één oogopslag	5
Global Goals	6
Deel 1: Programmaplan 2022 - 2025	8
Bestuur en ondersteuning	9
Veiligheid	15
Verkeer, vervoer en waterstaat	20
Economie	24
Onderwijs	34
Sport, cultuur en recreatie	37
Sociaal domein	45
Volksgezondheid en milieu	61
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	72
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	85
Deel 2: Paragrafen	92
A. Lokale heffingen	93
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	104
C. Kapitaalgoederen	117
D. Financiering	124
E. Bedrijfsvoering	126
F. Verbonden partijen	136
G. Grondbeleid	148
H. Subsidies	155
Deel 3: Financiële begroting	159
Overzicht van baten en lasten	160
Meerjarenbegroting	183
Bijlage 1 – Overzicht baten en lasten per taakveld	199

Aanbiedingsbrief

Beste leden van de gemeenteraad,

Drie jaar geleden zijn we deze bestuursperiode gestart met het Bestuursprogramma 'Samen voor Bernheze, 2018-2022'. Bij de kadernota 2022 uitten we onze verbazing over hoe de wereld, vergeleken met die start, er op dat moment uitzag. Inmiddels zijn de maatregelen versoepeld en heeft de Rijksoverheid aangekondigd nagenoeg alle steunpakketten stop te zetten. Wat dit alles voor de toekomst betekent, moet nog blijken. We hebben hier echter alle vertrouwen in omdat we bij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen nog steeds een enorme veerkracht en inzet zien om te blijven werken aan de thema's die voor Bernheze belangrijk zijn.

Bernheze heeft een financieel solide positie. Het is ons gelukt om weinig tot geen bezuinigingen door te voeren. Daar staat een matige lastenverzwaring van twee procent extra onroerendezaakbelasting tegenover, exclusief een kleine correctie voor inflatie. Verder kost deze begroting onze inwoners niets extra. We kunnen dit zo doen omdat we positieve resultaten uit het verleden gebruiken voor incidentele uitgaven en voor investeringen in voorzieningen en infrastructuur. Dit gaat om zes miljoen euro. Ook op de langere termijn hebben we een sluitend meerjarenperspectief. Wel maken we ons zorgen over de herijking van het gemeentefonds waardoor we risico lopen op een structurele korting van 1,2 miljoen euro. Dit kan stevige gevolgen hebben voor Bernheze. Deze effecten hebben we nog niet meegenomen omdat we nog onvoldoende zekerheid hebben over de bedragen.

We zijn daarom trots dat we in dit laatste jaar van de bestuursperiode een sluitende begroting kunnen presenteren. Het grootste deel van het Bestuursprogramma 'Samen voor Bernheze' is daarmee uitgevoerd en dat vormt een degelijk fundament voor de volgende bestuursperiode.

Dit betekent dat we blijven investeren in wonen met het opstellen van een nieuwe woonvisie. We leggen daarbij nadrukkelijk de verbinding met stakeholders die kunnen bijdragen aan het oplossen van vraagstukken, verduurzaming van de woningvoorraad en het sociale domein (wonen en zorg). Ook werken we aan een duurzame toekomst voor de Wildhorst en de Maashorst en voeren we de visies op recreatie&toerisme en erfgoed uit. We nemen onze verantwoordelijkheid bij de opvang van statushouders en asielzoekers.

De transitie in de landbouw blijft een maatschappelijk actueel en soms weerbarstig onderwerp. Bernheze is daar nauw bij betrokken en begeleidt onder meer initiatieven van agrariërs/ondernemers in het buitengebied. We stellen hierbij een gebiedsgerichte aanpak van het buitengebied steeds meer centraal. De voorbereidingen voor de Omgevingswet lopen door en met ons proces Vergunningen, Toezicht en Handhaving geven we prioriteit aan landbouw/stoppende agrariërs, woningbouw, huisvesting arbeidsmigranten en openbare orde & veiligheid.

We blijven werken aan de integrale toegang; in februari 2021 zijn we gestart met Wegwijzer Bernheze en we doen onderzoek naar het integreren van de jeugdprofessionals en de regisseur Wegwijzer. Ook voor de jeugd hebben we aandacht zowel op het vlak van preventie, behandeling als onderwijs. Duurzaamheid en energietransitie blijven onze aandacht houden. We gaan meer duurzaamheidsleningen verstrekken, voeren de duurzame energie-agenda uit en zijn alert op gaven te verbinden aan de Regionale Energiestrategie. Over de motie 'Duurzaam doen' leggen we de gemeenteraad een apart voorstel voor. We streven naar een vitale en duurzame economie die inspeelt op de veranderende samenleving en arbeidsmarkt. We richten ons daarbij op de centra, bedrijventerreinen en buitengebied.

Een aantal straten krijgt een reconstructie waarbij we maatregelen tegen wateroverlast, verdroging en hittestress nemen. Voor het herprioriteren van reconstructies stellen we in samenspraak met de commissie Ruimtelijke zaken een objectief afwegingskader infrastructurele werken op. Het resultaat van de herprioritering komt in de kadernota 2023.

In ons bestuursprogramma zeiden we al dat we onze doelen willen we bereiken in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners, met ondernemers en met de inwoners van onze gemeente. We willen daarbij de komende jaren meer gebruik maken van nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken. Ook werken we aan een herijking van ons inwonersparticipatiebeleid.

De coronacrisis heeft veel geleverd van onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. We zagen dat sommige groepen daarbij onevenredig zwaar getroffen zijn. We hebben ons daar rekenschap van gegeven door waar nodig op allerlei vlakken extra (naast de steunpakketten vanuit de Rijksoverheid) te faciliteren. Ook nu de maatregelen versoepelen en de economische vooruitzichten goed zijn houden we aandacht voor deze groepen.

Dit alles kunnen we alleen realiseren met een organisatie die op orde is en een goede dienstverlening biedt aan onze inwoners. Zowel nu als in de toekomst. Inmiddels zijn we op 1 juni gestart met een nieuw organisatieconcept in een aangepaste organisatiestructuur. We zorgen daarmee voor meer coördinatie en sturing, actualiseren ons human resourcebeleid en investeren in capaciteit en kwaliteit. De voordelen van het hybride werken combineren we met het onderzoek naar de toekomst van het gemeentehuis (combinatie de Pas, bibliotheek en de Eijnderic).

We kijken uit naar de bespreking van uw reacties op deze begroting.

Het college van burgemeester en wethouders.

Begroting in één oogopslag

**WAAR KOMT HET GELD
VAN DE GEMEENTE VANDAAN?**

**WAARAAN WIL DE GEMEENTE
HET GELD UITGEVEN?**

INKOMSTEN TOTAAL
€ **88.455.005**

Inkomsten via het rijk 50.499.072 57%

Gemeentefonds	45.765.159
Onderwijsachterstandenbeleid	246.244
Uitkering t.b.v. bekostiging uitkeringen sociale zaken	4.417.091
Specifieke uitkering stimulering sport	70.578

Andere inkomstenbronnen 20.880.348 24%

Dividend, grondexploitatie, verhuur vastgoed, staandeld markten en kermissen, werkzaamheden voor derden

Lokale heffingen 13.536.173 15%

Onroerende zaakbelasting	7.861.947
Rioolrechten	2.559.915
Afvalstoffenheffing	2.990.727
Reclamebelasting	29.200
Toeristenbelasting	94.384

Inzet geld uit reserves 1.328.282 2%

Vergunningen en leges 2.211.130 2%

Paspoorten, rijbewijzen, etc.	467.727
Vergunningen (omgevingsvergunning)	1.394.432
Overige vergunningen (evenementen, drank en horeca, etc.)	243.183
Lijkbezorgingsrechten	105.788

Positief resultaat begroting 116.317

**IK BETAAL
IN 2022 AAN:**

OZB
Gemiddeld OZB
tarief woningen
340

Rioolheffing
159

**Afvalstoffen-
heffing**
228

**TOP 5
GEMEENTELIJKE
UITGAVEN
PER INWONER**

Sociaal domein	960
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	648
Bestuur en ondersteuning	413
Volksgesondheid en milieu	247
Sport, cultuur en recreatie	190

UITGAVEN TOTAAL
€ **88.338.688**

34% Sociaal domein 30.406.562

Samenkracht en burgerparticipatie	2.862.004
Wijkteams	4.470.384
Inkomensregelingen en participatie	11.426.701
Wmo	5.713.454
Jeugd	5.934.019

23% Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 20.541.420

Ruimtelijke ordening	1.381.777
Grondexploitatie	17.508.281
Wonen en bouwen	1.651.362

15% Bestuur en ondersteuning 13.070.855

Bestuurszaken	1.883.363
Burgerzaken	950.997
Beheer gronden	197.860
Bedrijfsvoering	9.861.434
Algemene middelen	82.729
Post onvoorzien	94.472

9% Volksgezondheid en milieu 7.829.789

Volksgesondheid	1.252.567
Riolering	2.120.256
Afval	2.824.438
Milieubeheer	1.532.272
Begraafplaatsen	100.256

7% Sport, cultuur en recreatie 6.003.767

Sportbeleid en -accommodaties, activering	2.593.189
Cultuur, musea en cultureel erfgoed	597.238
Bibliotheek en lokale omroep	780.496
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.032.844

5% Verkeer en vervoer 4.079.857

Verkeer en vervoer	4.077.125
Openbaar vervoer	2.732

3% Veiligheid 2.700.892

Brandweer	1.976.076
Openbare orde en handhaving	724.816

3% Onderwijs 2.671.566

Onderwijshuisvesting	1.261.802
Onderwijsbeleid, leerplicht en vervoer	1.409.764

1% Economie 1.033.980

Economische ontwikkeling	70.731
Economische promotie	649.910
Bedrijventerrein(en)	202.253
Markten, standplaatsen en reclamebelasting	111.086

Global Goals

Wat willen we bereiken?

In 2015 hebben de lidstaten van de Verenigde Naties de agenda met Global Goals for Sustainable Development aangenomen. Tot 2030 werken alle lidstaten aan deze gezamenlijke agenda. Ook gemeenten hebben hier een rol in te vervullen, omdat veel van de doelen raakvlakken hebben met opgaven van lokale overheden. De 17 Global Goals staan hieronder.

De gemeente Bernheze ziet de raakvlakken tussen de Global Goals en onze opgaven ook, en wil graag een Global Goals gemeente zijn. Dat betekent dat we bij ons beleid rekening houden met de uitgangspunten van de Global Goals. In de komende jaren gaan we de Global Goals implementeren in onze gemeente. Ze worden dan onderdeel van onze ambtelijke processen. Onze planning- en controlcyclus is het eerste proces waarin we de Global Goals integreren. In deze programmabegroting staat bij elk onderwerp aan welke Global Goal we werken.

De Global Goals sluiten goed aan bij onze ambitie om onze beleidsvoornemens en beleidsuitvoering te koppelen aan het bereiken van maatschappelijke effecten. De gemeente Bernheze ziet de raakvlakken tussen de Global Goals en onze opgaven ook, en wil graag een Global Goals gemeente worden.

We richten ons daarbij specifiek op de volgende Global Goals (en zonder de andere daarbij te vergeten) aangezien die sterk gerelateerd zijn aan onze strategische thema's:

- doel 2, voedselzekerheid & voedselproductiesystemen,

- doel 3, gezonde levens.
- doel 11, steden en dorpen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam en

Hoe weten we dat?

In onze begroting 2021 zijn we gestart met het implementeren van de Global Goals. Op deze manier maken we een lokale vertaling van de Global Goals. Aan de hand van de planning- en controlcyclus meten we regelmatig of we voldoen aan de doelen (maatschappelijke effecten) die we ons hebben gesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 zijn we gestart met het opnemen van de Global Goals in onze begroting. Op deze manier leggen we een basis om inzicht te geven in de samenhang tussen doelen en activiteiten van de gemeente en de Global Goals. Ook bij het maken van nieuw beleid (beleidsnota) maken we een koppeling naar de Global Goals. We zijn bezig met het opnieuw vormgeven van de instrumenten in de planning- en controlcyclus, we passen de Global Goals daarbij in. Uiteindelijk zijn we naar verwachting bij de volgende bestuursperiode klaar om het bestuursprogramma volledig in te richten op basis van de Global Goals.

Verder onderzoeken we de mogelijkheden voor het oprichten van een werkgroep waarvan ook inwoners lid zijn. We willen op deze manier het potentieel van inwoners, ondernemers en instellingen meer te benutten bij het implementeren van de Global Goals in Bernheze.

In deze programmabegroting is elk onderwerp gekoppeld aan de Global Goals die daarop van toepassing zijn. We gaan deze koppeling de komende jaren verder aanscherpen.

Deel 1: Programmaplan 2022 - 2025

In de tabellen is per voornemen aangegeven wat de bron van de uitgaven is. Hieronder een korte toelichting van de diverse bronnen:

- VERVANGING: Noodzakelijk in verband met instandhouding
- WETTELIJK : Medebewindtaken en wettelijke verplichting
- MJB : Opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2024
- NIEUW : Toevoeging t.o.v. de meerjarenbegroting 2022-2024

Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Investering gemeentehuis in combinatie met De Pas, de Bibliotheek en de Eijnderic

Wat willen we bereiken?

Al jaren hebben wij een beleid voor plaats- en tijdsafhankelijk werken. Door de corona-crisis heeft deze ontwikkeling een vlucht genomen en werken bijna al onze medewerkers thuis. Het perspectief op goed werkgeverschap verandert door het massaal thuiswerken in corona-tijden. Het faciliteren van de combinatie van thuis- en op kantoor werken wordt onderdeel van goed werkgeverschap (Global Goal 8). Vanuit organisatieperspectief zien we dat met deze combinatie winst te behalen valt. Zo kunnen we het gemeentehuis anders inrichten en inzetten, om beter aan te sluiten bij zowel de behoefte van onze inwoners als onze medewerkers. Het gemeentehuis wordt dan meer een plaats van persoonlijk aandacht en ontmoeting. Tegelijkertijd faciliteren we onze medewerkers om thuis vooral efficiënt en geconcentreerd individueel te werken. We vinden goede voorzieningen voor onze medewerkers belangrijk, zodat zij vitaal blijven en zich duurzaam in kunnen zetten voor onze gemeente (Global Goal 3).

Na de corona-crisis zal de combinatie van thuis en op het gemeentehuis werken onderdeel blijven van onze werkwijze. Dit vraagt om het opnieuw bekijken van het gebruik van ons gemeentehuis als werkplek, maar ook van de eigen woning als werkplek voor medewerkers. Het biedt ook kansen om op nieuwe manieren het contact met inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners te faciliteren. Het gemeentehuis wordt dan meer een plek van ontmoeten en samenwerken, en vervult minder een traditionele kantoorfunctie.

Daarbij zien we grote meerwaarde om dit in combinatie met De Pas, de Bibliotheek en de Eijnderic te doen. Bij de besluitvorming rondom De Nieuwe Instelling (DNI) in 2020 is besloten een pas op de plaats maken, om De Pas ruimte te geven om de exploitatiekosten omlaag te brengen.

De kans doet zich echter voor om De Misse 2, 4 en 6 in onderlinge samenhang te bezien. Het gemeentehuis wordt met name tijdens kantooruren op werkdagen benut. In de avonden en de weekenden wordt het gebouw minimaal gebruikt. Bij het gemeenschapshuis is het veelal andersom: gebruik in de avonden/weekenden en tijdens kantooruren minder gebruik. Beide gebouwen moeten onderhouden worden, vragen schoonmaak, kennen afschrijving, kosten energie en hebben zelfde faciliteiten. Dat leidt tot onnodige kosten. Door gebouwen te integreren en ruimten te delen wordt een ruimte overdag gebruikt voor ambtelijk overleg en 's-avonds door een vereniging.

Door de drie gebouwen in onderlinge samenhang te bezien is een efficiënte verbetering en substantiële kostenreductie en/of inkomstenverhoging mogelijk. Immers, door het benutten van de gedeeltelijke leegstand en multifunctioneel gebruik van ruimten ontstaan besparingen, verhuur- en/of verkoopmogelijkheden. Met een herinrichting van de gebouwen, reshuffling van het gebruik, het vernieuwen van installaties en het multifunctioneel benutten van de ruimten kan een vernieuwd integraal samengesteld pand ontstaan, dat beter aansluit bij het beoogde gebruik en worden de structurele kosten gereduceerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 starten we met hybride werken als onderdeel van de doorontwikkeling van de organisatie. Dit zal verder zijn beslag krijgen in 2022.

Daarnaast wordt begin 2022 een plan aan uw raad voorgelegd waarin de drie gebouwen tot één Huiskamer van Heesch worden samen gevoegd. Daarin zal ook het nieuwe kantoorconcept worden meegenomen. Dit plan wordt met alle stakeholders vorm gegeven, de gemeente heeft de regie op het project. Belangrijk onderdeel van het plan zal de financiële onderbouwing zijn.

Een dergelijk plan heeft enkele jaren nodig voordat het helemaal gerealiseerd is, maar we kunnen in de tussentijd tijdelijk maatschappelijke partijen huisvesten in de vrije ruimte en vrij te spelen ruimten. Er kan worden gesteld dat de kantoorruimten in De Pas qua vloeroppervlakte voor andere doeleinden zijn in te zetten, bv ten behoeve van de Eijnderic en/of schoolbestuur. Het kan een gezond uitgangspunt zijn om deze ruimten voor de korte termijn vrij te spelen en anderszins te benutten.

Wat mag het kosten?

In 2021 verkennen we de mogelijkheden en komen tot een plan. We vragen daarom voor 2022 een structurele bijdrage voor zowel het herinrichten van het gemeentehuis als het faciliteren van thuiswerken. De nu gevraagde bijdragen zijn gebaseerd op vergelijkbare investeringen in het verleden. Met de uitkomsten van het nog uit te werken plan kunnen wij de bedragen begin 2022 nauwkeuriger onderbouwen.

Voor de herinrichting van het gemeentehuis gaan we nu uit van een structurele ophoging van het budget van € 10.000,- per jaar. Dit gaat om een investering van € 100.000,- die in tien jaar wordt afgeschreven.

Voor het faciliteren van het thuiswerken gaan we uit van een structurele ophoging van € 22.000,- van het budget voor vervanging van bureaus en bureaustoelen. We denken dat een verdubbeling van het budget niet nodig is, want we zullen niet voor elke medewerker zowel op kantoor als thuis een werkplek moeten faciliteren. In sommige gevallen zal er overlap zijn. Bovendien willen we niet dat grote aantallen medewerkers blijvend volledig thuiswerken en geen verbinding meer hebben met het gemeentehuis.

Voor de investering in het gebouw De Misse 4 (huisvesting Stg. De Pas) verwijzen wij u naar het programma Sociaal domein.

Voor de geïntegreerde aanpak van de drie gebouwen wordt in 2022 een raadsvoorstel gemaakt, inclusief de financiële dekking.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Aanpassen werkruimtes gemeentehuis (meer overleg en/of samenwerkingsruimtes, etc.	Nieuw	2022	100.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Nieuw	2022	- 100.000	Investering
Faciliteren thuiswerken	Nieuw	2022	22.000	Structureel

Wet open overheid

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

De Wet Open Overheid (Woo) is de opvolger van Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet is bedoeld om onder andere de gemeentelijke organisatie meer transparant te maken en deze wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en toegankelijk word. De invoering van de wet zal gefaseerd gebeuren.

Wat gaan we daarvoor doen?

De volgende onderwerpen komen naar voren uit de wet:

- documenten in 11 informatiecategorieën actief publiceren
- de informatiehuishouding op orde brengen
- informatie duurzaam toegankelijk maken.

We willen binnen de gestelde termijn voldoen aan deze regelgeving.

Een aantal informatiecategorieën worden al actief openbaar gemaakt, zoals wet- en regelgeving en beleidsregels. Voor overige onderdelen onderzoeken we welke procesaanpassingen en mogelijk systeemaanpassingen nodig zijn om te kunnen voldoen.

Wat mag het kosten?

Via de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn in de meicirculaire voor de periode 2022-2026 incidentele middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast ontvangen we vanaf 2022 ook structurele middelen. Deze middelen hebben we gereserveerd voor het doel waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld.

Verkiezingen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Vanaf 2022 gaan we bij verkiezingen digitale borden plaatsen. De belangrijkste reden om de houten borden te vervangen is duurzaamheid. Andere redenen zijn: geen vervuiling van openbare ruimte, veilig en weerbestendig, hoogwaardige uitstraling en volledige ontzorging van communicatie met de politieke partijen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is de bedoeling dat wij in 2022 een samenwerking aangaan met een externe partij. Na de gemeenteraadsverkiezingen wordt de samenwerking geëvalueerd en bekeken of de samenwerking verlengd wordt.

Wat mag het kosten?

De prijs voor de eenmalige samenwerking is ongeveer € 1.150,- per trotter (mobiel billboard). In elke kern komt in het centrum één trotter te staan. De totale kosten zijn dus ongeveer € 5.750,-. Omdat de externe partij de borden plaatst en het drukwerk verzorgt, is de gemeente alleen verplicht om het beeldmateriaal aan te leveren.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verkiezingsborden	Vervanging	2022	5.750	Incidenteel

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. We noemen hier alleen de gemeenschappelijke regelingen omdat dit wettelijk verplicht is. Andere verbonden partijen laten we hier buiten beschouwing. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) voert voor Bernheze en de andere deelnemende gemeenten en waterschappen wettelijk verplichte taken uit op het gebied van archiefbeheer, ordening, controle en –ontsluiting. Binnen de mogelijkheden werkt het BHIC aan het beleidsdoel ‘meer publiek, meer divers publiek’. Dit sluit aan bij onze doelstelling om cultuur, in dit geval het papieren en digitale erfgoed van de gemeente, gemakkelijk toegankelijk te maken voor belangstellenden. Rondom het BHIC spelen de afgelopen jaren weinig bijzonderheden. Het BHIC is landelijk een van de koplopers in de digitaal ontsloten historische naslag.

Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

De BSOB is een regionaal samenwerkingsverband dat zich richt op het gezamenlijk innen van belastingen. Het doel is de kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van lokale belastingen te verbeteren.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren behorend tot dit programma zijn opgenomen in paragraaf E. Bedrijfsvoering.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
0.1	Bestuur	1.814.023	1.875.639	1.883.363			
0.2	Burgerzaken	693.810	1.029.356	950.997	333.610	478.858	485.083
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden incl. Heesch West	477.462	510.480	197.860	553.161	832.649	490.859
0.4	Overhead	7.973.455	9.074.628	9.255.466	164.459	81.807	93.286
0.5	Treasury	2.742.732	17.212	20.065	26.782	36.038	36.038
0.61	OZB woningen	510.777	488.180	463.471	4.543.103	4.687.395	4.949.003
0.62	OZB niet-woningen				2.819.411	2.873.525	2.949.341
0.64	Belastingen overig				33.694	26.195	29.200
0.7	Alg. uitkering en overige uitkeringen GF				42.990.752	43.407.397	45.765.159
0.8	Overige baten en lasten		108.397	121.983	103		

		Lasten			Baten		
0.9	Vennootschapsbelasting	103.596	245.816				
0.10	Dotaties reserves programma 0	3.637.795	373.627	177.650	7.134.179	1.669.206	645.538
	Totaal	17.953.650	13.723.335	13.070.855	58.599.254	54.093.070	55.443.507

Meerjarig

	Lasten				Baten			
Nr.	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
0.1	1.883.363	1.890.668	1.871.657	1.894.795				
0.2	950.997	964.694	962.985	983.574	485.083	493.572	501.716	510.747
0.3	197.860	205.007	206.108	207.826	490.859	490.859	490.859	490.859
0.4	9.255.466	9.392.856	9.628.291	9.862.059	93.286	94.292	95.887	97.681
0.5	20.065	20.404	20.595	20.835	36.038	36.038	36.038	36.038
0.61	463.471	471.582	479.363	487.992	4.949.003	5.250.007	5.530.332	5.806.758
0.62					2.949.341	3.065.779	3.183.730	3.310.991
0.64					29.200	29.200	29.200	29.200
0.7					45.765.159	45.644.615	46.162.358	47.052.628
0.8	121.983	196.304	416.465	546.616				
0.9								
0.10	177.650	324.586	248.307	146.884	645.538	475.971	25.471	8.471
Totaal	13.070.855	13.466.101	13.833.771	14.150.581	55.443.507	55.580.333	56.055.591	57.343.373

Brondocumenten programma Bestuur en ondersteuning

- Uitwerking positionering & visie dienstverlening Bernheze (april 2021)
- Financiële verordening gemeente Bernheze (art. 212 gemeentewet) (10 december 2020)
- Controleverordening (art. 213 gemeentewet) (16 december 2010)
- Nota reserves en voorzieningen (24 september 2020)
- Bestuursprogramma 'Samen voor Bernheze' 2018-2022

Veiligheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Openbare orde en veiligheid

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke gemeente waar inwoners zich veilig voelen om te kunnen wonen, werken en recreëren.

Hoe weten we dat?

- We houden vast aan de 7,8 die onze inwoners in de burgerpeiling veiligheid en leefbaarheid aan sociale veiligheid geven.
- We monitoren incidentcijfers van veiligheidspartners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We herijken jaarlijks de prioriteiten die opgenomen zijn in het Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2019-2022. De prioriteiten zijn nu: high impact crimes (zoals woninginbraken), woonoverlast, ondermijning bedrijventerreinen en buitengebied, jeugdoverlast, alcohol en drugsgebruik, de Veiligheidsregio en de aanpak van ondermijning in brede zin.
- We stimuleren burgerparticipatie, denk hierbij onder andere aan het inzetten van de buurtwacht bij veiligheidsproblemen en het verder ontwikkelen van buurtWhatsAppgroepen.
- We geven uitvoering aan de ontwikkelagenda van de veiligheidsregio, met nu als prioriteit het verbeteren van het samenspel tussen gemeenten en veiligheidsinformatie samenbrengen en delen. De thema's worden jaarlijks herijkt en meegenomen in de kadernota en programmabegroting.

We nemen deel aan de risico-inventarisatie voor grotere evenementaanvragen met de focus op openbare orde en stellen beheersmaatregelen voor.

Opstellen horecavisie

Global Goals:

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een horecavisie op. Deze dient ook als richtinggevend kader voor het opstellen/beoordelen van ruimtelijke plannen. Deze visie hangt daarmee ook samen met de omgevingsvisie. Het opstellen van de horecavisie combineren we met de evenementenvisie (zie programma Economie).

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Opstellen horecavisie	Vervanging	2022	20.000	Incidenteel

Ondermijning

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een integrale aanpak om de vermenging tussen de onder- en bovenwereld (ondermijning) te bestrijden en te voorkomen dat criminelen door de overheid worden gefaciliteerd. Op deze manier wordt de ondermijning van het lokale gezag teruggedrongen en het gevoel van veiligheid en leefbaarheid van inwoners vergroot.

Hoe weten we dat?

Ondermijnende criminaliteit laat zich moeilijk meten. De meest recente informatie kunnen we halen uit de, in het voorjaar van 2020, gehouden burgerpeiling veiligheid en leefbaarheid in het buitengebied en incidentcijfers van interne en externe partners.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We investeren in bestuurlijke en ambtelijke bewustwording en meldingsbereidheid ten aanzien van signalen en risico's in Bernheze. Ook betrekken we inwoners hier actief bij.
- We versterken onze informatiepositie om beter zicht te krijgen op de mate waarin ondermijnende criminaliteit voorkomt. (Denk hierbij bijvoorbeeld aan gebruik maken en koppelen van bestaande data.)
- We blijven inzetten op de verdere ontwikkeling van de ketensamenwerking. We doen dit onder andere samen met de politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst, Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland (gericht op ondermijning) en andere overheidspartners. Maar ook de samenwerking met interne partners (zoals bijvoorbeeld Vergunningen, Toezicht en Handhaving, burgerzaken en Wegwijzer Bernheze) is van belang.
- Het Maasland Interventie Team (MIT) wordt vaker ingezet bij complexe handhavings- en ondermijningszaken. Nu is dit nog een pilot die we in 2021 hebben geevalueerd. Bij positieve resultaten is het de wens om het MIT vanaf 2022 structureel in te bedden in de organisatie.
- We ontwikkelen het Lokaal Signalen Overleg verder door. Dit is de plaats waar signalen uit Bernheze met elkaar gedeeld worden en dwarsverbanden worden gelegd tussen de verschillende interne domeinen.
- We werpen barrières op, bijvoorbeeld door het inzetten van bestuurlijke instrumenten, om te voorkomen dat we ondermijnende criminaliteit faciliteren. Denk hierbij aan de toepassing van de Opiumwet en de wet BIBOB (tegengaan misbruik vergunningen).
- De aanpak van ondermijning in het buitengebied heeft de komende jaren onze focus. We doen dit samen met onze partners op basis van het Actieplan ondermijning 2021-2023.
- Voor de aanpak van mensenhandel ontwikkelen we in 2021-2022 regionaal beleid.

Zorg en veiligheid

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een kleine groep inwoners wordt onvoldoende geholpen, waardoor zowel zij als de samenleving problemen en overlast hebben op het snijvlak van zorg en veiligheid. Daarom zetten we ons in voor een samenleving waarin iedereen geholpen kan worden, op zijn of haar manier. Daarmee trachten we erger te voorkomen en houden we de samenleving veilig.

Hoe weten we dat?

Kwalitatief/kwantitatief onderzoek: jaarverslag Zorg- en Veiligheidshuis; evaluatiegesprekken met ketenpartners; inzichten opgedaan bij interventies rondom complexe casuïstiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is gekozen om de volgende taken op het snijvlak van zorg en veiligheid op te pakken:

- Met ingang van 1 februari 2021 is in het sociaal domein Wegwijzer Bernheze gestart. Een ingang voor alle gemeentelijke zorgvragen. In 2022 vindt een doorontwikkeling plaats om ook vragen op het snijvlak zorg en veiligheid daar hun ingang te laten vinden.
- Het voeren van proces- en/of casusregie bij complexe zorg- en veiligheids casuïstiek.
- Afstemmen en samenwerken in onderwerpen die elkaar raken.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. We noemen hier alleen de gemeenschappelijke regelingen omdat dit wettelijk verplicht is. Andere verbonden partijen laten we hier buiten beschouwing. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en Bevolkingszorg. In de veiligheidsregio werken zij met de 16 gemeenten en de GGD samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en bevolkingszorg. Ook de Nationale Politie, de Meldkamer Oost-Brabant, het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid werken samen binnen de veiligheidsregio.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is een netwerksamenwerking waarin veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen voor de integrale aanpak van complexe problematiek. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast en recidive, waarbij wordt ingezet op gedragsverandering en verbetering van kwaliteit van het leven van de betrokkene(n).

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Verwijzingen halt (aantal per 1.000 jongeren)	2017	12	9
	2018	11	8
	2019	12	15
	2020	10	4
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2017	1,0	1,2
	2018	1,0	1,5
	2019	1,1	1,1
	2020	Niet bekend	Niet bekend
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	2017	3,3	2,3
	2018	3,4	2,0
	2019	3,4	2,9
	2020	3,2	1,6
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	2017	2,2	1,8
	2018	2,0	1,6
	2019	1,9	2,8
	2020	Niet bekend	Niet bekend
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	2017	4,7	3,1
	2018	4,2	2,8
	2019	4,6	3,1
	2020	4,9	2,9

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.781.562	1.905.629	1.976.076			
1.2	Openbare orde en veiligheid	551.293	724.790	724.816	4.577	3.210	3.252
0.10	Reserves programma 1	60.279				91.067	
	Totaal	2.393.134	2.630.419	2.700.892	4.577	94.277	3.252

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
1.1	1.976.076	2.010.831	2.043.857	2.080.567				
1.2	724.816	761.351	747.044	745.809	3.252	3.309	3.364	3.425
0.10						28.000		
Totaal	2.700.892	2.772.182	2.790.901	2.826.376	3.252	31.309	3.364	3.425

Brondocumenten programma Veiligheid

- Beleidskader Integrale Veiligheid 2019-2022 (september 2018)
- Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Brabant Noord 2020-2023 (mei 2019)
- Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Bernheze 2019-2022 (januari 2019)
- Beleid inzake bestuurlijk handhaving van art. 13B Opiumwet (december 2016)
- Algemene Plaatselijke Verordening Bernheze 2018 (maart 2018)
- Beleidsregel Wet Bibob gemeente Bernheze 2015 incl. eerste wijziging (januari 2019)
- Verordening wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen 2011 (september 2011)

Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beheer, openbare ruimte, mobiliteit algemeen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een prettige, veilige, schone, functionele en toekomstgerichte leefomgeving.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen beoordelen we op basis van:

- Inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen, zoals het groenstructuurplan, beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van CROW (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur).
- Functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan.
- Gebruik: dit kunnen we onder andere meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

We leggen openbare ruimten aan en beheren deze. Onder nieuwe aanleg verstaan we nieuwe wijken en nieuwe infrastructuur. Als vorm, gebruik en functie niet meer in overeenstemming met elkaar zijn, is er sprake van een knelpunt. Er zijn dan grootschalige maatregelen nodig zoals een reconstructie. Binnen de reconstructie wordt getracht de gewijzigde functie of gebruik een plaats te geven. Met reconstructie wordt eenzelfde situatie bereikt als met nieuwe aanleg.

Onder beheren verstaan we:

- onderhouden: eenvoudige cyclische maatregelen om de levensduur te garanderen;
- repareren; eenvoudige maatregelen om de levensduur beperkt te verlengen;
- renoveren: ingrijpende maatregel waarmee dezelfde situatie wordt bereikt als met nieuwe aanleg.

De in het bestuursprogramma opgenomen maatregelen voor mobiliteit zijn in voorbereiding of in uitvoering. Bij nieuwe aanleg en reconstructie betrekken we bewoners actief.

In 2022 gaan we aan de slag met het opstellen van een Leidraad inrichting Openbare ruimte. In deze leidraad worden handvatten hoe we de inrichting van de openbare ruimte willen vormgeven.

Activiteiten voor onderhoud, repareren en renoveren

Renovatie: vervangen en verduurzaming openbare verlichting

In het beleidsplan openbare verlichting is de ambitie uitgesproken om bij de renovatie of vervanging van de openbare verlichting te kiezen voor duurzame, dimbare ledverlichting.

Activiteiten voor reconstructie

Reconstructie: Traverse Heeswijk-Dinther

We willen met de herinrichting van de Traverse een functionele, veilige en gezonde leefomgeving bereiken waarbij de bereikbaarheid voor alle vervoerwijzen gewaarborgd is. De nieuwe inrichting moet aansluiten bij de huidige behoefte.

Gelijktijdig met de herinrichting van de openbare ruimte leggen we ook regenwatervoorzieningen aan, om wateroverlast op te lossen en te voorkomen. Daarnaast nemen we ook maatregelen tegen verdroging en hittestress, door waar mogelijk minder verharding aan te leggen (ontharden) en daardoor ruimte te creëren voor groen en water.

Stelpost infrastructurele werken

Voor de infrastructurele werken heeft de raad door middel van een motie gevraagd om wederom de integrale afweging te maken in deze nota. Het gaat om de volgende infrastructurele aanpassingen met een investeringswaarde van € 3.069.000,-: Ploeg-Leharstraat, Peelstraat, Schoonstraat, Gouverneursweg, Loosbroeksestraat, De Nieuwe Erven, Weijen en Korenstraat. Daarnaast inventariseerden we ook aanvullende wensen voor herinrichting Laar en herinrichting Plein te Nistelrode (€ 1.345.000,-).

De investering voor deze infrastructurele werken bedraagt € 4,4 miljoen. Voor deze prioritering gaat het college in samenspraak met de commissie Ruimtelijke zaken een objectief afwegingskader opstellen. Met het afwegingskader wil het college projecten binnen de leefomgeving, objectief, prioriteren op basis van:

- Verkeerveiligheid
- Kwaliteit bestaande verhardingen/inrichting
- Klimaatadaptatie / Energietransitie ingrepen
- Kwaliteit bestaand groen en relatie tot groenstructuurplan
- Planning rioolvervangingen
- Ruimtelijke ontwikkelingen

Het resultaat verwerken we in de kadernota 2023-2026 waardoor het vooralsnog volstaat om in de begroting van 2022 een stelpost van € 1 miljoen op te nemen.

Nieuwe aanleg

Nieuwe aanleg: bereikbaarheid Weijen-West met centrum

We willen de bereikbaarheid van het centrum van Nistelrode vanuit Weijen-West verbeteren. Door een extra verbinding van deze woonwijk met de doorgaande weg Weijen wordt het kruispunt Laar-Heuvelstraat ontlast.

Ontsluitingsweg Retsel HD

De investeringskosten hiervan bedragen naar schatting € 3,2 miljoen met een plus of min van 30%. Momenteel loopt er een extern onderzoek naar de nut en noodzaak van een dergelijke ontsluitingsweg. In december zullen de resultaten van dit extern onderzoek gedeeld worden met de Raad.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – masten o.b.v. uitvoeringsplan	Vervanging	2022	42.200	Investering
	Vervanging	2023	42.200	Investering
	Vervanging	2024	42.200	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 42.200	Investering
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – armaturen o.b.v. uitvoeringsplan	Vervanging	2022	20.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 20.000	Investering
Besparing energiekosten openbare verlichting a.g.v. verduurzaming	Vervanging	2022	- 14.000	Structureel
Traverse Heeswijk-Dinther	MJB	2022	1.500.000	Investering
	MJB	2023	1.325.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	MJB	2022	- 1.500.000	Investering
Stelpost investeringen infrastructurele werken	MJB/Nieuw	2024	1.000.000	Investering
Bereikbaarheid Weijen-West met centrum	MJB	2022	50.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	MJB	2022	- 50.000	Investering
Vervanging vervoersmiddelen (5 auto's)	Vervanging	2022	106.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 106.000	Investering
Vervanging 2 vrachtauto's	Vervanging	2025	150.000	Investering
VW up auto	Vervanging	2025	13.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2025	- 13.000	Incidenteel

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
2.1	Verkeer en vervoer	3.961.507	4.335.942	4.077.125	666.435	392.635	291.101
2.2	Parkeren	3.100	19.520				
2.5	Openbaar vervoer	11.991	2.697	2.732			

		Lasten			Baten		
0.10	Reserves programma 2				106.915	170.063	30.359
	Totaal	3.976.598	4.358.159	4.079.857	773.350	562.698	321.460

Meerjarig

	Lasten				Baten			
Nr.	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
2.1	4.077.125	4.144.822	4.188.541	4.240.865	291.101	294.736	298.224	302.091
2.2								
2.5	2.732	2.780	2.826	2.877				
0.10					30.359	30.359	30.359	30.359
Totaal	4.079.857	4.147.602	4.191.367	4.243.742	321.460	325.095	328.583	332.450

Brondocumenten programma Verkeer, vervoer en waterstaat

- Duurzaam Mobiliteitsplan Bernheze 2016-2022 (mei 2016)
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2017-2020 (november 2016)
- Beleidsplan Civiele Kunstwerken (juli 2018)
- Beleidsnotitie adaptief wegbeheer (juli 2018)

Economie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Vitale en duurzame economie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame en vitale economie voor Bernheze. We streven naar een toekomstbestendige economie in Bernheze die inspeelt op de veranderende samenleving en arbeidsmarkt. Daarvoor creëren we voor onze ondernemers en burgers een aantrekkelijk klimaat voor werken en wonen, waarin ruimte is voor ondernemen.

Hoe weten we dat?

Onze Indicatoren zijn:

Indicator	2018	2020	2022	2024
Cijfer voor mkb-vriendelijkste gemeente	6,1	6,3	6,5	6,7
Percentage zonnepanelen op bedrijfsdaken		8%	21%	26%
Aantal PSO-gecertificeerde bedrijven (PSO: keurmerk/norm voor sociaal ondernemen)	3	6	8	10

Basis hiervoor zijn statistieken van: Brabant Atlas/Etil Research Group, CBS, Locatus, LISA, KvK, Waarstaatjegemeente.nl, Benchmarkzonovermorgen.nl en PSO-Nederland.nl. Daarnaast gaan we indicatoren ontwikkelen binnen het actieprogramma (wordt opgesteld in 2021) bijbehorend aan de Economische Visie 2021-2026.

Wat gaan we daarvoor doen?

Centra

We willen vitale en leefbare centra in onze kernen, waar voldoende reuring is, mensen graag (langer) willen verblijven en waar voldoende onderscheidende voorzieningen aanwezig zijn.

- Doorzetten huidige concentratiebeleid: concentratie winkels in centra en waar mogelijk tegengaan van versnippering buiten centra.
- Functieverbreding: medewerking verlenen aan verbreding van winkelformules zoals blurring en shop in shop.
- Faciliteren plannen voor ruimte(behoefte) op centrale plaatsen waar ruimte is voor werk en ontmoeting, gericht op de grote en nog steeds groeiende doelgroep van zzp'ers alsook voor startups. Waar mogelijk faciliteren van 'third places' en flexibele kantoren met 'slimme' combinaties van werken, ontmoeten en horeca. (Third places zijn ontmoetingsplekken, naast de first place thuis en de second place werk.)
- Versterken van het aantrekkelijke en gezonde verblijfsklimaat in de openbare ruimte en creëren van reuring. Door combinaties te maken met opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, zoals het tegengaan van hittestress (bijvoorbeeld meer groen) en het tegengaan van verdroging (bijvoorbeeld wateropvang).
- In navolging van revitaliseringsprojecten in Heesch en Nistelrode zal ook de Traverse in Heeswijk-Dinther gerevitaliseerd worden. Fase I liep van 2020-2021 en fase II is gepland voor 2021-2022.
- Een leefbaar centrum is ook een veilig centrum. Daarom nemen we frequent deel aan overleggen van KVO-winkelgebied en van het Centrummanagement Heesch. (KVO: Keurmerk Veilig Ondernemen)

Bedrijventerreinen

- Om ruimte te bieden voor ondernemen willen we lokale bedrijfsterreinen ontwikkelen en invullen. Dit zijn de Vismeerstraat (Cereslaan-West) en 't Runneke.
- Voor de Vismeerstraat (Cereslaan-West) en 't Runneke verwachten we dat het bestemmingplan in de 1e helft 2022 wordt vastgesteld. Daarna zal het bouwrijp gemaakt worden en wordt de verkoop van de kavels verwacht eind 2022.
- Verkennen nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein in Heeswijk-Dinther ('t Retsel III) in 2021/2022.
- Heesch West ontwikkelen als meest duurzame (regionale) bedrijventerrein, in samenwerking met gemeenten Den Bosch en Oss. In 2021 gaan we verder met de procedure voor de planontwikkeling waarin het (ontwerp)bestemmingsplan vaststellen gepland staat en het schrijven van het uitgifteprotocol. Economische zaken neemt deel aan het acquisitieteam van de Gemeentelijke Regeling (GR) Heesch West. Hier worden vraag en aanbod afgestemd en zaken zoals het uitgifteprotocol opgesteld.

- Bij een goed vestigingsklimaat horen veilige bedrijventerreinen. Daarom nemen we deel aan overleggen van KVO-bedrijventerreinen samen met de ondernemers, ondernemersverenigingen zoals SOB, de politie en de brandweer.
- We begeleiden lokale/regionale bedrijven naar passende (bedrijven)terreinen en nemen deel aan de overleggen van de regionale samenwerking in Noordoost-Brabant over vraaggericht ontwikkelen en 1-loket. Deze gaan over de afstemming van vraag naar en aanbod van bedrijfskavels/terreinen/panden.

Buitengebied

Kansen benutten in het buitengebied, waaronder die van de transitie van de landbouw. Dit doen we door te stimuleren dat ondernemers in het buitengebied tijdig in verbinding komen met elkaar en met ondernemers uit andere sectoren zoals de agrarische, recreatie & toerisme, zorg en duurzaamheid. Maar ook met relevante organisaties zoals ZLTO (land- en tuinbouw), ondernemersverenigingen (SOB) en Agrifood Capital (innovatie voedselsector). Zij kunnen ondersteunend zijn om tot (nieuwe) kansen te komen.

Arbeidsmarkt

Om de arbeidsmarkt toekomstbestendig te maken, willen we ons richten op een inclusieve arbeidsmarkt, onder andere door PSO-certificering (sociaal ondernemerschap te stimuleren bij bedrijven, zodat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Daarnaast willen we tekorten of juist overschot aan personeel tegengaan. Ook willen we een aantrekkelijk woon/vestigingsplaats zijn voor talent en jongeren. Daarnaast ondersteunen we initiatieven in het begeleiden en stimuleren van (jonge en startende) ondernemers, inclusief zzp'ers, zoals Starterssucces Oss/Bernheze (t/m 2022), zzp BOOST en OndernemersLift+. Dit is zeker van belang ten tijde van of kort na de corona-crisis.

Duurzaamheid

- Om een goed vestigingsklimaat in de toekomst te behouden en verder te versterken is het van belang om een prettig verblijfs- en werkklimaat te creëren dat bovendien is gericht op de verduurzamingsopgave. We stimuleren ondernemers om zelf aan de slag gaan met deze opgave. Dit doen we door samen met de ondernemers verenigd binnen het SOB-subsidies aan te bieden op energiescans, maar tegelijkertijd ook te handhaven op het uitvoeren van verplichte zaken. Hierdoor wekken bedrijven uiteindelijk meer energie zelf op (zonnepanelen op daken) en besparen zo op hun energierekening en -vraag.
- Nieuwe bedrijventerreinen zijn standaard gasloos.

Economische Visie

In de economische visie Van meer naar beter 2021-2026 zijn de speerpunten geformuleerd waar de gemeente op inzet en waar we mee aan de slag willen gaan. Om de uitvoering concreet te maken en in een planning te zetten, ontwikkelen we een 2021 een actieprogramma waarin concreet acties en indicatoren worden benoemd. Dit doen we uiteraard in overleg met onze collega's en de partners in het economische veld.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Starterssucces Bernheze	MJB	2022	20.000	Incidenteel

Vitale en duurzame arbeidsmarkt

Global goals:

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de arbeidsmarkt toekomstbestendig te maken, willen we ons richten op een inclusieve arbeidsmarkt, onder andere door PSO-certificering (sociaal ondernemerschap) te stimuleren bij bedrijven, zodat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Daarnaast willen we tekorten of juist overschot aan personeel tegengaan. Ook willen we een aantrekkelijk woon/vestigingsplaats zijn voor talent en jongeren. Daarnaast ondersteunen we initiatieven in het begeleiden en stimuleren van (jonge en startende) ondernemers, inclusief zzp'ers, zoals Starterssucces Oss/Bernheze (t/m 2022), zzp BOOST en Ondernemerslift+. Dit is zeker van belang ten tijde van of kort na de coronacrisis

Heesch West

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We streven ernaar om binnen het samenwerkingsverband Heesch West van de GR Heesch West een regionaal bedrijventerrein te ontwikkelen. Met het Masterplan is in 2017 onderzocht en vastgesteld in welke behoefte Heesch West voorziet. Hieruit is ontwikkeling van maximaal 80 hectare (netto) duurzaam bedrijventerrein voortgekomen met de doelsectoren waaronder logistiek, regionale verplaatsers en innovatieve duurzame concepten. De belangrijkste doelstelling is het behouden en ontwikkelen van de regionale economie en werkgelegenheid. In het voorjaar van 2021 is het profiel van Heesch West verbreed:

- Op het westelijk deel van Heesch West (13,8 hectare) wordt de minimale kavelgrootte verlaagd van 1 hectare naar 5.000 m²;
- Op Heesch West kan ruimte worden geboden aan bedrijvensclusters met gemeenschappelijke faciliteiten. Zo'n cluster moet op complexniveau voldoen aan het minimale oppervlakte criterium. Dit biedt mogelijkheden voor optimaal grondgebruik en schaalvoordelen, hetgeen mogelijk verder kan bijdragen aan de duurzame ambities. Het gaat om bedrijvensclusters die passen in het sectorprofiel van Heesch West; algemene bedrijfsverzamelgebouwen en/of zakelijke dienstverlening zijn niet toegestaan.
- Naast regionale verplaatsers wordt ook ruimte geboden voor bedrijven in regionale topsectoren, zoals Life Sciences.

Hoe weten we dat?

De locatie is ontwikkeld, binnen de bovenstaande kaders.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We nemen actief deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR). De GR verzorgt de voorbereiding van het ruimtelijk besluitvormingstraject. De grondgebiedgemeenten waarin het bedrijventerrein ligt, stellen het bestemmingsplan en bijbehorende documenten vast;
- Wij dragen de gronden die wij in opdracht van de GR hebben verworven over aan de GR;
- Vanaf 2022 geven we de kavels uit.

De Maashorst

Global goals:

Wat willen we bereiken?

- Behouden en versterken van de kwaliteit van de natuur en recreatievoorzieningen in De Maashorst.
- Efficiënt samenwerken met Maashorstpartners binnen een nieuwe organisatiestructuur waarin de gemeente Maashorst het Maashorst Team heeft geïncorporeerd en wij diensten bij hen afnemen via een dienstverleningsovereenkomst.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doorontwikkelen van De Maashorst

We blijven de Maashorst ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied, zowel vanuit natuur-landschappelijk, recreatief als economisch oogpunt. Uitgangspunten daarbij zijn samenwerking, een efficiënte organisatie en de één-loketgedachte. We gaan in 2021 in overleg met de nieuwe gemeente Maashorst over invulling van een DVO (dienstverleningsovereenkomst) hiervoor. Deze invulling moet ons als gemeente Bernheze duidelijkheid en comfort bieden, zowel qua inhoud als financieel.

Natuureducatie vinden we belangrijk en willen we laagdrempelig voor onze inwoners beschikbaar houden. Het natuurcentrum op Slabroek speelt daarin een belangrijke rol. Onze inzet is dan ook om op deze plek het aanbod van natuureducatie te behouden. We gaan in 2021 in gesprek met de hierbij betrokken partners om samen te komen tot een gedragen plan.

Voor het doorontwikkelen van De Maashorst is een structureel budget opgenomen in de bestaande begroting van € 176.000,-. Door de overgang van een beleidsorganisatie naar een beheerorganisatie zien we de mogelijkheden de bijdrage te verminderen met € 25.000,-.

De Maashorst duurzaam en integraal beheren

De natuur en het landschap worden gevormd door natuurlijke processen en minder door menselijk beheer (procesnatuur). Daarnaast zijn het duurzaam beheren van alle recreatieve voorzieningen en de veiligheid van bezoekers belangrijke uitgangspunten. Voor de bijdrage duurzaam en integraal beheer is een structureel budget opgenomen in de bestaande begroting van € 51.000,-.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Taakstelling bijdrage Maashorst doorontwikkeling organisatie	Nieuw	2022	- 25.000	Structureel

Toerisme & recreatie, diverse ontwikkelingen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Ten aanzien van toerisme & recreatie willen we ons onderscheiden door kwalitatief hoogwaardig aanbod. Daarbij willen we vooral een aantrekkelijk recreatief uitloopgebied zijn voor de omliggende stedelijke omgeving, met mooie routenetwerken, aantrekkelijke horeca, prachtige cultuurhistorische plekken, mooie natuur en veel betrokkenheid van vrijwilligers die zich verbonden voelen met de streek (recreatievisie 2018-2022).

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten recreatievisie 2018-2022

In 2020 hebben we, namens de Bernhezer recreatieondernemers en in samenwerking met belangenbehartigende organisaties, het marketingconcept Brabantse Juweeltjes ontwikkeld. Dit biedt een 'paraplu' waaronder recreatieondernemers en -organisaties zichzelf aan een breed publiek kunnen presenteren. Ook in 2022 zetten we in op marketing/promotie en informatievoorziening met gebruikmaking van dit concept. Daarnaast stimuleren we de samenwerking tussen, en kennisuitwisseling met recreatieve organisaties en ondernemers. De benodigde middelen zijn bij het vaststellen van de recreatievisie opgenomen in de begroting.

Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne

We werken mee aan het behoud van de abdij door de integrale ontwikkeling ervan te faciliteren. In 2019 is door de abdij een toekomstvisie opgesteld. Zowel de provincie als de gemeente stellen middelen beschikbaar voor de uitvoering van dat visieplan. Onze financiële bijdrage richt zich in ieder geval ook op het compenseren van mogelijke procedurekosten.

Realiseren Unesco Geopark

De Peelrandbreuk (van Roermond tot Heesch) moet uitgroeien tot een Unesco Global Geopark. Deze ambitie willen we samen met aanliggende gemeenten, waterschappen en provincies verwezenlijken. Hiervoor participeren we in het samenwerkingsverband Geopark Peelhorst en Maasvallei. We besteden daarbij ook aandacht aan herstel van wijst (ijzerrijk grondwater). In 2021 vindt evaluatie plaats van de bestaande Geopark-samenwerking, en wordt de afweging gemaakt hoe verder te gaan. De verwachting is dat de samenwerking in ieder geval in 2022 nog zal doorlopen.

Project publiekskoepel sterrenwacht Halley

Sterrenwacht Halley in Heesch is een begrip in de regio en ver daarbuiten. De vereniging richt zich op de beoefening en verbreiding van sterrenkundige wetenschap in populairwetenschappelijke zin. De publieksactiviteiten worden jaarlijks bezocht door gemiddeld 5.000 belangstellenden, waaronder veel leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs. Hiermee vervult Halley een prominente rol op zowel educatief als recreatief vlak voor Bernheze en omgeving.

Halley staat voor de uitdaging om de 30 jaar oude grote koepel inclusief telescoop te vervangen. De financiering gebeurt uit eigen middelen (met name ureninzet) en via het werven van sponsors en mogelijke subsidieverstrekkers (met name voor materiaalkosten).

Opstellen evenementenvisie

Evenementen dragen bij aan de recreatieve aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Bernheze. Maar niet alles kan en past overal. De huidige evenementennota is een handboek/leidraad voor organisatoren, maar bevat geen beleidsmatige keuzes. We stellen daarom een richtinggevend kader op, waarmee belangenafwegingen worden gemaakt tussen de recreatieve aantrekkelijkheid en de eventuele belasting van/voor de omgeving. Deze visie zal samenhangen met de omgevingsvisie. Net als de horecavisie heeft de evenementenvisie impact op de fysiek leefomgeving, en als zodanig hebben ze verbinding met de omgevingsvisie. Middelen voor de evenementenvisie (€ 35.000,-) zijn al opgenomen in de begroting 2021. Echter vanwege het uitstellen van de Omgevingswet en de impact van de corona-crisis op de werkzaamheden van betrokken medewerkers, is het opstellen van de visie in 2021 niet haalbaar gebleken. Dat is nu voorzien in 2022. Het opstellen van de evenementenvisie combineren we met de horecavisie (zie programma Veiligheid).

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
Realiseren Unesco Global Geopark	Nieuw	2022	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 10.000	Incidenteel
Projectsubsidie/investeringsbijdrage publiekskoepel sterrenwacht Halley	Nieuw	2022	35.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 35.000	Incidenteel
Opstellen evenementenvisie	Vervanging	2022	35.000	Incidenteel

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. We noemen hier alleen de gemeenschappelijke regelingen omdat dit wettelijk

verplicht is. Andere verbonden partijen laten we hier buiten beschouwing. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Regionale samenwerking Noordoost-Brabant (RNOB)

Er zijn uitdagingen die te groot zijn om als gemeente of waterschap alleen aan te gaan. Bijvoorbeeld omdat ze grenzen overschrijden, te ingewikkeld zijn of te duur zijn. Die opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. Regio Noordoost Brabant is daarvoor het platform. De regio heeft daarvoor 'Richting 2030: samenwerkingsagenda overheden Noordoost-Brabant' vastgesteld. Deze agenda is de agenda van de samenwerkende overheden, zestien gemeenten en twee waterschappen. De agenda focust zich op mobiliteit en ruimte, leefomgeving (onder andere klimaat en energie) en vestigingsklimaat. Wat we jaarlijks gaan doen leggen we vast in uitvoeringsplannen, zodat de uitvoering en stappen naar resultaat zichtbaar zijn.

Onze ambitie is een slimme, veerkrachtige regio, op weg naar een circulaire economie. Een regio waarin ruimte blijft om te pionieren. Waarin hard wordt gewerkt en het leven nog steeds goed is. Een regio ook waarin stad en platteland in balans zijn, elkaar waarderen en elkaar ook nodig hebben. Een regio met sterke steden met een menselijke maat en een leefbaar platteland dat aan de basis staat van een duurzame, slimme en maatschappelijk houdbare voedselproductie.

Onze opgaven vragen om een gezamenlijk handelingsperspectief en een opgavegerichte benadering, waarbij verschillende overheden op wisselende schaalniveaus samenwerken. Ook is de samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen hierbij van groot belang. Deze agenda sluit aan op de strategische agenda's voor de stichting AgriFood Capital en die van Regio Noordoost-Brabant Werkt! (en vice versa). Dit zijn de agenda's ter versterking van de economische structuur en het innovatievermogen van de regio en de arbeidsmarktaanpak.

Heesch West

De gemeenschappelijke regeling Heesch West heeft als doel het ontwikkelen van een nieuw regionaal bedrijventerrein. In een ambitieuze, toekomstgerichte ontwikkeling biedt Heesch West ruimte aan middelgrote tot zeer grootschalige bedrijven, die elders in de regio geen passende huisvesting (meer) vinden. In belangrijke mate zijn dit bedrijven die nu al een regionale binding hebben en zich binnen onze regio willen doorontwikkelen.

Heesch West versterkt het vestigingsklimaat voor Noordoost-Brabant door in te spelen op deze specifieke kwaliteiten. Het nieuwe terrein biedt vestigingsmogelijkheden voor nieuwe regionale en (inter)nationale ruimtevragers. Daarnaast zorgt Heesch West voor directe en indirecte werkgelegenheid voor de regio, waarvan een belangrijk deel in Oss woont of gaat wonen.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Functiemenging ¹	2017	49,2	46,8
	2018	49,6	47,4
	2019	50,0	47,9
	2020	49,9	47,7
Het aantal vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	2017	136,8	126,2
	2018	141,7	136,1
	2019	146,8	142,0
	2020	152,9	148,3

¹) De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
3.1	Economische ontwikkeling	115.206	73.848	70.731	6.400	10.243	6.086
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	362.622	1.497.429	188.253	387.622	1.530.429	202.253
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	107.543	107.256	111.086	13.663	23.896	24.207
3.4	Economische promotie	519.108	798.661	649.910	80.139	154.998	202.300
0.10	Reserves programma 3	39.500	19.000	14.000	43.782	178.666	10.000
	Totaal	1.143.979	2.496.194	1.033.980	531.606	1.898.232	444.846

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
3.1	70.731	51.748	52.711	53.807	6.086	6.086	6.086	6.086
3.2	188.253	193.046	194.613	196.441	202.253	193.046	194.613	196.441
3.3	111.086	112.953	114.700	116.730	24.207	24.630	25.036	25.486
3.4	649.910	615.653	627.032	639.867	202.300	202.450	202.593	202.752
0.10	14.000				10.000			
Totaal	1.033.980	973.400	989.056	1.006.845	444.846	426.212	428.328	430.765

Brondocumenten programma Economie

- Economische visie Bernheze "Van meer naar Beter" 2021-2026 (april 2021)
- Richting 2030: Samenwerkingsagenda overheden Noordoost-Brabant (maart 2020)
- Visie recreatie en toerisme Bernheze 2018-2022 (juli 2018)
- MaashorstManifest 2010
- Natuurplan De Maashorst 2010

Onderwijs

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze jongeren veilig en gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen:

- Kinderen zonder achterstand in het basisonderwijs.
- Goede onderwijshuisvesting in de kernen.

Indicator		Streven 2021 en verder
Aantal (anderstalige) kinderen NT2-onderwijs (NT2: Nederlands als tweede taal)	2019: 17 2020: 47	Afhankelijk van instroom
% absoluut verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	1,2 (2016/2017)	< 1,2
% relatief verzuim (per 1.000 leerplichtigen)	8 (2018/2019)	< 8
% voortijdig schoolverlaters (VSV) zonder startkwalificatie	1,3% (2018/2019)	< 1,3%

Wat gaan we daarvoor doen?

- We voeren het in 2020 vastgestelde onderwijsachterstandenbeleid uit. Belangrijk onderdeel van dit beleid is de wettelijke uitbreiding van het uren aanbod voor de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) naar 16 uur per week met aanbod in 4 kernen, het peuterspeelzaalwerk voor peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag in alle kernen en de taalbrigade die kinderen die korter dan 2 jaar in Nederland zijn en naar een Bernhezer basisschool gaan, ondersteunt bij het leren van de Nederlandse taal..
- Nieuwbouw/renovatie van basisschool Op Weg in Vorstenbosch, zoals omschreven in het IHP (integraal huisvestingsplan).
- Renovatie/uitbreiding van basisschool De Toermalijn in Heesch, zoals in het IHP omschreven.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg Vorstenbosch (incl. BENG (bijna energieneutrale) gebouwen):				
Voorbereidingskosten BS Op Weg	Vervanging	2022	100.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 100.000	Investering
Voorbereidingskosten BS Op Weg	Vervanging	2023	100.000	Investering
Nieuwbouw/renovatie BS Op Weg	Vervanging	2024	3.500.000	Investering
Renovatie/uitbreiding basisschool Toermalijn	Vervanging	2026	2.500.000	Investering

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. We noemen hier alleen de gemeenschappelijke regelingen omdat dit wettelijk verplicht is. Andere verbonden partijen laten we hier buiten beschouwing. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)

Het RBL BNO voert voor gemeente Bernheze en de regio de wettelijk verplichte taken rond leerplicht en RMC uit. Het voorkomen en terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten is haar kerntaak.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Schooljaar realisatie	Referentie	Bernheze
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr) ¹	2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020	1,2 1,3 1,8 Niet bekend	1,2 Niet bekend Niet bekend Niet bekend
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr) ²	2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020	24 21 22 Niet beken	6 11 8 Niet bekend
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12-23 jaar)) ³	2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020	1,5 1,6 1,7 1,4	0,9 0,9 1,3 1,1

- 1) Het aantal leerplichtigen en/of kwalificatieplichtige jongeren dat niet staat ingeschreven op een school of instelling
- 2) Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend..
- 3) Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
4.1	Openbaar basisonderwijs	5.753	5.742	2.092	1.409		
4.2	Onderwijshuisvesting	1.264.363	1.185.115	1.155.005	79.654	60.396	60.515
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.278.192	1.691.136	1.514.469	309.300	363.687	314.774
0.10	Reserves programma 4	31.611	9.269		35.644	166.204	
	Totaal	2.579.919	2.891.262	2.671.566	426.007	590.287	375.289

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
4.1	2.092	2.129	2.164	2.203				
4.2	1.155.005	1.155.809	1.144.441	1.133.568	60.515	60.675	60.829	61.000
4.3	1.514.469	1.477.249	1.496.147	1.517.272	314.774	315.974	317.125	318.400
0.10								
Totaal	2.671.566	2.635.187	2.642.752	2.653.043	375.289	376.649	377.954	379.400

Brondocumenten programma Onderwijs

- Grondwet artikel 23 voldoende openbaar onderwijs en Wet Primair Onderwijs
- Aanvalsplan Laaggeletterdheid Bernheze (april 2018)
- Uitvoeringsplan aanpak van laaggeletterdheid in Bernheze 2020-2022 (maart 2020)
- Regionaal Programma Educatie 2019-2022 Noordoost-Brabant (maart 2020)
- Onderwijskansenbeleid 2020-2024 (juni 2020)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Bernheze 2015 (mei 2015)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Bernheze 2021 (oktober 2021)
- Beleidskader Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost 2021-2024

Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Sport

Global Goals:

Vervanging toplaag kunstgrasvelden

Wat willen we bereiken?

Het aanbieden, beheren en in stand houden van sportvelden is gekoppeld aan Global Goal 3: “een goede gezondheid en welzijn voor iedereen”. Door goede sportvelden aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Op diverse sportparken hebben we in het verleden kunstgrasvelden aangelegd. Om de sportvelden volwaardig en veilig te kunnen blijven gebruiken, dienen we de toplagen te vervangen. Hierbij houden we rekening met actuele prijzen in verband met ontwikkelingen in de markt (onder andere afvoer- en stortkosten) en de recente keuze van de gemeenteraad om geen SBR-infill (rubbergranulaat) meer toe te passen.

Voor de vervanging van de kunstgras sportvelden zijn forse bedragen opgenomen in deze begroting. De benodigde investeringen zijn gestegen en vragen aanzienlijke offers. We willen nadenken hoe dit zich verhoudt tot ons gestelde doel om minimaal 60% van de inwoners te laten sporten en bewegen. We willen kijken op welke wijze de investeringen in deze voorzieningen beheerst kunnen worden en of een meer kostendekkende omslag mogelijk is. Ook blijven we de actuele ontwikkelingen op het gebied van sporten/bewegen en bij de gebruikers/verenigingen monitoren. Op basis daarvan kunnen we beoordelen of, op het moment dat het aan de orde is, vervanging van de bestaande kunstgrasvelden de beste oplossing is of dat er wellicht alternatieven zijn.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervangen toplaag kunstgras VV HVCH	Vervanging	2022	432.575	Investering
Bijdragen van derden – SPUK sport	Vervanging	2022	- 75.075	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 357.500	Investering
Vervangen toplaag kunstgras VV Prinses Irene	Vervanging	2022	432.575	Investering
Bijdragen van derden – SPUK Sport	Vervanging	2022	- 75.050	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 357.500	Investering

Aanpassen akoestiek binnensportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

Het aanbieden, beheren en in stand houden van binnensportaccommodaties is gekoppeld aan Global Goal 3: “een goede gezondheid en welzijn voor iedereen”. Door goede binnensportaccommodaties aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur. Daarnaast moeten we in onze rol van werkgever en verhuurder zorgen voor goede en veilige (arbeids)omstandigheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De binnensportaccommodaties in de kern Heesch (sporthal 't Vijfeiken en sportzaal Lindershof) zijn de oudste zalen in ons aanbod. Deze zalen zijn gebouwd in een tijd dat er nog geen normen of richtlijnen waren voor akoestiek in de zaal. Die normen (Bouwbesluit) en richtlijnen (NOC*NSF) zijn er inmiddels wel. Onderzoek heeft uitgewezen dat deze zalen niet voldoen aan de huidige eisen. Hierdoor is de gehoorbelasting van onder andere onze medewerkers en de (vak)docenten te hoog, wat we als werkgever en verhuurder onwenselijk vinden.

Het is mogelijk om de akoestische waarden van de zaal te verbeteren met panelen aan de wanden. Er is per accommodatie berekend hoeveel panelen noodzakelijk zijn om aan de hedendaagse eisen te voldoen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Verbeteren akoestiek sporthal 't Vijfeiken	Vervanging	2022	42.000	Investering
Bijdragen van derden – SPUK sport	Vervanging	2022	- 7.289	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 36.793	Investering
Verbeteren akoestiek sportzaal Lindershof	Vervanging	2022	18.000	Incidenteel
Bijdragen van derden – SPUK sport	Vervanging	2022	- 3.124	Incidenteel
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Vervanging	2022	- 14.876	Incidenteel

Robotgrasmaaiers Prinses Irene en WHV

Wat willen we bereiken?

Het aanbieden, beheren en in stand houden van buitensportaccommodaties is gekoppeld aan Global Goal 3: “een goede gezondheid en welzijn voor iedereen”. Door goede binnensportaccommodaties aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sinds 2012 worden diverse velden op sportparken gemaaid met robotgrasmaaiers. Dat leidt tot tevreden sportclubs, die te maken hebben met een dichter begroeide mat die elke dag van de week dezelfde graslengte heeft. Dat biedt speltechnische en praktische voordelen. Met de medewerking van de sportclubs, die bij deze werkwijze van cruciaal belang is, geven wij bovendien invulling aan burgerparticipatie. De clubs zien en ervaren daar ook de voordelen van.

Robotgrasmaaien is minder milieubelastend (minder CO2-uitstoot). En als de velden langer meegaan, dan hoeven we minder te renoveren en is het milieueffect nog groter. De stroom die de robotgrasmaaiers verbruikt, compenseren wij met zonnepanelen voor alle betrokken sportclubs.

De oudste robotgrasmaaiers (Prinses Irene 2013 en WHV 2014) zullen te zijner tijd vervangen moeten worden. Op dit moment schatten we in dat dit in 2025 aan de orde is. We begroten het vervangen van de nu aanwezige machines. We denken dat er te zijner tijd nieuwe technieken zijn (gps-gestuurd maaien) waardoor we met minder machines eenzelfde areaal kunnen maaien. Dat kan mogelijk positieve effecten hebben op de kosten.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervangen robotgrasmaaiers Prinses Irene	Vervanging	2025	36.000	Investering
Bijdrage van derden – SPUK Sport	Vervanging	2025	- 6.248	Investering
Vervangen robotgrasmaaiers WHV	Vervanging	2025	24.000	Incidenteel
Bijdrage van derden – SPUK Sport	Vervanging	2025	- 4.165	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Vervanging	2025	- 19.835	Incidenteel

De Wildhorst

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

De Wildhorst toekomstbestendig maken via transformatie van het gebied naar een combinatie van recreatie, natuur en wonen.

Hoe weten we dat?

Het park is getransformeerd binnen de kaders van de toekomstverkenning.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 is er een toekomstverkenning vastgesteld door de raad. In juli 2021 is de raad gerapporteerd we over de voorlopige financiële haalbaarheid. Met behulp van een gebiedsontwikkelaar zal in 2022 een ontwikkelplan voor de Wildhorst worden opgeleverd. Besluitvorming hieromtrent vindt naar verwachting plaats in het 3^e of 4de kwartaal 2022.

Na het besluit over de transformatietoekomst van De Wildhorst gaan we uit van een gefaseerde uitvoering. We gaan er van uit dat de plankosten vanaf 2023 via de grondexploitatie terug verdiend kunnen worden.

In de raadsvergadering van 8 juli 2021 omtrent de vervolgfase van de haalbaarheidsstudie gaven we aan dat we voor 2022 een budget van € 120.000,- nodig te hebben (externe begeleidingskosten partnerselectie, juridische ondersteuning, taxaties, informatiebijeenkomsten/communicatie). We hebben dit opgenomen in deze begroting. In de kadernota gingen we nog uit van een budget van € 60.000,-.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Procesbegeleidingskosten De Wildhorst	MJB	2022	120.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 120.000	Incidenteel

Erfgoed en monumenten

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van de ambities en doelstellingen zoals geformuleerd in onze nieuwe erfgoedvisie.

Goed beheer, onderhoud en instandhouding van ons erfgoed en onze monumenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten erfgoedvisie

In 2020/2021 is de erfgoedvisie inclusief uitvoeringsprogramma vastgesteld. We richten in ons in 2022 op:

- Afronden kerkenvisie (2021/2022)
- Afronden project “Nieuwe subsidieregeling instandhouding monumenten” (2021-2022)
- Voor het speerpunt “beleefbaar en zichtbaar maken erfgoed” wordt gewerkt aan de volgende projecten:
 - o Fase 2 van project beleefbaar maken van de Bronschat van Nistelrode
 - o Beleefbaar maken van erfgoed Abdij van Berne (o.a. Pater van den Elsen). Dit project past binnen de betrokkenheid van de gemeente bij de doorontwikkeling van de Abdij van Berne.
 - o Afhankelijk van de ontwikkelingen bij The Duke samen met partners en stakeholders het erfgoed beleefbaar maken in het gebied rond The Duke, o.a. het panorama Sandby kan beleefbaar worden gemaakt.
- Eerste stap opstellen duurzaamheidsbeleid voor monumenten (2022-2023)
- Uitvoeren en afronden van haalbaarheidsonderzoek koppelkansen erfgoed en transitie landbouw (2021-2022). Mogelijk leidt dit tot een Erfgoeddeal aanvraag.
- Eerste stap zetten in het verkennen van het opstellen van de Bernheze Canon
- Erfgoed (visie) incorporeren en verankeren in de Omgevingsvisie. Planning is afhankelijk van de planning omgevingsvisie.

De gevraagde middelen hebben betrekking op projectleiding en proceskosten, kosten voor inhuur van derden (onder andere conceptontwikkeling) en realisatie van de projecten.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
	MJB	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2024	- 50.000	Incidenteel

Natuur en landschap

Global Goals:

Wandelen langs de Aa

Wat willen we bereiken?

Een doorgaand wandelpad langs de Aa, dat draagvlak heeft bij lokale bewoners, grondeigenaren, (recreatie)ondernemers en initiatiefnemer Stichting Beekdal de Aa. Dit project komt voort uit de visie De Kracht van het Aa-dal en draagt bij aan de Global Goal van gezond leven. We nodigen mensen uit om te ontspannen en te bewegen in de natuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

De inventarisatie naar mogelijkheden die eerder heeft plaatsgevonden, werken we de komende jaren uit in concrete maatregelen. Omdat we op veel locaties afhankelijk zijn van de medewerking van (particuliere) grondeigenaren, werken we nauw samen met het waterschap. Ook houden we ruimtelijke ontwikkelingen in het Aa-dal nauwlettend in de gaten en zoeken waar mogelijk koppelkansen (opgaven slim verbinden).

Wat mag het kosten?

Fysieke ingrepen koppelen we zo veel mogelijk aan andere projecten (en dus financieringsbronnen) zoals ontwikkelingen van derden of EVZ-ontwikkelingen (Ecologische Verbindingszones). Daar waar die koppeling niet gemaakt kan worden, putten we uit het krediet Post Onvoorzien Buitengebied (9507007/ 4320030).

De uren hiervan zijn onderdeel van het reguliere takenpakket.

LOP-projecten

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk en leefbaar landschap voor mens, flora en fauna. Met dit doel zijn 14 projecten gedefinieerd in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Bernheze. Daarnaast hebben wij een taakstelling om mee te werken aan de ontwikkeling van het landelijk Natuurnetwerk. Hierin liggen zowel natte (langs waterlopen) en droge ecologische verbindingszones (verbindingen over land). Landelijk is het streven opgelegd om in 2027 in elk geval de natte ecologische verbindingszones (EVZ's) gereed te hebben.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de periode 2022-2025 werken we aan:

- Realisatie EVZ's

- Project ErvenPlus tranche 2022-2024
- Stimuleringsregeling Landschap
- Inventarisatie cultuurhistorische elementen
- Versterking zuidelijke dorpsrand Heesch. Voorstel is om dit te koppelen aan de ontwikkelingen bij Heesch- West en eventuele uitbreidingen van de wijk De Erven.

Wat mag het kosten?

Benodigde middelen zijn in beeld gebracht bij de vaststelling van de actualisatie van het LOP.

Momenteel stelt de provincie verhoogde subsidiepercentages beschikbaar. Wij zorgen dat we co-financieringsmiddelen beschikbaar hebben voor het moment dat kansen zich voordoen.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Ontwikkelen natte EVZ's – realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	MJB	2022	200.000	Incidenteel
	MJB	2024	437.500	Incidenteel
	MJB	2025	437.500	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 200.000	Incidenteel
	MJB	2024	- 437.500	Incidenteel
	MJB	2025	- 437.500	Incidenteel
Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch	MJB	2023	40.000	Incidenteel
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering	MJB	2023	- 40.000	Incidenteel

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Niet wekelijkse sporters (%) >19 jaar	2012	46,9	36,1
	2016	49,3	42,8
	2017 e.v.	Niet bekend	Niet bekend

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
5.1	Sportbeleid en activering	284.266	466.882	254.858	62.507	40.151	152
5.2	Sportaccommodaties	2.023.081	2.343.152	2.124.796	679.904	679.523	721.260
5.3	Cultuurpresentatie,-productie en -participatie.	490.397	503.718	437.539	14.940		
5.4	Musea	28.367	29.385	28.900	2.939	3.488	6.058
5.5	Cultureel erfgoed	161.207	275.753	130.799	6.847	10.800	10.800
5.6	Media	787.759	802.185	780.496	13.353	12.873	12.493

		Lasten			Baten		
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.914.556	2.334.724	2.032.844	368.383	17.410	17.421
0.10	Reserves programma 5	18.764	42.584	213.535	519.768	1.243.199	381.162
	Totaal	5.708.397	6.798.383	6.003.767	1.668.641	2.007.444	1.149.346

Meerjarig

	Lasten				Baten			
Nr.	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
5.1	254.858	258.512	261.496	264.871	152	152	152	152
5.2	2.124.796	2.149.873	2.127.092	2.153.520	721.260	732.430	744.541	758.042
5.3	437.539	445.425	452.941	461.340				
5.4	28.900	29.379	29.787	30.247	6.058	6.164	6.266	6.379
5.5	130.799	133.112	135.178	137.489	10.800	10.800	10.800	10.800
5.6	780.496	794.077	806.991	821.343	12.493	12.116	11.738	11.361
5.7	2.032.844	1.948.750	1.981.522	2.018.488	17.421	17.422	17.423	17.424
0.10	213.535				381.162	47.627	47.627	47.627
Totaal	6.003.767	5.759.128	5.795.007	5.887.298	1.149.346	826.711	838.547	851.785

Brondocumenten programma Sport, cultuur en recreatie

- Verordening welzijnssubsidies Bernheze 2021 (10 december 2020)
- Beleidsnota kunst en cultuur: 'Prikkelende Kunst en Cultuur Bernheze' (februari 2006)
- Aanvullende notitie 'Prikkelende Kunst' (november 2011)
- Nota gemeenschapshuizen 2000 (mei 2000)
- Nota Maatschappelijk Vastgoed 2016 (oktober 2016)
- Erfgoedverordening Bernheze 2019 (december 2018)
- Subsidieverordening gemeentelijke monumenten Bernheze 2012 (december 2011)
- Erfgoedvisie "Ode aan het boeren leven" (mei 2020)
- Archeologiebeleid 2011 (incl. archeologiekartaal) (februari 2011)
- Bomenbeleidsplan 2017-2027 (maart 2017)
- Landschapsontwikkelingsplan 2012 en actualisatie LOP (augustus 2011 c.q. maart 2020)
- Beleidsnotitie adaptief wegbeheer (juli 2018)
- Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018 (CROW)
- Visie burgerparticipatie Bernheze 2012 (april 2012)

Sociaal domein

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Integrale toegang

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners tijdige en passende hulp krijgen:

- inwoners weten waar ze zich kunnen melden voor ondersteuning (toegang);
- inwoners ervaren dat verschillende vormen van dienstverlening voldoende op elkaar zijn afgestemd, waardoor er een goede kwaliteit van hulp wordt bereikt (integraliteit).

Indicator	2019	2020	Streven 2021 en verder
% cliënten (Wmo) dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag."	84%	79%	> 80%
% cliënten (Wmo) dat het (helemaal) eens is met de stelling: "De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag." (aansluiting op hulpvraag; Wmo is Wet maatschappelijke ondersteuning)	86%	88%	> 88%

Wat gaan we daarvoor doen?

- Het college neemt in oktober 2021 besluiten over de doorontwikkeling van Wegwijzer Bernheze.
- Deze besluitvorming heeft onder andere betrekking op het integreren van de jeugdprofessionals in Wegwijzer in 2022 en de functie van regisseur Wegwijzer.

Meedoen naar vermogen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners naar vermogen participeren in onze samenleving, het liefst door te werken:

- Iedereen heeft een vangnet voor levensonderhoud.
- Meer inwoners met een bijstandsuitkering zijn op een passende (werk)plek en duurzaam aan het werk.
- Tenminste 50% van de statushouders (de zogenoemde ondertussengroep, die is ingestroomd tussen 2013 en 2020) is economisch zelfstandig in 2023.
- Meer inwoners met een arbeidsbeperking zijn via loonkostensubsidie aan het werk of bevinden zich een trede hoger op de participatieladder.
- We hebben een passende dienstverlening ontwikkeld voor de ondernemers die door de corona-crisis ondersteuning nodig hebben.

Indicator	2018	2019	2020	Streven 2021 en verder
Aantal gezinnen met een bijstandsuitkering (WWB, IOAZ en BBZ)	273	269	265 ¹	< 265
Aantal bijstandsuitkeringen aan statushouders (inburgeringsplichtig en gevestigd tussen 1-1-2015 en 31-12-2019 (aantal uitkeringsdossiers)		59**		tenminste 50% economisch zelfstandig in 2023.
Personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners (18 jaar en ouder)	16,1	15,4	34,2 ²	< 34,2
Aantal personen met loonkostensubsidie IBN	17	19	26	> 26
Aantal personen met loonkostensubsidie regulier	21	29	21	> 21
Aantal personen beschut werk	4	4	4	> 4
Aantal deelnemers lesgroepen laaggeletterden NT1 + NT2 (ROC & Capabel)			45	45
Aantal deelnemers Taalpunten				20
Aantal deelnemers lesgroepen basisvaardigheden via Ons Welzijn en vrijwilligersorganisaties				65
Afname aantal inwoners met lage basisvaardigheden (geletterdheid, rekenen en computergebruik)	11%			8%
Aantal PSO-gecertificeerde bedrijven (PSO: keurmerk sociaal ondernemen)	3		5	7 in 2022 10 in 2024

1) November 2020 ; ** Let op definitie is gewijzigd en het gaat hier om uitkeringsdossiers en niet om personen.

2) De stijging t.o.v. 2019 is het gevolg van de Tozo-regeling (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers).

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de programmalijn Meedoen naar vermogen uit, onder andere:

- We begeleiden mensen naar een passende werkplek.
- We voeren de nieuwe Wet inburgering uit (nieuwe instroom) en we begeleiden de huidige groep statushouders. De nieuwe Wet inburgering gaat in op 1 januari 2022.
- We creëren stage- en/of werkervaringsplekken voor onze statushouders en geven als gemeente het voorbeeld door zelf ook stageplekken te creëren.

- We begeleiden mensen met een arbeidsbeperking naar werk (regulier, beschut, met loonkostensubsidie, dagbesteding en dergelijke).
- We creëren een doorlopende lijn van zorg naar werk, onder andere door via netwerkbijeenkomsten een lokaal netwerk op te bouwen (pilot Van zorg naar werk).
- We breiden de sluitende aanpak voor jongeren uit en investeren in kansen creëren voor onze jongeren.
- We werken meer integraal (onder andere in Wegwijzer) en zetten in op meer preventie.
- We versterken samenwerking tussen arbeidsmarkt en werkgeversbenadering en stimuleren hiermee bedrijven om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.
- We blijven een social return verplichting opleggen wanneer we inkopen. Hiermee zorgen we dat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk worden geholpen.
- We geven uitvoering aan ons partnership met IBN (per 1 juli 2021) en maken optimaal gebruik van de dienstverlening van IBN (IBN is de regionale uitvoeringsorganisatie voor de Wet Sociale Werkvoorziening).
- We versterken de basisvaardigheden van mensen die deze onvoldoende beheersen.
- We hebben een passende dienstverlening ontwikkeld voor mensen die door de corona-crisis ondersteuning nodig hebben (onder wie zzp'ers).
- We maken beter inzichtelijk hoeveel inwoners via een vrijwilligersorganisatie les volgen ter verbetering van hun basisvaardigheden, waaronder geletterdheid.
- We nemen contact op met bedrijven en organisaties in Bernheze om hen te informeren over de voordelen van het verbeteren basisvaardigheden (geletterdheid NT1 (Nederlands als eerste taal), rekenen en computergebruik).
- We continueren de Taalpunten en Taalcafés in de kernen voor het op peil houden van de basisvaardigheden.
- We gebruiken zogenoemde camouflagecursussen om gericht deelnemers te werven voor het verbeteren van hun basisvaardigheden.
- We ondersteunen deelnemers aan NT1-, reken- en computerlessen, zodat zij niet voortijdig uitvallen/stoppen.

Aanpakken met impact

Global goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners versterken.

- We willen burgerinitiatief versterken.

- Wij willen onderlinge verbinding en samenwerking in de kernen.
- In iedere kern is een fysieke ontmoetingsplek (gemeenschapshuis, multifunctionele accommodatie (MFA))
- Wij willen de zelfredzaamheid van onze burgers versterken, zodat minder inwoners eenzaam zijn en armoede ervaren. We zetten ook in op een goede ondersteuning voor mantelzorgers en mensen met dementie.

Indicator	2016*	2019	Streven 2021
Aantal gehonoreerde burgerinitiatieven (stimuleringsregeling)		11 (2018-2019) 10 (2020)	10
% volwassenen dat zich actief inzet om de buurt te verbeteren	21%		> 21%
% ouderen dat zich actief inzet om de buurt te verbeteren	14%		> 14%
% volwassenen dat veel sociale samenhang (sociale cohesie) in de buurt ervaart (19-64 jaar)	19%		> 19%
% volwassenen (19-64 jaar) dat zich eenzaam voelt	34%		< 34%
% ouderen (65+) dat zich eenzaam voelt	43%		< 43%
% jonge mantelzorgers (t/m 18 jaar) dat zich (tamelijk) zwaar belast voelt	1%		< 1%
% mantelzorgers dat zich (tamelijk) zwaar belast voelt	2%		< 2%
Bereik minimavoorzieningen		45%	> 45%

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks. De GGD-monitor over 2020 verschijnt in Q3 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de programmaliijn Aanpakken met impact uit, in de kernen en gemeentebreed:

- We stimuleren burgerinitiatieven. De stimuleringsregeling evalueren we in Q4 2021.
- Wij faciliteren in alle kernen onze burgerinitiatieven omdat wij samenwerking en verbondenheid van de lokale organisaties in de kernen belangrijk vinden en willen stimuleren en versterken. Dat zijn Dorpsplein Heesch, Stichting Zorg Voorzieningen Vorstenbosch en Samen Sterk Heeswijk-Dinther en Loosbroek. Daarnaast hebben we pilots om de samenwerking in de kern te versterken. In Nistelrode zijn twee pilots: laagdrempelige ontmoeten Burenhulp Nistelrode en intensivering opbouwwerk ONS welzijn. En in Heesch draait de pilot van Wij Heesch, die zich op met name het thema eenzaamheid en de realisatie van een website waar vraag en aanbod van vrijwilligers worden gematcht. Op dit moment hebben de subsidies aan de burgerinitiatieven veelal een incidenteel karakter. We hanteren bij de subsidieverstreking en –beoordeling onvoldoende/geen beleidsregels. We willen in 2022 toewerken naar een soort van standaardisering van subsidiëring van alle burgerinitiatieven. Wij vragen onze burgerinitiatieven in de vijf kernen hiermee mee te denken, zo ook ONS welzijn. Gelijktijdig hieraan evalueren we de regeling stimuleringsbijdrage 2020-2021. We maken met u in 2022 een afweging op welke wijze we in alle kernen met onze burgerinitiatieven omgaan, zoals hoe we de subsidiëring structureel kunnen invullen. Hiervoor gebruiken we:
 - o de evaluatie van de pilots,
 - o de evaluatie regeling stimuleringsbijdrage 2020-2021, en
 - o het overleg met burgerinitiatieven en ONS welzijn over de mogelijkheden van subsidiëring.

- We willen de samenwerking tussen burgerinitiatieven, welzijnswerk en gemeente verstevigen. De evaluatie van de pilots zorgt mede voor inzicht in de samenwerking.
- In Q2 2021 leveren we een gezamenlijk gedragen plan van aanpak eenzaamheid op. Dit plan geeft de ambities weer die we gemeentebreed gaan oppakken. Daarna vertalen we de ambities naar concrete acties per kern.
- Eind 2020 is het uitvoeringsplan Mantelzorg 2021-2025 vastgesteld. Hierin geven we aan wat we de komende jaren doen aan bestendigen en versterken van ondersteuning en waardering van mantelzorgers.
- Evaluatie van het armoedebelief wordt in Q3 2021 afgerond. In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak.
- Versterken van netwerk van ketenpartners en werkafspraken maken over signalering en doorverwijzing.
- Blijven investeren in een zo groot mogelijk bereik, onder meer door het verbeteren van de informatievoorziening en actieve voorlichting aan scholen en sportverenigingen.
- Actief en gericht communiceren over de Nederlandse Schuldhulproure en monitoren de resultaten.
- De minder draagkrachtige woningeigenaren en huurders helpen met het verlagen van de energielasten.
- De Energie Prestatieadviezen (EPA's) zijn uitgevoerd. We onderzoeken hoe we de verduurzaming van gemeenschapshuizen kunnen stimuleren (zie programma Duurzaamheid).
- We voeren het Koploperproject Cliëntondersteuning uit. Op basis van de evaluatie van het project in Q3 2022 maken we met u een afweging of en op welke wijze dit structureel kan worden ingevuld.
- We zetten in op een gezonde leefomgeving, onder andere met de uitvoering van de acties uit het lokaal sportakkoord Bernheze en het inrichten van de openbare ruimte met groen en sport- en spelvoorzieningen.
- We behouden de huidige MFA's en gemeenschapshuizen en ze worden zo optimaal mogelijk gebruikt als ontmoetingsplek.

Langer thuis

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze inwoners langer zelfstandig kunnen wonen:

- Inwoners kunnen gezond en veilig leven.

- De ondersteuning is van goede kwaliteit, tijdig en dichtbij.
- We hebben voldoende, kwalitatief goede en bereikbare voorzieningen per kern (zie ook Aanpakken met Impact en Wonen).
- Passend (woon)beleid voor bijzondere doelgroepen (zie programma Wonen).

Indicator	2019	2020	2021	Streven 2022
Aantal inwoners met een maatwerkvoorziening Wmo (per 1.000 inwoners)	55	59	56	56
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Door de ondersteuning die ik krijg kan ik me beter redden." (zelfredzaamheid)	88%	89%	> 88%	> 89%
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Door de ondersteuning die ik krijg kan ik de dingen doen die ik wil." (eigen regie)	83%	88%	> 83%	> 88%
% cliënten dat het (helemaal) eens is met de stelling: "Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven." (kwaliteit van leven)	84%	86%	> 84%	> 86%
Aantal inwoners met ondersteuning via gemeentelijke, maatschappelijke voorzieningen, zoals ONS welzijn (per 1.000 inwoners)			60	60

Wat gaan we daarvoor doen?

- We maken een beleidsplan Veiligheid en Zorg waarin het verantwoord en levensbestendig wonen, leven en meedoen van (psychisch) kwetsbare inwoners centraal staat. Dat is onze lokale vertaling van de regionale aanpak Gefaseerde Ketenzorg Veiligheid en de regionale decentralisatie beschermd wonen.
- We onderzoeken samen met inwoners en professionals welke ondersteuning aanvullend nodig is bij het zolang mogelijk zelfstandig, zelfredzaam kunnen wonen, leven en meedoen. De uitkomsten gebruiken we bij de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen en verbetering of verandering van de huidige voorzieningen.
- We draaien pilots en experimenteren met nieuwe vormen van ondersteuning op het gebied van zorg en veiligheid.
- We voeren preventieprogramma's uit op het gebied van voeding, bewegen, weerbaarheid en overgewicht voor jeugd op de scholen en ondersteunen preventieactiviteiten voor ouderen gericht op bewegen en een gezonde leefstijl.
- We verbeteren de toegankelijkheid en mate van inclusie van de gemeente op basis van ons toets aan de richtlijnen van het VN-verdrag Handicap.
- We behouden de huidige MFA's en gemeenschapshuizen en ze worden zo optimaal mogelijk gebruikt als ontmoetingsplek.

Jeugd(hulp) en onderwijs

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat onze jongeren veilig en gezond opgroeien en zich kunnen ontwikkelen:

- Kinderen zonder achterstand in het basisonderwijs.
- Goede onderwijshuisvesting in de kernen.
- De hulp is van goede kwaliteit, tijdig en dichtbij.
- Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien thuis of zo thuis als mogelijk.

Indicator		2019	Streven 2021 en verder
% jongeren (12-17 jaar) dat lid is van een vereniging of (sport)club	85% (2016)*	85% (2019)*	Gelijk
Bereik aantal geïndiceerde kinderen voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE)		24 (86%)	100%
% kinderen met overgewicht en obesitas (0-11 jaar)	5% (2013)		< 5%
% kinderen met overgewicht en obesitas (12-18 jaar)	8% (2016)*	9% (2019)*	< 8%
% jongeren dat wel eens alcohol drinkt (12-18 jaar)	33% (2016)*	38% (2019)*	< 33%
% jongeren dat wel eens drugs heeft gebruikt (12-18 jaar)	8% (2016)*	10% (2019)*	< 8%
% jongeren met jeugdhulp (in % van alle jongeren tot 18 jaar)	9,15% (2018)	9,5 (2019) 9,4 (1e helft 2020)	< 9,5%
Aantal jongeren in zorg buiten de regio (LTA: Landelijk Transitie Arrangement)	36 (2018)	37 (2019) 22 (1e helft 2020)	< 20
Aantal jongeren in gezinshuizen of pleegzorg	17 (2018)	22 (2019) 18 (1e helft 2020)	25
Aantal jongeren in verblijf zwaar	18 (2018)	16 (2019) 9 (1e helft 2020)	14
Aantal kinderen op wachtlijst BJG (BJG: Basisteam Jeugd en Gezin)		Gemiddeld tussen 5-10	Zo laag mogelijk

* De GGD-monitors jeugd, volwassenen en ouderen verschijnen vierjaarlijks.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In 2022 start de nieuwe financieringssysteem voor de gespecialiseerde jeugdzorg. Er komt meer ruimte voor lokale aanbieders (zorg dichterbij huis). Door de nieuwe financieringssysteem worden de uitgaven voor de jeugdzorg wel minder voorspelbaar. Waar voorheen het budget vooraf werd verdeeld en alleen meer- en maatwerk tot budgetverhoging kon leiden, starten we in 2022 met een PxQ-financiering zonder

budgetplafond. Het jeugdteam krijgt een grotere rol in de kostenbeheersing door het toekennen van een specifiek product en door het afgeven van een volume.

- We zorgen dat er minder kinderen in de jeugdzorg buiten de regio komen (LTA, Landelijk Transitie Arrangement), door alternatieven binnen de regio en meer grip op de verwijzingen (zorg dichterbij huis).
- We zorgen dat er meer kinderen opgroeien in een gezinssituatie (verschuiving van verblijf zwaar naar gezinsgericht) door verder ontwikkelen van het aanbod pleegzorg en gezinshuizen.
- De pilot POH-GGZ Jeugd loopt in 2020-2021. We evalueren tussentijds in 2021. Dit wordt structureel ingevuld vanaf 2022. (POH staat voor praktijkondersteuner huisarts.)
- We implementeren het programma Geweld hoort nergens thuis. Dit loopt formeel van 2018 tot 2021, maar we zijn in onze regio later gestart en daarom zal het project ook langer doorlopen.
- We voeren preventieve activiteiten uit om vroegtijdig depressie of zelfs suïcidegedachten bij jongeren te signaleren. Dit is het STORM-project, wat van 2018 tot 2021 in project/pilotvorm is gefinancierd en wat na deze tijd in de reguliere begroting opgenomen moet worden om dit programma door te laten lopen. Dit vraagt structureel om extra financiële middelen.
- We voeren preventieactiviteiten voor jeugd uit op de scholen. De activiteiten zijn gericht op weerbaarheid, voeding, genotmiddelen overgewicht, positief sportklimaat en depressiepreventie). In 2021 wordt aansluiting onderzocht bij het Preventieakkoord. (Zie voor sport ook het thema Cultuur en recreatie).
- We sluiten aan bij de regionale aanpak gericht op denormalisering van drugsgebruik (zie ook het thema Openbare orde en veiligheid).

Investing gebouw en afbouw subsidie Stichting de Pas

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We willen een bruisende sociaal-culturele instelling in het centrum van Heesch, 'de huiskamer van Heesch', waar iedereen zich welkom voelt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij de besluitvorming rondom DNI in 2020 is besloten een pas op de plaats maken om Stichting de Pas ruimte te geven om de exploitatiekosten omlaag te brengen. In het programma Bestuur en ondersteuning vindt u een toelichting dat we kansen zien om de huisvesting van De Misse 2, 4 en 6 in onderlinge samenhang te bezien. De gereserveerde investering in 2023 van € 2.500.000,- is

onderdeel van de financiële dekking van het plan dat begin 2022 aan uw raad wordt voor gelegd waarin de drie gebouwen tot één Huiskamer van Heesch worden samen gevoegd (zie toelichting programma Bestuur en ondersteuning: Verbouwing gemeentehuis in combinatie met De Pas, de Bibliotheek en De Eijnderic).

Wij zien met dit plan mogelijkheden om door een betere exploitatie de subsidie aan De Pas vanaf 2022 geleidelijk af te bouwen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Teamregisseur integrale toegang – verlenging pilot	MJB	2022	76.000	Incidenteel
Uit structurele stelpost Transitie	MJB	2022	- 76.000	Incidenteel
DVO Meierijstad – bijdrage uitvoeringskosten inburgering - 1 fte (in begroting 2021: structureel € 39.378)	Wettelijk	2022	48.141	Structureel
Uit rijksmiddelen inburgering (aanname)	Wettelijk	2022	-48.141	Structureel
Extra inzet nieuwe Wet inburgering	Nieuw	2022	p.m.	
Vervolg programmalijn 'Aanpakken met Impact' (o.a. pilots)	Nieuw	2022	p.m.	
Praktijkondersteuner huisartsen (POH) – motie raad	MJB	2022	130.000	Structureel
Uit structurele stelpost sociaal domein	MJB	2022	- 130.000	Structureel
Project STORM (preventie depressie en suïcide bij jongeren)	Nieuw	2022	42.087	Structureel
Uit structurele stelpost sociaal domein	Nieuw	2022	- 42.087	Structureel
Verduurzaming gemeenschapshuizen	MJB		p.m.	
Verbouwing de Misse 4 Heesch (Stg de Pas)	Nieuw	2023	2.500.000	Investering
Afbouw subsidie Stichting de Pas	Nieuw	2022	- 25.000	Structureel
	Nieuw	2023	- 25.000	Structureel
	Nieuw	2024	- 25.000	Structureel
	Nieuw	2025	- 25.000	Structureel

Maatschappelijk vastgoed

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We gaan concreet invulling geven aan onze voorbeeldrol als lokale overheid op het gebied van verduurzaming.

Wat gaan we daarvoor doen?

Alle utiliteitsgebouwen (gebouwen die geen woning zijn) beschikken over minimaal energielabel C in 2023 en in 2030 moet al het gemeentelijk vastgoed beschikken over energielabel A. Om die reden verduurzamen we ons maatschappelijk vastgoed. Bij het opstellen van de Duurzame Energieagenda hielden we rekening met de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Energieagenda – gemeentelijk vastgoed verduurzamen	Wettelijk	2022	260.000	Investering
Uit bestemmingsreserve afschrijvingslasten	Wettelijk	2022	- 260.000	Investering

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. We noemen hier alleen de gemeenschappelijke regelingen omdat dit wettelijk verplicht is. Andere verbonden partijen laten we hier buiten beschouwing. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens 11 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

Centrumregeling WMO en Wvggz Brabant Noordoost-Oost

Gemeente Oss is centrumgemeente voor de inkoop van Wmo-ondersteuning (voor de taken die vanaf 2015 door de gemeente worden uitgevoerd). Oss koopt in namens de deelnemende gemeenten. Tevens kopen we in de regio gezamenlijk de uitvoerende taken vanuit de Wvggz sinds 2020 in. Regionale inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor de aanbieders, meer eenheid in de regio en een sterkere positie in het gesprek met aanbieders.

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant

In Noordoost Brabant kopen we gezamenlijk de jeugdhulp in. Daarvoor is een gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeente ('s-Hertogenbosch). Gezamenlijke inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor aanbieders, efficiëntere inkoop en een betere positie in de onderhandeling met aanbieders. Een aantal taken (bijvoorbeeld gesloten jeugdzorg) moeten gemeenten verplicht gezamenlijk inkopen.

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (KCV)

Twaalf gemeenten zijn opdrachtgever voor het WMO-personenvervoer. Samen vormen zij het KCV. Met vervoer op maat dragen zij bij aan bereikbaarheid voor iedereen, en daarmee aan de participatie ook voor mensen met een beperking.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	2017	674,4	550,6
	2018	688,0	572,1
	2019	702,9	585,5
	2020	705,2	583,3
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	2017	1%	1%
	2018	1%	0%
	2019	1%	1%
	2020	Geen data	Geen data
Kinderen in uitkeringsgezin dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (% kinderen tot 18 jaar)	2017	5%	3%
	2018	5%	3%
	2019	4%	3%
	2020	Geen data	Geen data
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2017	2%	1%
	2018	2%	1%
	2019	1%	1%
	2020	Geen data	Geen data
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	2017	67,3	69,5
	2018	68,3	70,9
	2019	69,3	71,6
	2020	69,0	71,0
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	2017	276,8	163,4
	2018	264,5	264,5
	2019	250,5	154,3
	2020	322,2	342,4
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	2017	253,0	129,9
	2018	Geen data	134,0
	2019	199,3	115,0
	2020	199,7	136,2
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2017	10,9	10,7
	2018	11,3	11,4
	2019	12,0	11,6
	2020	11,7	11,8
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2017	1,1	0,9
	2018	1,1	0,9
	2019	1,2	1,0
	2020	1,2	1,0
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	2017	0,4	Geen data
	2018	0,3	
	2019	0,3	
	2020	0,3	

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	2017	563	490
	2018	589	520
	2019	636	550
	2020	669	590

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.738.824	3.029.715	2.862.004	258.471	316.088	351.227
6.2	Wijkteams	3.046.083	3.496.753	4.470.384	951	2.575	
6.3	Inkomensregelingen	8.454.139	8.262.843	6.791.722	6.878.340	5.747.923	4.605.391
6.4	Begeleide participatie	4.622.671	4.164.426	4.212.713	158.642		
6.5	Arbeidsparticipatie	352.618	564.293	422.266	8.676	103.402	1.000
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	835.646	853.488	870.248			
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	4.144.633	4.488.983	4.760.974	38.877	48.671	53.784
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	5.848.162	5.463.230	5.184.019	481.529		
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	8.858	81.575	82.232			
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	638.874	778.302	750.000	5.048		
0.10	Reserves programma 6	652.479	187.187		555.244	1.053.362	88.150
	Totaal	31.342.987	31.370.795	30.406.562	8.385.778	7.272.021	5.099.552

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
6.1	2.862.004	2.893.689	2.886.444	2.900.521	351.227	358.127	364.866	372.215
6.2	4.470.384	3.822.937	3.794.654	3.821.286				
6.3	6.791.722	6.810.676	6.828.944	6.824.118	4.605.391	4.605.391	4.605.391	4.605.391
6.4	4.212.713	4.139.044	3.985.424	3.878.726				
6.5	422.266	453.080	481.802	515.767	1.000	1.000	1.000	1.000
6.6	870.248	885.479	900.089	916.291				
6.71	4.760.974	4.843.666	4.922.996	5.010.966	53.784	53.938	54.085	54.249
6.72	5.184.019	5.274.739	5.361.773	5.458.285				
6.81	82.232	83.671	85.052	86.583				
6.82	750.000	763.125	775.716	789.679				
0.10					88.150	88.150	58.150	33.015
Totaal	30.406.562	29.970.106	30.022.894	30.202.222	5.099.552	5.106.606	5.083.492	5.065.870

Toelichting budgetten sociaal domein

Door de provincie is enkele jaren geleden het themaonderzoek 'Analyse financiën decentralisaties sociaal domein' uitgevoerd. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft de Provincie een drietal aanbevelingen gegeven, namelijk:

1. Na invoering van de nieuwe taken in het sociaal domein in 2015 hebben veel gemeenten een koppeling gelegd tussen de kosten en ontvangen baten van het rijk. Nu de aparte

decentralisatie-uitkering voor deze taken met ingang van 2019 voor het grootste gedeelte is opgegaan in de algemene uitkering wordt reguliere financiering verkregen, net als voor alle andere gemeentelijke taken. De Provincie adviseert daarom om de koppeling te laten vervallen en de benodigde dekkingsmiddelen in de integrale afweging te betrekken.

2. De Provincie verzoekt in de (meer)jarenbegroting duidelijk aan te geven op welke uitgangspunten de ramingen zijn gebaseerd en verzoekt hierbij ook een koppeling naar de realisatiecijfers in de jaarrekening 2020 te maken.
3. Wanneer een taakstelling in de begroting is opgenomen dan dient deze reëel te worden onderbouwd, m.a.w. aan te geven hoe de taakstelling wordt ingevuld en hoe het proces er uit gaat zien voor realisering van de taakstelling.

De toezichthouder adviseert goede afspraken te maken met de centrumgemeenten over de werkwijze, periodieke informatievoorziening, verantwoordingswijze en de manier waarop we als gemeente bij kunnen sturen. Voor de uitvoering van de Wmo 2015 (begeleiding) en de jeugdwet wordt samengewerkt in twee centrumregelingen. In de centrumregelingen zijn genoemde zaken vastgelegd.

Ook uw raad wil graag inzicht in de financiën van het sociaal domein.

Bovenstaande tabellen geven inzicht in de ontwikkeling van de lasten en baten van het programma Sociaal domein. De taakvelden 6.3 tot en met 6.82 betreffen de lasten/baten voor: bijstand/minimabeleid (6.3), klassieke Wsw (6.4), re-integratie (6.5), hulpmiddelen en woningaanpassingen (6.6), Huishoudelijke hulp en begeleiding (6.71), jeugdzorg (6.72 en 6.82), Inloopfunctie GGZ en Wet verplichte GGZ (6.81).

Onder 6.1 zijn voornamelijk de kosten van de welzijnsgebouwen en welzijnsorganisaties opgenomen en onder 6.2 de kosten voor het Basisteam jeugd en gezin, het Sociaal team en de ambtelijke kosten. Tevens is onder 6.2 een stelpost opgenomen voor nog niet ingezette structurele middelen vanuit de rijksmiddelen sociaal domein.

Uitgangspunten ramingen in meerjarenperspectief

De ramingen voor de kosten van het sociaal domein zijn gebaseerd op de historische kosten jaarrekening 2020, extrapolatie van de uitgaven 2021 (o.b.v. toekenningen eerste halfjaar 2021), externe ontwikkelingen (o.a. aanzuigende werking abonnementstarief, stijgende kosten jeugdzorg en een inschatting van de indexatie van de tarieven).

Budgetten Sociaal domein: reserve transities en stelpost nog niet ingezette middelen

Bij de overheveling van taken per 1 januari 2015 is door uw raad besloten de rijksmiddelen te reserveren voor het doel waarvoor deze middelen beschikbaar zijn gesteld. Bernheze had tot en met de jaarrekening 2020 de 'luxe' positie een jaarlijks overschot te hebben op de structurele

beschikbare middelen binnen het sociaal domein. Dit overschot is opgebouwd uit de ontvangen rijksmiddelen en overschotten op historische budgetten bij invoering van de transitie per 1 januari 2015. Dit 'overschot' hebben we steeds gereserveerd op een stelpost op taakveld 6.2. Daarnaast heeft uw raad besloten incidentele overschotten op bestaande taken (hulpmiddelen en huishoudelijk hulp) en nieuwe taken bij de jaarrekening te reserveren in de reserve Transitie.

Stand van zaken reserve Transitie en stelpost nog niet ingezette exploitatiemiddelen

Gezien dat de jaarrekeningen 2015 tot en met 2020 steeds sloten met een overschot op sociaal domein is er ultimo 2020 een reserve beschikbaar van € 10,6 miljoen. Na aftrek van de verplichtingen resteert een vrij besteedbare reserve van € 9,3 miljoen.

Uit goed financieel beleid kan de reserve Transitie uitsluitend worden ingezet voor kosten met een incidenteel karakter. Door de provincie is onlangs een aanscherping gedaan voor de inzet van reserves als dekking van uitgaven. Dit betekent dat baten en lasten uitsluitend aangemerkt kunnen worden als incidenteel als er een onvoorwaardelijke einddatum is en de baat of last van materiële omvang is. Dit betekent dat de inzet van de reserve Transitie ter dekking van exploitatie-uitgaven verder is ingeperkt.

Extra gelden jeugdzorg 2022: uitkomsten arbitrage en bestuurlijk overleg

Onlangs heeft de arbitragecommissie aangegeven dat ze vinden dat er fors extra geld moet komen voor gemeenten voor de uitvoering van de jeugdzorg. Van 2005 tot en met 2015 stegen de jeugdzorgkosten met 250%. Volgens de commissie was het te optimistisch om te veronderstellen dat het na een periode van zulke sterke groei het mogelijk zou zijn om in korte tijd een structurele daling van de uitgaven voor de jeugdzorg te realiseren door overdracht aan de gemeenten. De arbitragecommissie spreekt zich niet uit over een compensatie met terugwerkende kracht voor de jaren tot en met mei 2021. Het doet een semi-bindend advies aan het nieuwe kabinet over de jaren erna. Structureel zou het tekort volgens AEF € 1,2 miljard tot € 1,5 miljard bedragen (na correctie voor besparingen). In het Bestuurlijk Overleg van 2 juni jl. hebben het kabinet en de VNG de uitspraak van de Commissie van Wijzen (CvW) besproken en daarover de onderstaande afspraken gemaakt:

- Het oordeel van de Commissie van Wijzen (CvW) is verzonden aan de Tweede Kamer, waarmee het ook als inbreng voor de kabinetsformatie dient. Het oordeel onderstreept de grote, gezamenlijke opgave om het jeugdstelsel beter te beheersen en te verbeteren. Het Rijk stelt voor (alleen) het jaar 2022 een bedrag van extra € 1.314 miljoen beschikbaar aan gemeenten ter compensatie, waarbij Rijk en gemeenten zich committeren aan een aantal afspraken;
- Dit bedrag wordt verwerkt in de miljoenennota 2022 / septembercirculaire 2021.

Macro zijn de volgende tekorten berekend (€ mln):

2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1.314	1.454	1.365	1.258	867	811	811

Omdat de structurele bekostiging vanaf 2023 is overgelaten aan een nieuw kabinet is afgesproken tussen rijk, IPO en VNG dat gemeenten wel alvast rekening kunnen houden met een stelpost in hun begroting vanaf 2023 ter hoogte van 75% van de berekende tekorten op de jeugdzorg door de Commissie van Wijzen. In de meerjarenbegroting hebben we rekening gehouden met deze afspraak.

Dit betekent voor Bernheze voor 2022, o.b.v. een voorlopige berekening, een bedrag van € 1.847.954,-, voor 2023 € 1.533.633,-, voor 2024 € 1.439.759,- en voor 2025 € 1.326.898,-. Omdat de structurele bekostiging wordt overgelaten aan een nieuw kabinet is er sprake van een financieel risico.

In onderstaande tabel is het verloop van de stelpost Nog niet ingezette exploitatiemiddelen weergegeven.

	2022	2023	2024	2025
(- = tekort / + = overschot)	1.361.591	- 780.012	-769.557	-692.423
Inzet extra gelden jeugdzorg (75%) waarvan onzeker is of deze structureel worden		1.533.633	1.439.759	1.326.898
Saldo structurele stelpost transities	1.361.591	753.621	670.202	634.475

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we zonder de inzet van de voorlopige extra middelen jeugdzorg het meerjarenperspectief sociaal domein omslaat van de overschotten sinds 2015 naar een structureel tekort met ingang van 2023.

De middelen op de structurele stelpost zijn benodigd voor:

- Het opvangen van de jaarlijkse forse stijging van de Wmo-kosten a.g.v. de invoering van het abonnementstarief en de vergrijzing. W hebben nl. van 2023 nog geen rekening gehouden met volumestijging.
- Daarnaast is de nieuwe inkoop voor de jeugdzorg per 1-1-2022 nog een financieel risico (lumpfinanciering naar pxq-financiering). Het is op dit moment niet in te schatten wat hiervoor de effecten zijn.
- Ook staan de tarieven voor de (jeugdzorg)aanbieders onder druk.
- Omdat de structurele bekostiging van de jeugdzorg (extra middelen) vanaf 2023 wordt overgelaten aan een nieuw kabinet is er sprake van een financieel risico op de opgenomen verhoging van de rijksbudgetten jeugdzorg. Daarnaast vindt vanaf 2026, zoals blijkt uit bovenstaande tabel een forse verlaging plaats van deze extra middelen.
- We zien sinds de invoering van het abonnementstarief de kosten voor vnl. de Wmo jaarlijks fors stijgen. Daarnaast is de nieuwe inkoop voor de jeugdzorg per 1-1-2022 nog een groot financieel risico. Het is op dit moment niet in te schatten wat daar de effecten van zijn. Ook de tarieven voor de jeugdzorgaanbieders staan onder druk.

Brondocumenten programma Sociaal domein

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2021
- Verordening Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2020 (januari 2020)
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2020 (juni 2020)
- Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2020 (juni 2019)
- Beleidskader Wmo 2020-2023 (juni 2019)
- Jeugdwet (2015)
- Centrumregeling jeugdhulp Noordoost Brabant 2020 (maart 2019)
- Verordening jeugdhulp gemeente Bernheze 2021 (januari 2021)
- Nadere regels jeugdhulp gemeente Bernheze 2021 (januari 2021)
- Regionaal beleidsplan 2020-2023 Noord Oost Brabant (december 2019)
- Regeling stimuleringsregeling sociaal domein (juli 2019)
- Maatwerk Aanpak Bernheze (juli 2017)
- Participatiewet
- Verordening Minimabeleid Bernheze 2017 (februari 2017)
- Re-integratieverordening participatiewet 2017 inclusief wijziging (november 2017)
- Verordening afstemming Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet 2018 (januari 2018)
- Beleidsregels Bestuurlijke boete participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2018 (januari 2018)
- Beleidsregels Laptop en zwemregeling (januari 2018)
- Werkinstructie Maatschappelijke ondersteuningsfonds 2018 (januari 2018)
- Beleidsnota 'Bijzondere bijstand en gemeentelijk Minimabeleid 2017' (november 2016)
- Beleidsregels schuldhulpverlening 2017 (maart 2017)
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2021 (mei 2021)
- Tijdelijke beleidsregels TONK Bernheze 2021-1 (juli 2021)
- Beleidsregels bijstand onder verband van hypotheek en/of verpanding Participatiewet Bernheze 2019 (november 2019)
- Beleidsregels terug- en invordering Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 Bernheze (maart 2020)
- Beleidsregels terug- en invordering Participatiewet, IOAW, IOAZ 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels Kostendelersnorm Participatiewet, IOAW, IOAZ Bernheze 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels Verhaal Participatiewet Bernheze 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels Wet Taaleis Bernheze 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang Meierijstad 2016 (januari 2016)
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Bernheze 2019 (juni 2019)

Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Naar een hartvriendelijk Bernheze

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We willen dat de overlevingskans van mensen die in Bernheze een hartstilstand krijgen aanzienlijk wordt vergroot.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken Bernheze hartvriendelijk door:

- Een dekkend netwerk van AED's binnen en buiten de bebouwde kom conform de landelijke richtlijnen (HartslagNu). De AED's worden periodiek onderhouden en bij einde van hun levensduur vervangen.
- Stimuleringsubsidie voor AED cursussen beschikbaar te stellen om zo meer burgerhulpverleners beschikbaar te hebben en te houden.
- Coördinatie van beheer AED's bij aangewezen EHBO vereniging beleggen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Naar een hartvriendelijk Bernheze	Nieuw	2022	15.903	Structureel

Gezondheidsbeleid

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We willen de gezondheid van onze inwoners bevorderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een nieuw gezondheidsbeleid voor 2022-2026 waar in we onderstaande punten meenemen:

- Analyse van hoe het staat met de gezondheid en veerkracht van onze inwoners en een analyse van het bereik van de doelen van ons huidige beleid.
Deze analyse maken we op basis van de resultaten van de periodieke monitors van de GGD (kinderen, jeugd, volwassenen en ouderenmonitor) en gesprekken met nog nader te bepalen in- en externe sleutelfiguren. Met deze analyse beantwoorden we de vragen wat goed gaat, wat beter kan, en waar we (mogelijk nog) preventieactiviteiten op kunnen inzetten vanuit het gezondheidsbeleid.
- Opnieuw bepalen van de positie van het gezondheidsbeleid in relatie tot aanpalend beleid, (nieuwe) landelijke wet- en regelgeving en ontwikkelingen

Denk aan:

- o Lokaal beleid: Wmo, jeugd, welzijn, armoede, onderwijs, sport, omgevingswet en beleid huisvesting arbeidsmigranten.
- o Landelijke regelgeving/wetten zoals de zorgverzekeringswet, wet inburgering
- o Ontwikkelingen: (gevolgen van) corona.

Met deze analyse beantwoorden we de vraag waar we met inzet van gezondheidsbeleid het meeste verschil kunnen maken. Ook deze analyse maken we samen met nader te bepalen sleutelfiguren.

- Uitvoering van taken die we hebben op basis van de Wet Publieke Gezondheid
Verplichte uitvoering van taken ligt met name op activiteiten voor de jeugdgezondheidszorg, waaronder instandhouding van het consultatiebureau.

Klimaatmitigatie, inclusief energietransitie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving. Hiermee bereiken we dat de energietransitie slaagt voor iedereen. We willen dat niemand buiten de boot valt in de omschakeling van (voornamelijk) fossiele energie naar duurzame energie. Bij deze transitie hebben we aandacht voor de betaalbaarheid, de gezondheidsaspecten en het draagvlak. Hiermee bereiken we uiteindelijk een gedragen energietransitie naar een energieneutrale gemeente in 2050.

Bernheze is energieneutraal als er binnen de gemeentegrenzen netto over het jaar evenveel duurzame energie wordt opgewerkt als dat er wordt verbruikt.

Hoe weten we dat?

- Als er in totaal 50 duurzaamheidsleningen verstrekt zijn in Bernheze, draagt dat voldoende bij aan een betaalbare leefomgeving.
- Als de verschillende projecten uit de nieuwe lokale energieagenda zijn voortgezet en/of uitgevoerd. Met deze projecten werken we toe naar het jaar 2025 waarin in Bernheze:
 - o 15 % van de energie wordt opgewekt uit duurzame bronnen (2018: 9,4 %);
 - o de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 is verminderd met 20 % (2018: 13,8 %).

Wat gaan we daarvoor doen?

- Meer duurzaamheidsleningen verstrekken.
- Uitvoeren van de Duurzame Energieagenda 2021-2025.
- Verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. De gemeente zet in op het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Ook ondersteunen we bij en waar mogelijk faciliteren we de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed (gemeenschapshuizen, scholen).
- Regionale Energiestrategie (RES) borgen en daarbij aandacht hebben voor de koppelkansen met andere opgaven. (Koppelkansen zijn kansen om opgaven slim te verbinden.)
- Transitievisie Warmte finaliseren en ter besluitvorming aan gemeenteraad voorleggen (eind 2021).

In de Duurzame Energieagenda 2021-2025 zijn de verschillende projecten opgenomen waarmee we de komende jaren invulling geven aan onze doelstellingen en ambitie op het gebied van

duurzaamheid en, belangrijker nog, waarmee we investeren in onze toekomst. Want de aarde warmt op en het klimaat verandert, te snel.

Om de gevolgen van klimaatverandering te beperken zodat we ook in de toekomst een fijne leefomgeving hebben, moeten we ons energieverbruik veranderen. We moeten minder energie verbruiken en de energie die we verbruiken moet afkomstig zijn uit duurzame energiebronnen zoals wind, zon en groen gas. Dit doen we door voor de energietransitie in te zetten op vier overkoepelende strategische doelen: 1. energieneutrale gemeente, 2. energieneutrale woningen, 3. energieneutrale sportverenigingen en bedrijven en 4. schoon vervoer.

Daarnaast hebben we nog de regionale verplichtingen uit de regionale energiestrategie (RES), waarbij Bernheze de verplichting is aangegaan om 0,03 TWh aan duurzame energieopwekking op eigen grondgebied te realiseren. Hiervoor is ambtelijke inzet vereist, maar hier zijn (nog) geen financiële consequenties aan verbonden. Het invullen van de opgave op het gebied van duurzame energie vereist intensieve ambtelijke begeleiding, bijvoorbeeld om de afspraken op het gebied van participatie te controleren en aanvragen van initiatiefnemers te begeleiden en te beoordelen.

In de Transitievisie Warmte (TVW) worden onze verplichtingen op het gebied van duurzame warmte nader ingevuld. Hiervoor heeft het Rijk iedere gemeente een vast bedrag toegekend. Dit bedrag is en blijft ook in Bernheze gereserveerd voor het opstellen van de TVW. Bij het vaststellen van de TVW zullen ook de financiële gevolgen voor de gemeente Bernheze in kaart worden gebracht en aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Duurzaamheidsbeleid behoort niet tot de kerntaken van de gemeente, afgezien van de gemaakte afspraken met het Rijk (RES en TVW). De samenleving, maar ook het Rijk, verwacht echter veel van de gemeente op het gebied van duurzaamheid. Denk daarbij aan het stimuleren van verduurzaming van de eigen woning, het voortouw nemen in het maken van afspraken met woningbouwcorporaties, inkoopcollectieven en het ondersteunen van duurzame (burger)initiatieven. Als 'eerste overheid' is de gemeente hét aanspreekpunt voor inwoners op het gebied van duurzaamheid.

De raad heeft bij de behandeling van de kadernota met een motie gevraagd om een publiekscampagne "Duurzaam doen". Wij zullen u hiervoor een separaat voorstel voor leggen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Energieagenda 2022-202	Nieuw	2022	54.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	44.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	40.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 54.000	Incidenteel
	Nieuw	2023	- 50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	- 44.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	- 40.000	Incidenteel

Circulariteit, inclusief afval

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Minder restafval en betere afvalscheiding. Zo zetten we stappen richting een circulaire economie, we produceren minder afval en scheiden ons afval steeds beter. Hierdoor houden we de afvalverwerking voor inwoners betaalbaar en behapbaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

In eerdere begrotingen is aan uw raad voorgesteld om nieuw beleid te implementeren in 2022. Hiervoor lopen momenteel nog steeds de onderzoeken, in samenwerking met buurgemeentes en met partners zoals de afvalstoffendienst. Daardoor is het nog niet gelukt om in 2021 nieuw beleid aan uw raad te presenteren. Daarbij moet wel vermeld worden dat Bernheze goed op weg is om haar afvaldoelstellingen in 2025 te halen. Bernheze heeft een lage productie van restafval en onze inwoners scheiden hun afval relatief goed, beter ten opzichte van regiogemeentes. Hierdoor komen de doelstellingen niet in gevaar, maar kunnen we wel zorgen dat er voldoende tijd genomen kan worden voor nieuw afvalbeleid. We verwachten dit in Q2 van 2022 aan uw raad voor te kunnen leggen.

Klimaatadaptatie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving

Vanuit het Deltaprogramma (Rijk) hebben we de opgave om zowel de afvalwaterketen (volksgezondheid) als het watersysteem (kwaliteit/kwantiteit) in Nederland op orde te brengen en houden. De noodzaak tot aanpassing van het watersysteem aan het veranderende klimaat zal de komende jaren alleen maar toenemen. De gevolgen van klimaatverandering komen eerder op ons af en extreme weersomstandigheden nemen toe. Dit raakt ons allemaal, maar levert ook kansen op. We willen daarom een duurzame, gezonde én betaalbare leefomgeving.

Hoe weten we dat?

De effecten van het veranderend klimaat merken we steeds meer en we ondervinden er steeds meer hinder van. Ook steeds meer wetenschappelijke onderzoeken tonen aan dat het klimaat verandert. We moeten dus mee veranderen om een prettig leefklimaat te houden. Om te weten hoe we ervoor staan én wat de voortgang is, worden de uitvoeringsprogramma's voor klimaatadaptatie meetbaar gemaakt (door het monitoren en evalueren van projecten).

Wat gaan we daarvoor doen?

Door samen werk te maken van klimaatadaptatie maken we Nederland veiliger, mooier en slimmer. We zetten de nationale klimaatadaptatiestrategie in om op regionale schaal de risico's in beeld te brengen en maatregelen te nemen. Om dit regionaal en sub-regionaal voor elkaar te krijgen, werken we samen in de Regio Noord Oost Brabant (NOB) en de watersamenwerking As50+. De hoofdthema's die in beeld gebracht worden zijn hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen, waarbij we voor hitte vooral een agenderende rol hebben.

Op lokale schaal zet gemeente Bernheze het huidige beleid voort, zoals dat is omschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), waarin ook klimaatadaptatie is meegenomen. Ook duurzame nieuwe technieken om afvalwater te zuiveren (Interreg project I-Qua) zijn gerealiseerd.

De volgende projecten met betrekking tot klimaatadaptatie zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma's van de verschillende samenwerkingsverbanden én het uitvoeringsprogramma van het GRP.

Met het GRP 2020-2023 geven wij invulling aan onze gemeentelijke watertaken en anticiperen op de gevolgen van klimaatveranderingen. Het huidige beleid wordt voortgezet. Daarvoor wordt de komende planperiode € 200.000,- per jaar uitgegeven aan klimaatadaptatiemaatregelen. Hierbij benutten we de kansen die zich voordoen. Bij herinrichtings- en nieuwbouwplannen of groot onderhoud en bij vervanging van wegen, pleinen en plantsoenen maken we meer ruimte voor water en groen. We vergroten ook de sponswerking van bodem en bebouwd gebied en benutten de klimaatregulerende effecten van bomen en groen.

Risicodialogen over klimaat (gesprekken met belanghebbenden) (in uitvoering)

Vanaf 2020 zijn in regionaal verband gesprekken gevoerd met belanghebbenden zoals de GGD, veiligheidsregio's, woningbouwcoöperaties, vereniging voor boeren en tuinders ZLTO, nutspartijen enzovoorts. Hierbij zijn wederzijdse verwachtingen gedeeld en ook de kansen en knelpunten opgehaald die de belanghebbenden zien als het gaat om klimaatveranderingen. Momenteel loopt er een traject om gezamenlijk tot maatregelen te komen. Verwacht wordt dat de overlegvormen een structureel karakter zullen krijgen, met als doel om op ruimtelijk en sociaal vlak een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving te houden.

Klimaatbewustzijn & gezondheid

Onderzoeken wijzen uit dat een groene, duurzame omgeving bijdraagt aan de mentale en fysieke gezondheid van onze inwoners. Daar is niet iedereen zich van bewust en maatregelen zijn soms relatief eenvoudig en goedkoop te realiseren.

Door lokaal en regionaal acties te organiseren vergroten we het klimaatbewustzijn en dragen we bij aan een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving. Immers ongeveer 40% van onze leefomgeving in de kernen bestaat uit particuliere gronden. We maken onze inwoners, bedrijven en scholen enthousiast om zelf óf met ons actie te ondernemen. In 2021 heeft Bernheze samen met waterschap Aa en Maas een subsidieregeling gelanceerd voor inwoners om klimaat adaptieve maatregelen te nemen. Door samen te werken met waterschap en omliggende gemeenten zijn subsidies gestapeld en wordt elke maatregel voor 45% vergoed. De regeling is in al deze gemeenten gelijk. Aanvragen lopen via het waterschap.

Het goede voorbeeld geven

In onze openbare ruimte liggen kansen om klimaatadaptieve maatregelen te nemen (bijvoorbeeld minder stenen, en meer groen). We willen het goede voorbeeld geven en voeren hiertoe in 2021 een inventarisatie uitgevoerd. In 2022 wordt bij gemeentelijke gebouwen schoon regenwater afgekoppeld, groene parkeervakken aangelegd en risicovolle locaties met betrekking tot wateroverlast aangepakt. Ook het vergroenen van de omgeving van het gemeentehuis in Heesch valt binnen dit project.

Aanpassingen in de openbare ruimte

Hierbij gaat het om civiel- cultuurtechnische maatregelen en projecten zoals aanpassingen in de riolering, waterhuishouding en/of groenvoorziening.

Vanuit de raad zijn daarnaast ook signalen ontvangen om te onderzoeken waar we versneld maatregelen kunnen nemen. Naar aanleiding hiervan is een plan opgesteld om binnen de budgetten versneld maatregelen te nemen in de openbare ruimte. De projecten zijn in juni 2021 gezamenlijk ingediend om subsidie van het Rijk te ontvangen (1/3 van maatregelen wordt door Rijk vergoed).

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Riolering – klimaatbestendige inrichting	Vervanging	2022	200.000	Incidenteel
	Vervanging	2023	200.000	Incidenteel
	Vervanging	2024	200.000	Incidenteel
Uit voorziening riolering	Vervanging	2022	- 200.000	Incidenteel
	Vervanging	2023	- 200.000	Incidenteel
	Vervanging	2024	- 200.000	Incidenteel

Beheer, openbare ruimte

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een prettige, veilige, schone, functionele en toekomstgerichte leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan openbare ruimten aanleggen en beheren. Onder nieuwe aanleg verstaan we nieuwe wijken en nieuwe infrastructuur. Als vorm, gebruik en functie niet meer in overeenstemming met elkaar zijn, is er sprake van een knelpunt. Er zijn dan grootschalige maatregelen nodig zoals een reconstructie. Binnen de reconstructie wordt getracht de gewijzigde functie of gebruik een plaats te geven. Met reconstructie wordt eenzelfde situatie bereikt als met nieuwe aanleg.

Reconstructie: uitvoering rioleringsplan

Voor verbetering en vervanging van het gemeentelijke rioleringsstelsel zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) verschillende investeringsmaatregelen opgenomen. Maatregelen voor het

klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte zijn opgenomen in het thema Klimaat & Duurzaamheid.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Investerings water & riolering	Vervanging	2022	54.000	Investering
	Vervanging	2023	144.000	Investering
	Vervanging	2024	150.000	Investering
	Vervanging	2025	PM	Investering
Uit voorziening onderhoud riolering	Vervanging	2022	- 54.000	Investering
	Vervanging	2023	- 144.000	Investering
	Vervanging	2024	- 150.000	Investering
	Vervanging	2025	PM	Investering

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. We noemen hier alleen de gemeenschappelijke regelingen omdat dit wettelijk verplicht is. Andere verbonden partijen laten we hier buiten beschouwing. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)

De GGD voert taken uit voor ruim 1 miljoen inwoners voor zijn werkgebied. Hij bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle inwoners, met speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden, West en Noord (RAV)

De RAV is een gemeenschappelijke regeling van 45 gemeenten. De RAV verzorgt het ambulancevervoer, houdt de meldkamer ambulancezorg in stand en levert een bijdrage aan de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR). Gemeenten betalen sinds 2012 geen bijdrage meer voor de RAV. Er wordt onderzoek gedaan naar welke organisatievorm in de toekomst past bij de RAV en wat daarin de wettelijke mogelijkheden zijn. Tot die tijd blijft de gemeenschappelijke regeling bij de gemeenten.

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

De ODBN voert als verlengd lokaal bestuur wettelijke taken uit op het gebied van milieuadvisering bij vergunningverlening en voert voor Bernheze integraal de WABO-toezichtstaken uit. Daarnaast houdt de ODBN zich bezig met gezamenlijke taken op het gebied van milieucriminaliteit en ketenaanpak rondom asbest en bodemkwaliteit. ODBN voert voor ons een opdracht uit gericht op

handhaving van de energiebesparingsverplichting voor de bedrijven die vallen in de categorie midden gebruikers. Dit gebeurt op grond van bepalingen in de wet Milieubeheer.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	2017	153	106
	2018	144	89
	2019	129	68
	2020	Geen data	Geen data
Hernieuwbare elektriciteit (%) ¹	2017	Geen data	4,4
	2018	Geen data	7,2
	2019	21,2	10,0
	2020	Geen data	Geen data

1. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
7.1	Volksgezondheid	1.151.347	1.232.051	1.252.567	17.508	22.735	17.965
7.2	Riolering	2.212.255	2.131.151	2.120.256	2.639.092	2.543.558	2.570.001
7.3	Afval	2.999.842	2.652.770	2.806.159	3.335.728	3.423.695	3.357.997
7.4	Milieubeheer	1.464.297	2.678.781	1.532.272	112.987	815.875	6.510
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	59.595	254.930	100.256	61.204	104.430	105.788
0.10	Reserves programma 7	297.276	201.174	18.279	532.504	651.124	21.073
	Totaal	8.184.612	9.150.857	7.829.789	6.699.023	7.561.417	6.079.334

Meerjarig

Nr.	Lasten				Baten			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
7.1	1.252.567	1.274.678	1.295.769	1.319.189	17.965	18.279	18.581	18.915
7.2	2.120.256	2.208.519	2.283.601	2.352.502	2.570.001	2.667.689	2.751.665	2.830.747
7.3	2.806.159	2.855.519	2.901.612	2.952.983	3.357.997	3.416.675	3.472.968	3.535.392
7.4	1.532.272	1.561.183	1.572.915	1.601.829	6.510	6.624	6.733	6.854
7.5	100.256	102.087	103.699	104.882	105.788	107.639	109.415	111.384
0.10	18.279	17.490	18.043	18.286	21.073	21.073	21.073	21.073
Totaal	7.829.789	8.019.476	8.175.639	8.349.671	6.079.334	6.237.979	6.380.435	6.524.365

Brondocumenten programma Volksgezondheid en milieu

- Wet Publieke Gezondheid

- Gezond leven, goed leven. Gezondheidsbeleid 2018-2021, Bernheze & Oss (december 2017)
- Gemeentelijk riolering programma 2020-2023 (mei 2020)
- Afvalbeleid 2017-2021 (oktober 2016)
- Duurzame Energieagenda 2021-2025 (januari 2021)
- Watervisie As50 "netwerken in de afvalwaterketen"
- Deltaplan "ruimtelijke adaptatie" 2018

Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Woonvisie 2022-2027

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Wij maken een nieuwe woonvisie. Daarin is aandacht voor het woningbouwprogramma, dat zowel kwantitatief als kwalitatief een aantrekkelijk perspectief biedt voor het invullen van de woonbehoefte van de gemeente. Binnen het woningbouwprogramma gaat het om inclusiviteit. Dat betekent een woning voor iedereen. Wij hebben daarbij in ieder geval extra aandacht voor de volgende doelgroepen: senioren, starters, statushouders, woonwagen- bewoners, arbeidsmigranten en (sociale) huurders. In de woonvisie is aandacht voor wat stakeholders kunnen bijdragen aan het oplossen van de vraagstukken. Tevens is er aandacht voor de woonomgeving aansluitend op het programma Aantrekkelijke Woonomgeving en Wonen, de verduurzaming van de woningvoorraad (aansluitend op het Duurzaamheidsakkoord) en voor de relatie van wonen met het sociale domein (wonen en zorg).

Hoe weten we dat?

Kwantitatief volgen wij het uitvoeringsprogramma van onze Woonvisie 2022-2027 (inclusief herijkingen). Kwalitatief geeft het regionaal woonbehoefteonderzoek 2019 daaraan in eerste instantie richting.

In 2023 wordt er een nieuw regionaal woonbehoefteonderzoek uitgevoerd. Mocht het nodig zijn, dan kan aan de hand van dit onderzoek de woonvisie herijkt worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

- We bepalen de kwantitatieve opgave, onder andere aan de hand van de bevolkingsprognoses
- We bepalen de kwalitatieve opgave, onder andere aan de hand van het regionaal woonbehoefteonderzoek 2019.

- Wij herijken minimaal 2-jarlijks zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve uitgangspunten.
- Wij stellen een woningbouwplanning op.
- Voor 2022 gaan we ervan uit om 278 woningen te bouwen.
- Wij bieden ruimte aan vernieuwende, duurzame en alternatieve woonvormen en -concepten.
- Wij onderzoeken potentiële woningbouwlocaties in en rondom de kernen.
- Wij vervullen onze taakstellingen voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen.
- De nieuwe woonvisie is uitvoeringsgericht en vormt de basis voor programma's. De programma's bevatten een concreet en meetbaar plan waaruit blijkt hoe de betrokken partijen de gestelde ambities gaan halen, dus: wie doet wat wanneer en welke middelen worden daarbij ingezet? Na vaststelling van de nieuwe woonvisie is het nodig de programma's nader uit te werken.
- Wij zorgen dat de hiervoor benodigde bestemmingsplannen tijdig onherroepelijk zijn en de bouwlocaties bouwrijp zijn.
- We implementeren het beleid buitenlandse werknemers, zoals de gemeenteraad in december 2020 heeft vastgesteld.
- Gemeenten staan aan de lat voor de huisvesting van vergunninghouders, de doorstroom is afgelopen jaren gestagneerd als gevolg van het tekort aan woningen. We doen extra inspanningen om onze taakstelling in te vullen en kijken hoe we kleinschalige locaties versneld hiervoor geschikt kunnen maken of ontwikkelen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitwerken programma's als gevolg van woonvisie	Nieuw	2022	25.000	incidenteel
Regionaal woonwensenonderzoek	Nieuw	2023	15.000	incidenteel

Transitie landbouw

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

De transitie van de landbouw is voor Bernheze één van de grote opgaven. De gemeente draagt daarin graag bij aan het tot stand komen van een natuur-inclusieve en waar mogelijk verbrede of kringloop-landbouw. Verantwoorde voedselproductie en een duurzame economie zijn daarbij voor Bernheze belangrijke doelen. De kwaliteit van het buitengebied is gebaat bij een schone, diervriendelijke en voor de biodiversiteit moderne landbouw. Voor de agrarisch ondernemer is verbreding naar natuurontwikkeling en of het bieden van toeristisch- recreatieve activiteiten steeds vaker economisch interessant of noodzakelijk. Voor de gemeente is die ontwikkeling goed ten behoeve van nieuwe werkgelegenheid mocht de werkgelegenheid in de agrarische tak verminderen. Daar waar stallen verdwijnen willen we bijdragen een kwalitatief hoogwaardig buitengebied waar het goed wonen, werken en recreëren is. Om een manier die goed is voor mens, dier en milieu.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiden agrariërs

Ook in 2022 zal er volop inzet nodig zijn om agrariërs te begeleiden bij het stoppen of omvormen van hun bedrijf. De “oude” stoppersregeling en “warme saneringsregelingen” vanuit het rijk zijn beëindigd maar krijgen zeer waarschijnlijk een vervolg. Voor de puimveesector liggen nieuwe normen voor fijnstofuitstoot in het verschiet (wetsvoorstel). Dit samen met andere bedrijfseconomische en/of sociaal-maatschappelijke redenen (bedrijfsopvolging, gewijzigde voedselconsumptie, etc.) zullen veel agrarische bedrijven in Bernheze bezig zijn met nadenken over een andere bedrijfsvoering (stoppen, nevenfuncties, gewijzigde productiemethoden, andersoortige bedrijfsmatige activiteiten, etc.). Dit vergt blijvende en wellicht in 2022 intensivering van begeleiding van agrariërs. Ook andere overheden en instanties bieden agrariërs mogelijkheden om na te denken over een transitie. Ook in 2022 zal nauw worden samengewerkt met deze adviseurs. Denk aan overleg met o.a. ZLTO, VAB-adviseurs, Provincie, etc. De externe inhuur hiervoor zal worden gecontinueerd. (Programma-management en planologisch adviseur). De samen met Provincie en OBDN (ondersteuningsteam) ingestelde “studio transitie landbouw Bernheze” zal worden voortgezet. Hierin worden vroegtijdig ideeën van agrariërs besproken. Ook wordt de daaruit voortvloeiende (of benodigde) strategische en gebiedsgerichte aanpak afgestemd. Naast de aandacht voor de intensieve veehouderij zal er ook steeds meer transitie plaatsvinden (en begeleid moeten worden) bij andere vormen van landbouw. Naar meer natuurinclusieve-; verbrede-; en/of met andere economische activiteiten gecombineerde vormen van landbouw.

Begeleiden planologische wijzigingen

Naast het in gesprek zijn met agrariërs en hun adviseurs met als doel hen te helpen de transitie te maken naar duurzame landbouw en/of nieuwe andersoortige bedrijfsmatige activiteiten (o.a. recreatie en toerisme), zal de druk op het in behandeling nemen van planologische verzoeken groot blijven. Dit geldt ook voor de aanpassing van verleende milieuvergunningen. Afhandelen van

planologische wijzigingsverzoeken en aanpassingen van milieuvergunningen blijft daarbij een activiteit die veel afstemming en inzet zal krijgen.

Gebiedsgerichte aanpak

De transitie van de landbouw wordt steeds meer zichtbaar in het buitengebied. Inmiddels is het proces om te komen tot een gemeente-brede-omgevingsvisie opgestart. Vanuit het programma transitie landbouw zijn als bouwsteen de eerste gebiedsgerichte “kansenkaarten” ontwikkeld. Deze aanpak zal in 2022, samen met de uitwerking van de aangenomen motie “integraal kansenbeleid buitengebied”, leidend zijn bij het (versneld) vormgeven van de transitie van de landbouw en het buitengebied. Een gebiedsgerichte aanpak zal dus meer centraal komen te staan. Samenhang met de totstandkoming van omgevingsvisie en -plan. Het “partneroverleg” (en andere gebiedsdialogen) blijft ook hierbij in 2022 van groot belang.

Kwaliteitsverbetering buitengebied

“Rood-voor-Rood-” of “Ruimte-voor-Ruimte-” gedachten en instrumenten verdienen nieuwe aandacht. Alles wordt op alles gezet om m.i.v. 2022 op basis van een nieuwe beleidslijn nieuwe woningbouw, die (mede) tot stand komt door stoppende agrarische bedrijfsbebouwing, beter af te stemmen op de woningbehoefte (woonvisie), meer gebiedsgerichte realisatie (o.b.v. actualisatie visie kernrandzônes) en/of meer gekoppeld aan daadwerkelijke realisatie van milieu- en kwaliteitswinst buitengebied in Bernheze.

Een nieuw beleidskader dus voor Ruimte-voor-Ruimte-initiatieven. Daardoor een groter en breder maatschappelijk doel dienend. (Meer flexibiliteit voor stoppende agrariërs en meer doelgroepen gericht bouwen). In 2022 zal hiertoe nauwere samenwerking met de ontwikkelmaatschappij Ruimte-voor-Ruimte (ORR) uitgangspunt zijn. Voor elke gerealiseerde Ruimte-voor-Ruimte-titel via de ORR zal de gemeente op grond van de in 2021 gesloten overeenkomst met de provincie, een stimuleringsbijdrage van € 50.000,-- ontvangen die ingezet kan worden voor het proces “transitie landbouw” en/of fysieke kwaliteitsverbetering van het buitengebied. De te ontvangen stimuleringsbijdrage kan worden ingezet als gemeentelijk aandeel in de bekostiging van regiodeal-projecten. Dit naast het primaire doel om extra te kunnen investeren in (o.a. groene, gezonde en/of recreatieve) versterking van het buitengebied.

Samenwerking

In 2021 zijn/worden regionaal bepaald welke projecten onderdeel uit kunnen maken van de regiodeal. In dat kader is de verwachting dat in 2022 minimaal één gebiedsproces / gebiedsproject kan worden gestart. De financiering daartoe (projectmanagement / gebiedsproces / fysieke maatregelen buitengebied) is dan 50% gemeente, 50% cofinanciering vanuit de regiodeal.

Bernheze is ook in 2022 deelnemer van de (regionale) bestuurlijke en ambtelijke “koplopers groep”. Hierin worden gezamenlijk strategieën en aanpak van de transitie van de landbouw bepaald en afgestemd. Ook de regionale portefeuillehoudersoverleggen worden ambtelijk gezamenlijk voorbereid.

Ook in 2022 zal bijzondere aandacht voor het tegengaan van (potentieel) ondermijnende activiteiten actueel zijn. In nauwe samenwerking met o.a. het RIEC. Bernheze neemt deel aan de pilot ondermijning buitengebied. Samenwerking met de ODBN vindt op meerde onderdelen plaats. (o.a. Toezicht en handhaving m.b.t milieu- en bouwregelgeving).

Naast deze regionale samenwerking zal ook in 2022 maximaal samen worden opgetrokken met de partners uit het “partneroverleg” (o.a. ZLTO, IVN, dorpsraden) en aansluiting worden gezocht bij de gebiedsdialog met onze inwoners, bedrijven en organisaties m.b.t. totstandkoming omgevingsvisie-/plan. Uiteraard zijn provincie en ODBN belangrijke samenwerkingspartners. Bij o.a. de gebiedsgerichte aanpak van het Aa-dal, wordt nauw samen opgetrokken met het Waterschap.

Interne afstemming

Voor een goede gebiedsgerichte aanpak en integraal kansenbeleid wordt intern nauw afgestemd met processen gericht op versterking natuur/biodiversiteit (EVZ, duurzame verpachting); Economie (visie en actieplan); erfgoed (erfgoedvisie); woningbouw (woonvisie); Bodem/water en milieu.

Uiteraard zal nauwe afstemming plaatsvinden met de (regionale) energiestrategie en gemeentelijke milieu- en duurzaamheidsafspraken. Daar waar aangesloten kan worden bij bestaande processen / beleidsnota's, zal maximale terughoudendheid worden betracht bij het maken van specifiek beleid voor de transitie van de landbouw of buitengebied. “Hoe eenvoudiger, eenduidiger en overzichtelijker hoe beter”.

Naast een separaat casusoverleg transitie landbouw, neemt het programmteam transitie landbouw deel aan het gemeentelijk omgevingsoverleg en zal in 2022 nauw betrokken zijn bij de totstandkoming van de omgevingsvisie met -plan.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investerend
Transitie Landbouw kosten van gebiedsanalyse en uitvoering van gebiedsvisies en -aanpak	MJB	2022	100.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel
	MJB	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 100.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 50.000	Incidenteel
	MJB	2024	- 50.000	Incidenteel
Begeleiding agrariërs – externe inhuur	MJB	2022	152.000	Incidenteel
	MJB	2023	152.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 152.000	Incidenteel
	MJB	2023	- 152.000	Incidenteel

Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet beoogt vier verbeterdoelen:

- een inzichtelijk omgevingsrecht;

- de leefomgeving staat centraal;
- ruimte voor maatwerk;
- een snellere en betere besluitvorming.

Het doel van de Omgevingswet staat in de wet zelf (artikel 1.3): het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften. Het afstemmen tussen een gezonde leefomgeving en ruimtelijke ordening krijgt binnen de Omgevingswet een prominente plaats. In onze gemeente zie je dat terug doordat we input vanuit onze burgers en externe partners actief betrekken bij de vormgeving van onze omgevingsvisie. Dat betekent ook dat het verminderen van overlast door stank, geluid en vervuilde lucht een prominentere plaats krijgt in onze gemeente.

Het bereiken van deze doelen betekent een andere manier van werken en andere regelgeving door de overheid. Om aan de wet te voldoen stellen we nieuwe kerninstrumenten op en vervangen dan wel actualiseren we oude wet- en regelgeving op het gebied van het fysieke domein. Dat doen we nadrukkelijk niet alleen vanuit het gemeentehuis, maar in samenspraak met alle inwoners van Bernheze.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wettelijke instrumenten

Omgevingsvisie

In 2020 zijn we gestart met de participatie en hebben we toegewerkt naar een koersdocument. In 2021 beginnen we met het opstellen van een concept omgevingsvisie. Die beschrijft hoe we de komende decennia in Bernheze willen leven en bevat ambities die we willen halen en kwaliteiten die we willen behouden. Bij het opstellen van de omgevingsvisie werken we samen met onze maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners. Ook onze collega's en stakeholders zoals het waterschap, de provincie, de veiligheidsregio en omgevingsdienst ODBN betrekken we hierbij. Lopende beleidsvizies integreren we in de concept omgevingsvisie, zoals het economisch beleid, de Woonvisie en het structuurplan openbare ruimte. Nieuw beleid verwerken we meteen in de omgevingsvisie. In 2022 werken we toe naar een definitieve omgevingsvisie.

Omgevingsplan

Het omgevingsplan omvat de huidige bestemmingsplannen, verordeningen met betrekking tot de fysieke leefomgeving en de zogeheten bruidsschat; regels die het Rijk overhevelt naar de gemeente. We willen één onherroepelijk en raadpleegbaar omgevingsplan voor de gehele gemeente. Een plan waarin we de ambities uit de omgevingsvisie vertalen naar regels, met liefst minder verboden en meer gelegenheid voor kansen: van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Gemaakte keuzes in de omgevingsvisie over de wijze van regelgeven vormen de input voor het op te stellen

omgevingsplan. Tijdens het opstellen van het omgevingsplan zorgen we dat de dienstverlening voor onze burgers op peil blijft. De winkel blijft open.

Afstemming omgevingsvisie met omgevingsplan

De omgevingsvisie en het omgevingsplan kennen voor een deel een parallel proces. Dit is enerzijds ingegeven door ambitie maar heeft er ook mee te maken dat beide kerninstrumenten elkaar op deze manier kunnen beïnvloeden om uiteindelijk tot werkbare en duidelijke regels te komen.

Mensen toegerust voor hun taak

Cultuuromslag

De Omgevingswet vraagt een andere manier van werken. Er zal meer samenwerking en dialoog binnen en tussen overheden komen, maar vooral ook zal er een andere relatie tussen overheid en bedrijven/burgers komen. We zullen meer moeten meedenken met initiatiefnemers die iets willen realiseren in de fysieke leefomgeving. Om dit te realiseren is er een verandering vereist in gedrag, houding en werkwijzen. Daarom is nu een koppeling gelegd met programma 'Terug naar de Kern'.

Kennis en kunde

Medewerkers van de gemeente dienen voorbereid te worden op deze nieuwe manier van werken. Zodat vergunningen binnen de (kortere) vereiste termijn verleend kunnen worden en initiatiefnemers goed geholpen worden bij de door hen gewenste ontwikkelingen. Vanaf 2021 wordt ingezet op de kennis en kunde om te kunnen werken met de nieuwe instrumenten. Dan doen we door opleidingen aan te bieden en door veel te oefenen met de instrumenten van de Omgevingswet.

Dienstverlening

Eén loket voor vergunningen

De nieuwe wet beoogt een samenhangende aanpak van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. Met meer participatie rond ontwikkelingen in de leefomgeving. Inzien van geldende regelgeving en aanvragen van vergunningen gaan straks plaatsvinden via het door het Rijk ontwikkelde Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). We zorgen er voor dat het omgevingsplan ontsloten wordt op het DSO en dat het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) naadloos werkt met dat DSO. Anders dan nu, gaan we werken met omgevingstafels waar we met initiatiefnemers voorafgaand aan het formele vergunning traject hun wensen bespreken en de aanvraag van eventuele vergunningen voorbereiden.

Communicatie

De komst van de Omgevingswet zorgt ervoor dat de overheid haar dienstverlening opnieuw moet inrichten. Daarbij hoort goede, adequate en gerichte communicatie, intern en extern. Daarvoor wordt een communicatieplan gemaakt dat alle ontwikkelingen begeleidt. Zodat medewerkers,

inwoners, bedrijven en andere overheden weten welke veranderingen de komende tijd plaatsvinden.

Monitoring

Om te weten of we de dienstverlening goed hebben opgezet, moeten we dat onderzoeken. Zodra de omgevingsvisie is vastgesteld monitoren we hoe er mee gewerkt wordt. We houden in de gaten of de planregels in het omgevingsplan passen bij de omgevingsvisie en doen voorstellen voor aanpassingen. Ook bekijken we periodiek of de bestaande instrumenten DSO en het nieuwe proces voor VTH nog voldoen en waar verbetering mogelijk is. Voorstellen voor de manieren om efficiënt te monitoren nemen we mee in de reguliere planning- en controlcyclus.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Opstellen omgevingsvisie	Wettelijk	2022	5.000	Incidenteel
Participatiemiddelen inzetten	Wettelijk	2022	2.500	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 2.500	Incidenteel
Uitvoeren en monitoren omgevingsvisie	Wettelijk	2023	25.000	Structureel
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	Wettelijk	2022	150.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	100.000	Incidenteel
	Wettelijk	2024	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 150.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	- 100.000	Incidenteel
	Wettelijk	2024	- 50.000	Incidenteel
Afstemmen omgevingsvisie	Wettelijk	2022	10.000	Incidenteel
Onderzoek beheer in eigen organisatie	Wettelijk	2022	150.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 150.000	Incidenteel
Opleiding medewerkers	Wettelijk	2022	30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	30.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 30.000	Incidenteel
	Wettelijk	2023	- 30.000	Incidenteel
Inhuur extern personeel (i.v.m. vervanging eigen personeel)	Wettelijk	2022	362.880	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Wettelijk	2022	- 362.880	Incidenteel

VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We zorgen ervoor dat de inwoners, ondernemers en bezoekers van Bernheze de fysieke leefomgeving van de gemeente als leefbaar en veilig ervaren. Waar de (ervaren) risico's voor de leefomgeving het grootst zijn, liggen de prioriteiten bij het stimuleren en/of afdwingen van naleefgedrag.

Hoe weten we dat?

Binnen gemeente Bernheze bepalen we de prioriteiten voor de VTH-taken op basis van het bestuurlijk programma. Dit in combinatie met een risicoanalyse en inachtneming van VTH-kwaliteitscriteria, zoals weergegeven in het beleidsplan VTH 2019-2022 met hierin opgenomen indicatoren. De volgende thema's hebben voor de periode 2021-2022 prioriteit: transformatieopgave landbouw en stoppende agrariërs, woningbouwopgave, huisvesting arbeidsmigranten en openbare orde en veiligheid. We gebruiken signalen, waaronder het nieuwe bestuurlijk programma, de ODBN-kadernota, (landelijke) ontwikkelingen, jaarverslagen VTH, beleid veiligheid (beleidskader integrale veiligheid 2019-2022) en interne beleidsontwikkelingen om onze afweging van prioriteiten voor 2023-2024 en daaraan gekoppelde activiteiten weer te geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om tot een leefbare en veilige leefomgeving te komen voeren we de volgende activiteiten uit:

- Voortzetting van inzet in de uitvoering van VTH-taken verbonden aan de transformatieopgave landbouw en transitie veehouderij. In 2022 hebben we te maken met de nasleep van de Stoppersregeling intensieve veehouderij, de uitwerking van de Subsidieregeling sanering varkenshouderij en de Landelijke beëindigingsregeling piekbelasters veehouderij (stikstof) van het Rijk. Hierdoor is sprake van een toename in bijvoorbeeld sloopmeldingen, verzoeken tot handhaving en vergunningverlening. Dit geldt zowel voor gemeentelijke taken als taken uitgezet bij de ODBN (2022-2023-2024). We benutten signalen uit het programma Transitie Landbouw om te bepalen wanneer welke inzet noodzakelijk is om de leefbaarheid van het buitengebied op peil te houden.
- Met de invoering van de Omgevingswet (1 juli 2022) gaan de bodemtaken vanuit de Wet bodembescherming over van de provincie naar de gemeenten. Binnen de gemeente hebben we niet voldoende expertise voor deze bodemtaken. We zetten deze taak structureel uit als verzoektaak bij de ODBN voor de periode 2022-2025.
- Bernheze neemt deel aan het Schone Lucht Akkoord (SLA). Dat betekent voor toezicht en handhaving mogelijk nieuwe werkzaamheden, die of intern moeten worden uitgevoerd of uitgezet bij derden.
- Op basis van het nieuwe beleid arbeidsmigranten (vastgesteld december 2020):
 - o controleren we op illegale en menswaardige huisvesting arbeidsmigranten;
 - o evalueren we de bereikte effecten met dit beleid (begin 2023); en
 - o passen we VTH-werkprocessen en -taken aan waar nodig (2022-2023).

- zorgen we voor samenhang met relevante beleidsontwikkeling, waaronder mensenhandel (voorzien voor 2021, veiligheid) en toerisme en recreatie.
- De feitelijke transformatie van de Wildhorst wordt gefaseerd uitgevoerd. In de uitvoeringsfase (vanaf medio 2021 en verder) zetten we in op meer toezicht en handhaving (link met thema Toerisme & Recreatie) ter ondersteuning van het transformatieproces. Hiervoor zal nog capaciteit beschikbaar moeten worden gesteld. In 2022 geven we hier vervolg aan.
- We nemen actief deel en leveren input aan relevante overleggen van de opgave openbare orde en veiligheid, zoals het Maasland Interventie Team (MIT) en signalenoverleg. Deelname aan het MIT loopt tot en met 2022. De uitkomsten van de tussentijdse evaluatie van het MIT, geven vorm aan continuering in 2022 (prioritering inzet handhavers op specifieke thema's) en de keuze in welke vorm het MIT in 2023-2025 te continueren.
- In 2021 is het Actieplan aanpak ondermijning in het buitengebied vastgesteld. Ook in 2022 geven we uitvoering aan dit plan van aanpak, inclusief benodigde opleiding en training van onze medewerkers.
- In aanloop naar 2023-2024 stellen we opnieuw onze VTH-prioriteiten vast. We voeren hiervoor een nieuwe risicoanalyse uit (begin 2022) en maken gebruik van het hernieuwde bestuursprogramma, signalen, klachten, meldingen, verzoeken en enquêtes.
- In 2023 stellen we vast, door het uitvoeren van korte projecten, of en hoe het wijkgericht werken (samenwerking buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en politie) bijdraagt aan een ervaren veilige leefomgeving. Eind 2020 – begin 2021 hebben we ervaring opgedaan met het werken met vier boa's/ toezichthouders. Deze ervaringen geven input aan de vormgeving van de pilot Wijkgericht (samen)werken aan een leefbare omgeving.
- We maken door het uitvoeren van kortlopende toezichtsprojecten (in samenwerking met beheer) inzichtelijk of het goed gebruik van de openbare ruimte toeneemt bij inzet van meer handhaving terwijl investeringen vanuit beheer (onderhoud stoepen en bermen, plaatsen van afrastering) afnemen.

VTH: Wet kwaliteitsborging (Wkb)

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Het jaar 2022 staat in het teken van het inwerking treden van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. De veranderingen in het stelsel en de werkwijze van VTH in de leefomgeving, waaraan we in 2021 hebben gewerkt, zijn daarmee een feit.

Burgers en ondernemers krijgen meer eigen verantwoordelijkheid en vrijheid ten aanzien van het inrichten van de eigen leefomgeving (specifiek vergunningsvrij bouwen), waarbij de gemeente achteraf toetst. De verwachting van het Rijk en de gemeente is dat hierdoor de ervaren kwaliteit van de eigen leefomgeving toeneemt. Het wetsvoorstel Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verschuift een deel van het toezicht op bouwkwaliteit naar een externe kwaliteitsborger en de initiatiefnemer; de gemeente blijft het bevoegd gezag. Hierdoor neemt de ervaren kwaliteit van bouw- en woningtoezicht toe.

Het wetsvoorstel Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) introduceert, in aanvulling op de rol van het bevoegd gezag bij de vergunningverlening, een private onafhankelijke en professionele kwaliteitsborger. Deze kwaliteitsborger ziet erop toe dat wordt voldaan aan de bouwtechnische voorschriften. Deze aanvulling is noodzakelijk om de bouwkwaliteit te verbeteren en omdat het toezicht in complexiteit toeneemt. De gemeente blijft, ook in het beoogde nieuwe stelsel, het bevoegd gezag en belast met het toezicht op de naleving van de bouwtechnische voorschriften.

Hoe weten we dat?

De naleving van de bouwtechnische voorschriften die de veiligheid van onze inwoners borgen, monitoren we door achteraf te toetsen. De ervaringen met deze toetsing achteraf en de bevindingen gebruiken we om actief vorm te geven aan informatiegestuurde controles op de veiligheid van gebouwen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Toezicht op constructieve veiligheid blijft, maar de aandacht is met de Wkb verplaatst naar controle achteraf en bij bestaande gebouwen. Omdat deze taken nieuw zijn monitoren we of en hoe controle achteraf bijdraagt aan een veilige leefomgeving.
- In 2023 evalueren we samen met ondernemers en initiatiefnemers hoe de toetsing achteraf door de gemeente in de praktijk wordt ervaren, hoe dit bijdraagt aan de ervaren kwaliteit van bouw- en woningtoezicht en de kwaliteit van de leefomgeving. Dit doen we door het organiseren van gesprekken, eventueel aangevuld met een vragenlijst.
- In 2021 is een Wkb-impactanalyse uitgevoerd wat betreft activiteiten voor VTH. Begin 2023 evalueren we of deze impactanalyse recht doet aan de praktijk: welke bijsturing is noodzakelijk in formatie en taken om de constructieve veiligheid van gebouwen binnen Bernheze te kunnen blijven toetsen en borgen?

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitbreiden verzoektaken bodem in werkprogramma ODBN	Nieuw	2022	21.000	Structureel
Uitbreiden basis- en verzoektaken in werkprogramma ODBN m.b.t. toezicht stoppende agrariërs	Wettelijk	2022	14.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitbreiden basis- en verzoektaken in werkprogramma ODBN m.b.t. toezicht stoppende agrariërs	Wettelijk	2023	14.000	Incidenteel
Uitvoering plan van aanpak ondermijning buitengebied	Nieuw	2022	28.000	Structureel
Analyse impact Wkb op daadwerkelijke werkzaamheden VTH binnen Bernheze	Nieuw	2023	14.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2023	- 14.000	Incidenteel
Wijkgerichte aanpak samenwerking BOA's en politie – pilots met projectmatige aanpak inclusief evaluatie (280 uur)	MJB	2023	28.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2023	- 28.000	Incidenteel
Toezichtproject oneigenlijk gebruik openbare ruimte i.s.m. beheer (140 uur)	MJB	2023	14.000	Incidenteel
	MJB	2024	14.000	Incidenteel

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Gemiddelde WOZ waarde van woningen (x duizend euro)	2017	233	272
	2018	Geen data	Geen data
	2019	260	292
	2020	280	321
	2021		
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	2017	7,5	21,8
	2018	7,5	16,4
	2019	8,6	24,0
	2020	8,6	8,0
	2021		
Demografische druk (%) ¹	2017	76,6	76,6
	2018	77,4	76,7
	2019	77,8	76,9
	2020	78,2	77,0
	2021	78,3	77,4
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	2017	Geen data	657
	2018	662	648
	2019	678	677
	2020	715	720
	2021	Geen data	751
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	2017	Geen data	753
	2018	737	693
	2019	753	724
	2020	794	772
	2021	Geen data	802

1. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per 100 personen van 20 tot 65 jaar.

Wat mag het kosten?

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
8.1	Ruimtelijke ordening	1.464.359	2.635.664	1.381.777	4.212	30.006	265.875

		Lasten			Baten		
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	9.732.076	12.885.956	14.967.785	11.985.542	15.028.441	17.508.281
8.3	Wonen en bouwen	1.727.700	1.844.991	1.651.362	1.300.298	1.562.078	1.612.263
0.10	Reserves programma 8	2.286.277	2.171.063	2.540.496	422.614	1.775.020	152.000
	Totaal	15.210.412	19.537.674	20.541.420	13.712.666	18.395.545	19.538.419

Meerjarig

	Lasten				Baten			
Nr.	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
8.1	1.381.777	1.163.155	1.031.190	1.054.423	265.875	16.153	16.420	16.716
8.2	14.967.924	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420
8.3	1.651.362	1.681.940	1.672.619	1.700.146	1.612.263	1.631.738	1.650.119	1.671.307
0.10	2.540.496				152.000	166.000		
Totaal	20.541.559	20.353.515	20.212.229	20.262.989	19.538.558	19.322.311	19.174.959	19.196.443

Brondocumenten programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- Woonvisie 2016-2021 (mei 2016)
- Nota grondbeleid (december 2019)
- Structuurvisie (2010)
- Beleidsplan huisvesting internationale werknemers (10 december 2020)

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Binnen de begroting bestaat er onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen zijn bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, het verstrekken van vergunningen, het onderhouden van het riool en het verstrekken van reisdocumenten. Daarnaast ontvangen we specifieke inkomsten van het rijk, bijvoorbeeld de Gebundelde uitkering, ter financiering van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet en de Specifieke uitkering Stimulering sport ter vergoeding van de btw op sportaccommodaties.

Specifieke dekkingsmiddelen hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de betreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting. Specifieke dekkingsmiddelen zijn niet vrij besteedbaar.

Anders dan de specifieke dekkingsmiddelen, zijn de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen, die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Deze middelen zijn daarmee vrij besteedbaar. De algemene dekkingsmiddelen leveren de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 0 tot en met 8 en zijn ingedeeld naar de voorgeschreven categorieën en onvoorzien.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is: OZB	7.345.772	7.531.802	7.861.947	8.279.389	8.677.665	9.081.352
2.	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	42.990.752	43.407.397	45.765.159	45.644.616	46.162.358	47.052.628
3.	Dividend	26.782	36.038	34.538	34.538	34.538	34.538
	Totaal	50.363.306	50.975.237	53.661.644	53.958.543	54.874.561	56.168.518

Lokale heffingen

1. OZB

Bij lokale heffingen treffen we de heffingen aan, waarvan de besteding niet is gebonden. Dit betreft de onroerende zaak belasting. In totaliteit gaat het voor 2022 om een geraamd bedrag van circa € 7,9 miljoen aan opbrengsten uit "algemene dekkingsmiddelen. Lokale heffingen, waarvan de

besteding wel gebonden is, bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolrechten en diverse leges, worden op de desbetreffende taakvelden verantwoord. Voor een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste heffingen en in welke beleidsvelden deze zijn opgenomen verwijzen wij u naar de paragraaf 'Lokale heffingen' in deze begroting.

Bij de berekening van de capaciteit aan belastinginkomsten OZB is rekening gehouden met areaalontwikkelingen.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De belastingcapaciteit is een van de verdeelmaatstaven die de hoogte van de algemene uitkering bepalen. Zo wordt rekening gehouden met de mogelijkheid die een gemeente heeft om belastinginkomsten te verkrijgen. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Voor bepaling van de hoogte van de algemene uitkering wordt de waarde van woningen voor 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen (bedrijven) 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekentarief toegepast. Dit rekentarief is het gemiddelde tarief van alle gemeenten. Het rekentarief wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Het resulterende bedrag wordt gekort op de algemene uitkering. Het feitelijk OZB-tarief dat de gemeente heft, heeft geen effect op deze korting op de algemene uitkering.

De geraamde opbrengsten OZB 2022 laten een stijging zien ten opzichte van 2021 als gevolg van de areaalontwikkeling en de voorgestelde OZB-aanpassing van 3,3%. Deze stijging van 3,3% is opgebouwd uit de trendmatige prijsontwikkeling van 1,3% en daarnaast een aanpassing van 2%. Deze extra stijging is ons inziens noodzakelijk vanwege onze ambities om een slagvaardige organisatie neer te zetten, continuïteit van onze gemeente en voor een gezonde financiële gemeente.

De jaarlijks doorgevoerde herwaardering heeft geen invloed op het tarief. Met andere woorden: hertaxatie leidt niet tot een wijziging in de totale opbrengst van de heffing.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaald verdeelstelsel een uitkering uit het Gemeentefonds. De uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente, taken die veelal dicht bij de burger liggen. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar de gemeenten voor staan en met de draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). Karakteristiek voor de algemene uitkering is dat elke gemeente vrij is in de besteding. De omvang van de algemene uitkering is voor de gemeenten een gegeven, maar de gemeente kan zelf bepalen aan welke voorzieningen zij haar geld besteedt.

De groei of afname van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Eenvoudig gezegd: bij een stijging van de rijksuitgaven ontvangen gemeenten vanuit Den Haag meer geld in het gemeentefonds en bij een daling van de rijksuitgaven ontvangen gemeenten

vanuit Den Haag minder geld in het gemeentefonds. De ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toegelicht in deel III: Financiële begroting.

De voeding van het gemeentefonds (normeringssystematiek c.q. accres) is gekoppeld aan het Totale netto uitgavenkader van het Rijk. Door deze bredere basis groeit de Algemene uitkering ook mee met de zorguitgaven en sociale zekerheidsuitgaven van het Rijk.

De fondsbeheerders werken samen met de VNG aan een herijking van de verdeling van het gemeentefonds. Dit is nodig omdat de verdeling van het rijksgeuld over de gemeenten in de loop van jaren is scheefgegroeid. Sommige gemeenten krijgen te veel, anderen te weinig. De herverdeling heeft betrekking op twee onderdelen, nl. het sociaal domein en het overig, of terwijl klassieke deel van het gemeentefonds. Met beide onderzoeken wordt de gehele uitkering van het gemeentefonds herijkt. Invoering van de nieuwe verdeelmodellen was in eerste instantie voorzien per 1 januari 2021. De invoering is echter doorgeschoven naar 1 januari 2023 in verband met aanvullend onderzoek. De herijking leidt tot herverdeeleffecten. Op 9 juli is het aangepast voorstel gepubliceerd. Globaal betekent dit voor Bernheze een verlaging van de ontvangsten uit de algemene uitkering van € 21,- per inwoner, of terwijl afgerond € 665.000,-. Deze uitkomsten zijn gebaseerd op de omvang van het gemeentefonds 2017 en op de standen van de verdeelmaatstaven 2017. Deze cijfers zijn begin augustus geupdated naar 2019 wat voor Bernheze een hogere korting betekent, nl. een korting van € 36,- per inwoner of terwijl € 1,2 miljoen structureel. Deze korting zal gefaseerd worden doorgevoerd met € 15,- per inwoner per jaar. Het betreffen vooralsnog nog steeds voorlopige uitkomsten. In de begroting 2022-2025 hebben we dan ook geen rekening mee gehouden met de effecten van de herijking.

Met ingang van 2015 werden gemeenten op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet integraal verantwoordelijk voor het sociaal domein. De gelden uit de drie decentralisaties maken onderdeel uit van de algemene uitkering. Vanaf 2015 waren de ontvangen middelen voor het sociaal domein traceerbaar binnen de algemene uitkering door middel van een decentralisatie-uitkering. Met de geplande herijking van het gemeentefonds in 2023 zullen naar alle waarschijnlijkheid de gelden sociaal domein niet langer (volledig) separaat zichtbaar zijn binnen de algemene uitkering waardoor het uitgangspunt: 'de middelen die we ontvangen voor het sociaal domein oormerken we voor het sociaal domein' wellicht niet meer uitvoerbaar is.

Op 2 juni 2021 zijn er afspraken gemaakt tussen het rijk en de VNG over een Hervormingsagenda voor het jeugdstelsel. Deze afspraken volgen op de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen. Als onderdeel van de afspraken komt er voor het jaar 2022 een bedrag van € 1.319 miljoen extra beschikbaar, bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen. Omdat de structurele bekostiging vanaf 2023 is overgelaten aan een nieuw kabinet is afgesproken tussen rijk, IPO en VNG dat gemeenten wel alvast rekening kunnen houden met een stelpost vanaf 2023 ter hoogte van 75% van de berekende tekorten op de jeugdzorg door de Commissie van Wijzen. Vanuit behoedzaamheid en in het licht van de afspraken rondom de Hervormingsagenda dat gemeenten ook zelf kostenbesparende maatregelen kunnen nemen, is gekozen voor een maximum van 75% van het deel dat gemeenten op basis van de verdeling zouden krijgen.

Vooruitlopend op de besluitvorming van een nieuw kabinet hebben het Rijk en de VNG zich gecommitteerd aan de hervormingsagenda om te komen tot een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Daarmee is de stelpost geen budgettaire garantie. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over de structurele financiën en noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel om de jeugdzorg in de toekomst effectief en beheersbaar te houden.

De ruimte onder het BTW-compensatieplafond wordt niet meer geraamd in de algemene uitkering. In deze (meerjaren)begroting is dan ook uit voorzichtigheidsprincipe geen rekening gehouden met een eventuele ruimte onder het BTW-compensatieplafond. Voor deze meerjarenbegroting zouden we op basis van de afrekening 2020 rekening mogen houden met jaarlijks een bedrag van € 265.000,-. Deze ruimte schommelt echter jaarlijks, afhankelijk van het beroep wat gemeenten doen op het btw-compensatiefonds. Dit betekent dat de definitieve afrekening 2021 al weer tot een aanpassing kan leiden voor de periode 2023 tot 2026.

De positieve ontwikkeling voor 2022 ten opzichte van 2021 is voornamelijk het gevolg van een positieve ontwikkeling van het accres en de extra gelden jeugdzorg.

De mutaties uit de Meicirculaire 2021 en de extra middelen jeugdzorg zijn in de begroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2025 verwerkt. De extra middelen jeugdzorg zijn voor de periode 2023-2025 voor 75% meegenomen.

De Septembercirculaire 2021 komt op een laat moment in het traject van de voorbereiding van de begroting beschikbaar. Wij informeren uw raad tijdig voor de begrotingsbehandeling separaat over de gevolgen van deze circulaire.

3. Dividend

Wij ontvangen jaarlijks een dividenduitkering uit ons aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). In de begroting houden wij rekening met een structurele dividendopbrengst van € 34.538,-. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft op 16 april 2020 ingestemd met het dividendvoorstel 2019 om € 71 miljoen (50% van de nettowinst van € 163 miljoen) uit te keren aan de aandeelhouders. Dit komt neer op een dividend van € 1,27 per aandeel (aandeel Bernheze: € 26.746,-). De BNG Bank heeft op 19 maart 2021 een deel van het goedgekeurde dividend ter grootte van € 24 miljoen uitgekeerd (aandeel Bernheze: € 9.056,-). De nettowinst van de BNG Bank over 2020 bedraagt € 221 miljoen. De aandeelhouders hebben op 22 april 2021 ingestemd met het voorstel om 50% van de beschikbare winst na belasting en na aftrek van de compensatie voor de verschaffers van hybride kapitaal uit te keren. Dit komt neer op een dividend van € 1,81 per aandeel (Bernheze: € 38.119,-). De uitbetaling aan de aandeelhouders is echter opgeschort tot in elk geval september 2021. Achtergrond hiervan is de significante schok die de coronapandemie de economie toebrengt en de rol die voor banken is voorzien om de effecten zoveel als mogelijk te mitigeren.

Overhead

Om meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in artikel 8 lid 1c voor om een apart overzicht op te nemen van de overhead. Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Te denken valt aan kosten met betrekking tot personeel & Organisatie (P&O), financiën, huisvesting en bestuursondersteuning. Deze kosten mogen niet meer worden toegerekend aan de directe taakvelden/programma's. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead in het programma Bestuur en ondersteuning. Onderstaand wordt inzicht gegeven in het totaal van de overhead alsmede de verrekening binnen de begroting.

De kosten van de overhead kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Lasten
1. Personele kosten	6.228.242
2. Algemene administratiekosten	280.181
3. Informatievoorziening en automatisering	1.851.728
4. Huisvesting	691.972
5. Overige	619.487
Subtotaal	9.671.610
6. Toerekening overheadkosten aan grondexploitatie	422.420
Totale kosten overhead	9.249.190

1. Personele kosten

Dit betreft de loonkosten van personeel voor zover deze niet actief zijn in het primaire proces en daarmee kunnen worden gedefinieerd als overhead. Onder overhead wordt de formatie verantwoord die wordt ingezet voor onder andere financiën, communicatie, juridische zaken, P&O, ICT en bestuursondersteuning. Overeenkomstig de voorschriften van het BBV zijn hierbij ook de volledige loonkosten van directie, management en teamcoaches opgenomen. Daarnaast worden onder de personele overheadkosten de kosten verantwoord voor het personeelsbeheer. Hierbij valt te denken aan opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, werving en selectie, loopbaan- en mobiliteitsadviezen, arbobeleid en het voeren van de salarisadministratie.

2. Algemene administratiekosten

Onder Algemene administratiekosten zijn de kosten opgenomen voor kantoormaterialen, telefoonkosten, portokosten en abonnementen.

3. Informatievoorziening en automatisering (I&A)

Onder I&A zijn de kosten opgenomen voor onder andere aanschaf, onderhoud en licenties van hard- en software en systeem- en netwerkbeheer. Daarnaast zijn hieronder de kosten voortvloeiende uit het tweede spoor, versterking van de I-functies, opgenomen.

4. Huisvesting

Onder huisvesting zijn de kosten opgenomen voor ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de eigen organisatie. De kosten bevatten onder andere energiekosten, (groot) onderhoud van het gebouw en technische installaties, kantoormeubilair, verzekering, schoonmaak en kapitaallasten (rente en afschrijving).

5. Overige

Onder overige zijn onder andere de externe kosten opgenomen gerelateerd aan juridische zaken waaronder juridische advieskosten, bezwarencommissie, de kosten voor communicatie en representatie, kwaliteitszorg en klachtenregeling en archief. Daarnaast hebben we hier vanuit de meicirculaire 2021 de kosten voor de invoering Wet Open Overheid (structureel en incidenteel) verantwoord.

6. Toerekening overheadkosten aan grondexploitaties

Volgens het Besluit begroting en verantwoording mag uitsluitend een doorberekening van de overheadkosten plaatsvinden aan de grondexploitaties door dit als negatieve last in de overhead mee te nemen. Het saldo dat gepresenteerd wordt onder de overhead is daarom een netto bedrag. De toerekening heeft plaatsgevonden op basis van het aantal uren dat geraamd is ten laste van de grondexploitaties.

Dekking van de overhead

In de begroting is alleen overhead toegerekend aan de grondexploitaties. De overhead zal verder vanuit de algemene dekkingsmiddelen bekostigd moeten worden. Uitzondering hierop zijn de activiteiten waarvoor kostendekkende tarieven doorberekend mogen worden zoals afval, riolering en begraafplaatsen. De overhead wordt aan deze activiteiten extracomptabel toegerekend (zie paragraaf lokale heffingen).

Vennootschapsbelasting (Vpb)

De Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) betekent dat overheden belast kunnen worden voor economische activiteiten die ook door private ondernemingen (kunnen) worden uitgevoerd. Het doel is om een gelijk speelveld te creëren tussen partijen (overheden en private ondernemingen). Hierdoor vallen activiteiten waarvoor gemeenten als ondernemer optreden onder de Vpb.

De belaste activiteiten voor onze gemeente betreffen de bouwgrondexploitaties en gedeeltelijk de verkoopopbrengsten van het afval. Deze belasting wordt na afloop van het kalenderjaar bepaald aan de hand van de gerealiseerde fiscale winst en dan geheel verantwoord binnen de algemene dienst. Het BBV geeft hiervoor aanwijzingen.

Onvoorzien

In de begroting is in de exploitatie een jaarlijkse post Onvoorzien opgenomen. Dit betreft een structurele post van € 94.472,-. Dit is een wettelijk verplichte uitgavenpost op basis van artikel 8, lid 6 van het Besluit begroting en verantwoording. De post onvoorzien kan ingezet worden voor alle programma's. Het college kan zonder voorafgaande toestemming van de raad beschikken over de post onvoorzien zoals die is opgenomen in de programmabegroting van het lopende jaar onder de volgende voorwaarden:

1. De beschikking over de post onvoorzien mag uitsluitend betrekking hebben op uitgaven die onvoorzienbaar, onuitstelbaar of onvermijdbaar (de zogenaamde drie O's) zijn.
2. Mutaties van eenmalige of structurele lasten of baten, niet zijnde mutaties voortvloeiende uit investeringskredieten, tot en met € 25.000,-.
3. Mutaties van geautoriseerde investeringskredieten tot 10% van het investeringsbedrag of tot een bedrag van € 100.000,-.
4. Voordelen welke niet zijn geraamd worden toegevoegd aan de post onvoorzien.
5. Het college doet zonder voorafgaande toestemming van de raad ten laste van de post onvoorzien geen uitgaven waarvan bekend is of verondersteld mag worden dat daaromtrent belangrijke politieke gevoeligheid bestaat.
6. Indien aanwending van de post onvoorzien structurele financiële consequenties tot gevolg heeft worden deze consequenties in de eerst volgende kadernota en/of begroting opgenomen als een onomkeerbaar besluit.

Het college informeert achteraf de raad over de beschikking van de post onvoorzien door middel van de tussentijdse rapportages.

Deel 2: Paragrafen

A. Lokale heffingen

Inleiding

In artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is bepaald dat de paragraaf betreffende de lokale heffingen ten minste bevat:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven en heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Overzicht en beleidsuitgangspunten ten aanzien van de lokale heffingen

Het algemeen te voeren financieel beleid doen wij op basis van evenwichtige keuzes. Wij letten hierbij op de taken en de daarvoor beschikbare middelen. Uiteraard met het doel om het gemeentelijk huishoudboekje kloppend te houden. Ten gevolge hiervan kijken wij bij het belasting- en tarievenbeleid naar de kosten van het in stand houden van de algemene voorzieningen en de OZB-prijs die daar redelijkerwijs voor betaald zou moeten worden. Dit kan betekenen dat wij ons bij onze keuzes laten leiden door de wens om voorzieningen te houden/te realiseren en daarvoor de prijs doorberekenen.

Voor het uitvoeren van taken op het gebied van afval, riool en diverse andere diensten gaan wij uit van het doorberekenen van de kostprijs. Wij doen dit vanuit de gedachte dat deze voldoen aan het profijtbeginsel.

De gemeente Bernheze kent een aantal belastingen en heffingen die kunnen worden onderscheiden in algemene dekkingsmiddelen (ozb) en heffingen waarvan de besteding is gebonden (afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, etc.).

De huidige verordening is verdeeld in drie titels, namelijk:

1. Titel 1: Algemene dienstverlening;
2. Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
3. Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Kruissubsidiëring binnen deze titels is mogelijk, maar niet meer tussen titels.

Op basis van onderzoek hebben wij geconstateerd dat (zie hiervoor ook de raad van 16 december 2010) dat een 100% kostendekkend niveau voor Titel 1 en 3 niet haalbaar is. Voor Titel 1 worden wij geconfronteerd met de door het Rijk gemaximeerde tarieven, terwijl bij Titel 3 het kostendekkend maken zou leiden tot onacceptabele tariefstijgingen. Daar waar mogelijk streven wij om de tarieven naar een kostendekkend niveau te brengen.

Voor Titel 2 geldt een 100% kostendekkendheid als uitgangspunt evenals voor de zogenaamde retributies van afval en riool.

Landelijke ontwikkelingen

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Met ingang van 2020 is een landelijke benchmark woonlasten ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. De macronorm om de onroerende zaakbelasting te monitoren is daarmee komen te vervallen. Met de benchmark is een vergelijking mogelijk van de gemeentelijke woonlasten en de tariefontwikkeling met landelijke en provinciale gemiddelden.

Belastingvoorstellen 2022

De gemeenteraad stelt de verordeningen vast, waarin de tarieven voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn opgenomen. In de raadsvergadering van 16 december 2021 leggen wij uw raad een afzonderlijk raadsvoorstel met belastingvoorstellen ter besluitvorming voor. In dat voorstel wordt uitgebreid ingegaan op de diverse belastingen en heffingen. Hieronder volgt een korte samenvatting van de belangrijkste voorstellen.

Onroerende zaakbelasting

Wij houden rekening met een tariefsaanpassing van 3,3%. Deze stijging van 3,3% is opgebouwd uit de trendmatige prijsontwikkeling van 1,3% en daarnaast een aanpassing van 2%. Deze extra stijging is ons inziens noodzakelijk vanwege onze ambities. De bijgestelde prijsindex is gelijk aan de recente meicirculaire 2021. In de kadernota 2022-2025 gingen we nog uit van 1,4% ter compensatie van de inflatie en een extra verhoging van 2%. Voor 2022 gelden de WOZ-waarden met waardepeildatum 1 januari 2021. Deze waarden zijn tot stand gekomen op basis van de geactualiseerde taxaties van het geïnventariseerde onroerend goed inclusief areaaluitbreiding (nieuwbouw, verbouw en sloop).

Wij verwachten op basis van de landelijke marktontwikkeling over de periode van 1 januari 2020 tot 1 januari 2021 een waardestijging voor woningen van 9% en waardedaling voor niet-woningen van 0,5%. Om een gelijkblijvende opbrengst te kunnen blijven genereren worden de tarieven gecorrigeerd met deze waardenaanpassingen. Bij de behandeling van de belastingvoorstellen

zullen de dan beschikbare lokale cijfers aan u worden voorgelegd voor de vast te stellen OZB-tarieven 2022.

Afvalstoffenheffing

Het afvalbeleid stelde de raad op 15 december 2016 vast. De rode draad hiervan is dat het restafval zoveel mogelijk wordt gescheiden van andere afvalstromen. Door maatregelen die betrekking hebben op de wijze van inzameling van het GFT, PMD, luiers, textiel en de effecten van tariefprikkelers willen we onze doelstellingen halen.

Voor 2022 profiteren we van een gunstigere doorberekening van de PMD-kosten en -opbrengsten dan waar we aanvankelijk van uitgingen. Sinds jaar en dag hanteren we daarvoor een tarief naar gewicht en ledigingsfrequentie. In verband met de nieuwe aanbesteding voor de inzameling ziet het er naar uit dat het wegen niet meer mogelijk is of slechts tegen erg hoge kosten. We gaan om deze reden uit van een vastrecht met een variabel ledigingstarief dat uitgaat van een gemiddelde aantal kg's per lediging. We denken dat dit gedifferentieerd afvaltarief nog voldoende prikkels biedt als middel om mede onze afvaldoelstellingen te bereiken.

De gemiddelde kosten zullen in 2022 ten opzichte van vorig jaar dalen met € 13,- per aansluiting en komt daarmee op € 228,-.

Daarnaast zullen we per aansluiting € 6,- restitueren in verband met de in 2021 gefactureerde containerlediging GFT. Dit door het feit dat over de invoering van het ledigingstarief voor gft-containers onvoldoende is gecommuniceerd. De restitutie is gebaseerd op de aanname van zes ledigingen gedurende het eerste halfjaar van 2021. We zullen bij de belastingvoorstellen hiertoe een voorstel doen. De kosten brengen we ten laste van de afvalreserve

Rioolheffing

Op basis van het Gemeentelijk Rioolplan 2020-2023 passen wij de tarieven aan met de trendmatige prijsindex van 1,3%.

Ontwikkeling woonlasten en lokale lastendruk

Onder woonlasten verstaan wij: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij vergelijking van de woonlasten over 2021 en 2022 moet er rekening mee worden gehouden dat er voorlopige inschattingen voor de nieuwe WOZ-waarden per 1 januari 2021 zijn gebruikt en daarvan afgeleid de OZB-tarieven.

De berekening voor 2022 is gebaseerd op een gemiddelde waarde van een woning van € 360.772,- (2021: € 331.401,-) en een gemiddelde waarde van een niet-woning van € 338.929,- (2021: € 340.033,-).

Overzicht lastendruk			OZB		Afvalstof- fenneffing	Rioolheffing		Totaal
			Tarief	Bedrag	Bedrag	Tarief	Bedrag	
2021	Woningen	Eigenaar	0,1129%	374,15		0,0531%	175,97	550,12
		Gebruiker			241,00			241,00
		Eigenaar-gebruiker	0,1129%	374,15	241,00	0,0531%	175,97	791,12
	Niet-woningen	Eigenaar	0,3019%	1.026,56		0,0531%	180,56	1.207,12
		Gebruiker	0,2400%	816,08				816,08
		Eigenaar-gebruiker	0,5419%	1.842,64		0,0531%	180,56	2.023,20
2022	Woningen	Eigenaar	ntb	385,67		ntb	179,66	565,33
		Gebruiker			228,00			228,00
		Eigenaar-gebruiker	ntb	385,67	228,00	ntb	179,66	793,33
	Niet-woningen	Eigenaar	ntb	1.062,20		ntb	168,79	1.230,99
		Gebruiker	ntb	844,61				844,61
		Eigenaar-gebruiker	ntb	1.906,81		ntb	168,79	2.075,60

Overzicht ontwikkeling gemiddelde lokale lastendruk		2021 Bedrag	2022 Bedrag	Wijziging ten opzichte van 2021 (%)
Woningen	Eigenaar	550,12	565,33	2,76%
	Gebruiker	241,00	228,00	-5,39%
	Eigenaar en gebruiker	791,12	793,33	0,28%
Niet-woningen	Eigenaar	1.207,12	1230,99	1,98%
	Gebruiker	816,08	844,61	3,50%
	Eigenaar en gebruiker	2.023,20	2.075,60	2,59%

De afvalkosten vallen voor 2022 voordelig uit. Dit heeft tot gevolg dat voor de gebruikers van woningen een lagere lastendruk ontstaat. Voor de eigenaar/gebruiker levert als resultaat op dat het tarief bijna gelijk is aan dat van vorig jaar. Voor de niet-woningen heeft het afvaltarief geen invloed.

De geraamde inkomsten

De opbrengsten van de (belangrijkste) belastingen en heffingen worden in onderstaande tabel weergegeven:

Belastingen en heffingen	Geraamde inkomsten
Onroerende zaakbelasting (OZB)	7.861.947
Afvalstoffenheffing (restfractie, GFT en milieustraat)	2.990.727
Rioolheffing	2.524.460
Toeristenbelasting	94.384
Reclamebelasting	29.200

Kwijtscheldingsbeleid

Op basis van artikel 26 van de invorderingswet geven wij uitvoering aan de kwijtschelding van belastingen. De gemeente Bernheze hanteert een zo ruim mogelijk kwijtscheldingsbeleid. Op 27 juni 2019 besloot uw raad in het kader van de harmonisatie van het kwijtscheldingsbeleid BSOB, dat:

- voor de kosten van bestaan een percentage van 100% van de bijstandsnorm te hanteren voor personen jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd;
- de norm voor de kosten van bestaan voor AOW-gerechtigden te baseren op de toepasselijke netto AOW-bedragen in de plaats van op de toepasselijke bijstandsnorm;
- bij het bepalen van het netto-besteedbare inkomen voor kwijschelding rekening wordt gehouden met de kosten van kinderopvang;
- de kwijschelding voor natuurlijke personen die een bedrijf of een zelfstandig beroep uitoefenen (kleine ondernemers) in stand wordt gehouden.

Voor kwijschelding komen de volgende heffingen in aanmerking:

- Onroerende zaakbelasting eigenaar woning en niet-woning en gebruik niet-woning.
- Afvalstoffenheffing tot het vastgesteld maximum van € 135,- o.b.v. Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing Bernheze 2019.
- Rioolheffing.

Kostendekkendheid tarieven

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat alleen kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat het niet zondermeer mogelijk om vanuit de taakvelden volledig inzicht te krijgen in alle kosten die maximaal kostendekkend mogen zijn. Kosten van overhead worden centraal geraamd, maar dienen wel in verband gebracht te worden met de integrale kostprijs. Om deze reden is het van belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend en welke (beleids)keuzes bij die berekening zijn gemaakt. Deze paragraaf verschaft deze informatie.

In verband met de invoering van de omgevingswet per 1 juli 2022 zal met ingang van deze datum voor de kostendekkendheid van ruimtelijke plannen opnieuw een berekening gemaakt worden.

Rioolheffing

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Als gemeente hebben we de taak om voor die riolering te zorgen: we hebben de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwatermaatregelen.

Met het nieuwe, meer adaptieve, GRP willen wij verder gaan door:

- nog nadrukkelijker te kijken naar ontwikkelingen die in de stedelijke omgeving plaatsvinden rond water, grondstoffen, energie en ruimtelijke ontwikkelingen;
- de zorgplicht nog breder in te bedden in de interne en externe processen, waardoor betere afstemming plaatsvindt op andere processen in de (openbare) ruimte.
- Het projectmatig klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte.

De beleidsambities die hierbij horen zijn:

- adaptief en risicogestuurd beheer;
- klimaatadaptatie;
- samenwerking in As50+-verband;
- inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Om alle kosten te kunnen dekken, heffen we rioolheffing. We heffen van eigenaren op basis van de WOZ-waarde. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:

- onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen, en
- onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen.

Het grootste deel van de lasten is bedoeld voor het opvangen van de vervanging en relining van de riolering. Gezien het feit dat er nogal wat onzekerheden zijn over het exacte tijdstip van de vervangingspiek (na 2040) en de ontwikkeling van nieuwe (goedkopere) renovatietechnieken is het niet verstandig om per direct een theoretisch op lange termijn kostendekkend tarief te hanteren.

De huidige heffing ligt onder het op lange termijn kostendekkende tarief. Er zijn vele scenario's mogelijk om naar een kostendekkend niveau te groeien. In wezen is het een vraagstuk van verdeling in de tijd: hoe langzamer we naar een kostendekkend niveau groeien, hoe hoger we uiteindelijk uitkomen.

Het zwaartepunt van de uitgaven komt na 2040. Daarom passen wij het tarief de komende jaren niet (behoudens inflatiecorrectie) aan. Vanaf 2030, rekening houdend met de verwachte vervangingspiek, gaan we de tarieven verhogen. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat de noodzaak tot stijging ontbreekt. Een tariefstijging hoeft namelijk pas na drie planperiodes (2030) te worden doorgevoerd om vanaf die periode te gaan sparen voor de (theoretische) vervangingspiek die na 2040 zal gaan optreden. De komende jaren zal duidelijk worden of die piek ook daadwerkelijk gaat optreden. In de tussenliggende periode zal de strategie vervangen versus relinen verder worden geoptimaliseerd.

Deze benadering is tevens in overeenstemming met de aanbeveling van de Commissie BBV om ten behoeve van het tarief een horizon van 10 jaar te hanteren.

Kosten taakveld Riolering, excl. onderhoud incl. (omslag)rente ¹	2.120.256
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-45.541
Netto kosten taakveld Riolering	2.074.715
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	257.239
BTW ²	200.554
Totale kosten	2.532.508

Overige opbrengsten beschikking reserves	
Opbrengst heffingen	2.524.460
Totaal opbrengsten	2.524.460
Dekkingspercentage	99,68%

1) Geen omslagrente a.g.v. ontbreken van boekwaarde activa.

2) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele btw is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing

De focus ten aanzien van afval ligt tegenwoordig op het maximaal hergebruiken van producten en grondstoffen: de circulaire economie. Afval zien als grondstof is goedkoper, duurzamer en milieuvriendelijker. De richting die we op moeten is het denken en handelen van inwoners (nog) verder om te schakelen van afval naar grondstof, zodat het hergebruik stijgt en de hoeveelheid restafval daalt.

De volgende ambities zijn in het beleidsplan opgenomen:

- De milieuambitie: Bernheze moet er naar streven om in 2030 afvalloos te zijn (dat wil zeggen dat er geen huishoudelijk afval meer vrijkomt dat als restafval verwerkt moet worden).
- De kostenambitie kan omschreven worden als “een goede kwaliteit tegen een redelijke prijs”. Bij voorkeur gaan de kosten voor afvalbeheer niet omhoog, maar een stijging is bespreekbaar als daar wat tegenover staat.
- De serviceambitie: gemak voor de burger. Inwoners moeten hun afval zo veel mogelijk kwijt kunnen op het moment dat zij dat willen en zij zich dus ook weinig zorgen hoeven te maken over opslagruimte in huis (niet méér opslagmiddelen dan noodzakelijk).
- Aandacht voor werkgelegenheid (als vierde element aan de afvaldriehoek): preventie, hergebruik en recycling van afval kan lokale (sociale) werkgelegenheid opleveren. Denk hierbij aan nieuwe werkgelegenheid door sortering en vermarkting van afvalstromen, kringloopwinkels en repair-café's. Dit aandachtspunt hanteren we als secundaire ambitie.

De fysieke inzamelstructuur is opgebouwd uit een haalsysteem (huis-aan-huis), een decentraal brengsysteem en een centraal brengsysteem (milieustraat en twee groendepots).

De financiële inzamelstructuur is opgebouwd uit:

- een belasting per perceel (vastrecht),
- een belasting voor het ledigen van een cliko fijn huishoudelijk restafval (fHRA),
- een belasting voor het aangeboden gewicht aan fijn huishoudelijk restafval,
- een belasting voor het aanleveren van bepaalde afvalstromen op de milieustraat (poorttarief).

Daarnaast zijn kosten verbonden aan het gebruik maken van de haalservice voor grof tuinafval binnen de bebouwde kom. Dit geheel van de afvalstoffenheffing is maximaal 100% kostendekkend.

Kosten taakveld Afval, excl. onderhoud incl.(omslag)rente	2.806.159
Inkomsten taakveld (afval), excl. heffingen	-362.570
Netto kosten taakveld afval	2.443.589
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	90.848
BTW ¹	455.736
Totale kosten	2.990.173
Overige opbrengsten beschikking reserves:	-18.279
Opbrengst heffingen	2.990.727
Totaal opbrengsten	2.972.448
Dekkingspercentage	99,41%

1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Grafrechten

Grafrechten zijn retributies die de gemeente kan heffen op grond van artikel 229, eerste lid, onder a en b, van de Gemeentewet. Zij worden geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats of het gemeentelijke crematorium en voor het genot van in verband daarmee door de gemeente verleende diensten.

De activiteiten binnen het taakveld Begraafplaatsen en crematoria gebaseerd op de Wet op de lijkbezorging hebben vooral een administratief karakter en zijn de volgende:

- toewijzen van nieuwe graven/urnen;
- begraven en cremeren;
- reserveren van een bestaand of nieuw graf;
- verlengen en beëindigen van grafrechten;
- opgraven en/of herbegraven of cremeren;
- contacten met rechthebbenden, grafdelvers en uitvaartdiensten.

Daarnaast worden kosten gemaakt voor de instandhouding van onze gemeentelijke begraafplaats. Kosten die wij maken voor de instandhouding particuliere begraafplaats en oorlogsgraven laten wij buiten beschouwing.

Bovenstaande activiteiten zijn volledig toe te rekenen aan de kostendekkendheid grafrechten, met als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria, incl. (omslag)rente ¹	74.054
Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria dotatie voorziening	17.470
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
Netto kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria	91.524

Toe te rekenen kosten:	
Overhead	14.264
Totale kosten	105.788
Overige opbrengsten	0
Opbrengst heffingen	105.788
Totaal opbrengsten	105.788
Dekkingspercentage	100,00%

1) Betreffen kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria exclusief de kosten begraafplaats Parkstraat (geen gemeentelijke begraafplaats) en overige lasten lijkebezorging (geen betrekking op gemeentelijke begraafplaats). Daarnaast wordt nog onderzocht of het onderhoudsbudget voldoende is om het gewenste onderhoudsniveau te bereiken (discussie raad omtrent onderhoudsniveau begraafplaats). Aanpassing budget onderhoudsniveau hebben effect op de hoogte van de tarieven.

Leges

De huidige legesverordening is verdeeld in drie titels, namelijk:

- Titel 1: Algemene dienstverlening;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.
- Kruissubsidiëring binnen een titel is mogelijk, maar niet meer tussen titels.

Titel 1: Leges Algemene dienstverlening

Titel 1 bevat leges die voornamelijk betrekking hebben op de producten burgerzaken en producten bestuursstukken.

Een aantal van deze leges zijn door het Rijk gemaximeerd met als gevolg dat het kostendekkend maken van deze leges Titel 1 forse effecten heeft op de andere producten. Vooralsnog maken we niet de keuze om binnen Titel 1 (algemene dienstverlening) kruissubsidiëring toe te passen. Daarmee accepteren wij een niet 100% dekking.

Kosten taakveld (Burgerzaken) ¹	702.024
Netto kosten taakveld Burgerzaken	702.024
Toe te rekenen kosten:	
Overhead (taakveld BZ en RO)	452.243
Kosten taakveld (Ruimtelijke Ordening)	8.535
Totale kosten	1.162.802
Overige opbrengsten:	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	17.367
Opbrengst heffingen	461.767
Totaal opbrengsten	479.134
Dekkingspercentage	41,2%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Titel 2: Leges Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning

Legeskosten worden in rekening gebracht voor een omgevingsvergunning met de werkzaamheden:

- bouwen en slopen;
- afwijken van het bestemmingsplan zonder de activiteit bouwen;
- inrit/uitrit maken, veranderen of gebruik ervan veranderen;
- aanleggen van een weg;
- kappen door niet particuliere eigenaren;
- brandveilig gebruik.

Voor Titel 2 geldt maximaal 100% kostendekkende tarieven. Op onderdelen zal via de vaststelling van de leges 2021 in december naar kostendekkende tarieven worden bewogen.

Kosten taakveld Wonen en bouwen ¹	873.487
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld Wonen en bouwen	873.487
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	621.681
Kosten taakveld Burgerzaken	18.344
Kosten taakveld Overhead	1.765
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	56.175
Kosten taakveld Cultureel erfgoed	6.804
Kosten taakveld Ruimtelijke ordening	30.482
Totale kosten	1.608.738
Overige opbrengsten	40
Opbrengst leges	1.446.535
Totaal opbrengsten	1.446.575
Dekkingspercentage	89,9%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Titel 3: Leges Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Bevat alle leges die betrekking hebben op producten horeca, evenementen, brandbeveiligingsverordening en overige vergunningen in het kader van de APV (veelal producten met een maatschappelijk karakter).

Uw raad heeft zich uitgesproken (onderzoek kostendekkendheid 2006 en 2011) om diensten in het maatschappelijk belang laag te houden waardoor de bereikbaarheid van burgers in de samenleving gegarandeerd blijft.

Kosten taakveld Economische promotie ¹	54.337
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld Economische promotie	54.337
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	83.219
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	28.087
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid	52.410
Kosten taakveld ruimtelijke ordening	1.219
Totale kosten	219.272
Overige opbrengsten	2
Opbrengst leges	14.087
Totaal opbrengsten	14.089
Dekkingspercentage	6,2%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Leges marktgelden

Marktgelden worden geheven voor innemen van een marktplaats op één van de wekelijkse warenmarkten, of zijnde een standwerkersplaats. Losse standplaatsen en ventvergunningen vallen hier niet onder. Voor marktgelden geldt als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen ¹	19.646
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	3.337
Netto kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	16.309
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	16.458
kosten taakveld Economische promotie	6.289
Totale kosten	39.056
Opbrengst leges	20.870
Totaal opbrengsten	20.870
Dekkingspercentage	53,4%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om haar taken voort te zetten ondanks financiële tegenvallers. Dit betekent dat de gemeente middelen beschikbaar moet hebben of in de loop der tijd beschikbaar kan maken om eventuele risico's als die zich voordoen op te vangen. Voordat dit weerstandsvermogen bepaald kan worden zal zij eerst de weerstandscapaciteit en de risico's moeten inventariseren. Het weerstandsvermogen wordt weergegeven in een ratio dat weergeeft in hoeverre de gemeente in staat is de risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt bepaald door de vrij beschikbare middelen die we in kunnen zetten voor eventuele dekking bij het voordoen van risico's. Wij maken daarbij onderscheid tussen een incidentele en een structurele component. Bij het beoordelen van de begroting hanteert de toezichthouder (provincie) voor de algemene reserves het bedrag zoals geraamd per 1 januari van het begrotingsjaar.

Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene reserves
Naast de reserve nog nader te bestemmen hebben wij ook een algemene weerstandsreserve. Het is de algemene weerstandsreserve die wij volledig inzetten ten behoeve van de weerstandscapaciteit. De reserve nog nader te bestemmen zien wij als volledig vrij beschikbaar om in te zetten voor andere doeleinden waar de raad over wil beslissen.
- Post onvoorzien (incidenteel)
De post onvoorzien kan incidenteel worden ingezet als weerstandscapaciteit. Gedurende het uitvoeringsjaar 2022 kan dit budget worden ingezet voor concrete bestedingsvoorstellen.
- Stille reserves
Niet aanwezig.
- Incidentele begrotingsruimte
De incidentele begrotingsruimte is € 0

Reserves

	Stand per 1-1	Incidentele weerstandscapaciteit
Algemene reserve:		
- Algemene weerstandsreserve	8.605.397	8.605.397
- Reserve Nog nader te bestemmen	15.463.263	0
Post onvoorzien (incidenteel)	94.472	94.472
Stille reserves	0	0
Incidentele begrotingsruimte	0	0
Totaal		8.699.869

Structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Onbenutte belastingcapaciteit
 - o De macronorm is vervallen per 1 januari 2020. Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Met de invoering van de benchmark is afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerende zaakbelasting (ozb, de macronorm).
 - o De provincie geeft daarnaast aan dat de onbenutte belastingcapaciteit als volgt bepaald moet worden: “De nog onbenutte OZB gelijk aan de belastingheffing die nog kan plaatsvinden tot het niveau dat een gemeente moet heffen om voor toelating artikel 12 aanvraag in aanmerking te komen (onder curatelestelling rijk)”. Deze richtlijn volgen we.

	Artikel 12 norm	Gewogen gemiddelde OZB tarief Bernheze	Ruimte t.o.v. artikel 12
2022	0,1800%	0,1396%	2.276.750

- Post onvoorzien structureel
Niet aanwezig
- Structurele begrotingsruimte
De structurele begrotingsruimte 2022 is € 116.317,-.

	Stand per 1-1	Structurele weerstandscapaciteit
Onbenutte belastingcapaciteit	2.276.750	2.276.750
Post onvoorzien (structureel)	0	0
Structurele begrotingsruimte	116.317	116.317
Totaal		2.393.067

Risico's

Kwantificering risico's

Voor de kwantificering van de afzonderlijke risico's maken wij gebruik van:

- de maximale omvang van het risico;
- de kans dat een risico zich voordoet (risicofactor);
- de termijn waarbinnen dit risico verwacht kan worden (tijdsfactor).

In samenspraak met de verantwoordelijke medewerkers bekijken wij wat de risico's zijn en maken wij een inschatting op basis van tijd en geld. Ieder op basis van zijn/haar expertise.

Berekeningswijze

Omvang risico (gewogen) = maximale omvang (ongewogen) x risicofactor x tijdsfactor

Soort	Toelichting	Percentage
Risicofactor 1	Hoog	80%
Risicofactor 2	Gemiddeld	50%
Risicofactor 3	Laag	20%
Tijdsfactor 1	binnen 1 jaar	100%
Tijdsfactor 2	binnen 2 jaar	50%
Tijdsfactor 3	binnen 5 jaar	20%
Tijdsfactor 4	langer dan 5 jaar	10%

Op basis van deze berekeningswijze zijn de risico's doorgerekend. In de volgende tabellen zijn de risico's weergegeven, gesplitst in incidentele en structurele risico's.

Overzicht incidentele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Wachtgeld wethouders	443.000	354.000
Covid-19	2.500.00	2.000.000
Heesch West	1.100.000	275.000
Vlagheide	500.000	400.000
Nieuwe omgevingswet	500.000	200.000
Renovatie Bruijstenhof	500.000	50.000
Startersleningen	100.000	2.000
Bouwgrondexploitatie	2.461.407	2.461.407
Totaal incidentele risico's	8.104.407	5.742.807

Overzicht structurele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Covid-19	250.000	200.000
Begeleid werken	101.904	10.190
ICT in eigen beheer	0	0
Algemene uitkering	2.376.000	950.400
Leerlingenvervoer	56.000	28.000
Bijstandsuitkeringen	220.000	176.000
Minimabeleid	95.000	76.000
Participatiewet	305.000	30.500
WMO (HH / hulpmiddelen / Wmo 2015)	419.000	335.200
Jeugdzorg	480.000	384.000
Regionale ambulancevoorziening	15.000	600
Nieuwe omgevingswet	200.000	80.000
Totaal structurele risico's	4.517.904	2.270.890

Onder het kopje “Geïntariseerde risico’s” ziet u de verdere onderbouwing van de benoemde risico’s.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mogelijkheden weer van de gemeente om risico’s op te kunnen vangen. Dit vermogen om risico’s op te vangen wordt weergegeven door een ratio. Deze ratio is een verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en de geïntariseerde risico’s.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (berekende risico-omvang) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal/ratio.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van de onderstaande waarderingstabel, gebaseerd op de uitgangspunten van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR):

Ratio	Betekenis
> 2	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Wij streven naar een Voldoende (ratio minimaal 1,0 (100%); maximaal 1,4 (140%)).

	Risico (gewogen)	Weerstandscapaciteit	Ratio	Aanpassing capaciteit	Aanpassing Ratio
Incidenteel	5.742.807	8.699.869	151%	8.942.425	139%
Structureel	2.270.890	2.393.067	100%	2.276.750	100%
Totaal	8.013.697	11.092.936	138%	11.219.175	140%

De bandbreedte van het weerstandsvermogen is op basis van deze risico-omvang tussen de € 8.013.000,- (1,0 x risico-omvang) en € 11.219.175,- (1,4 x risico-omvang).

Wij constateren dat op basis van de inventarisatie risico’s en de weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen “ruim voldoende” is. Op dit moment voldoen we nagenoeg aan de maximale weerstandscapaciteit, namelijk op € - 126.239 na (€ 11.092.936 -/- € 11.219.175), om op 1,4 uit te komen.

Mocht bij het opmaken van de jaarrekening per 31 december 2022 nog een verschil bestaan dan zullen we de weerstandsreserve aanvullen of afstorten.

Geïntinventariseerde risico's

Programma Bestuur en ondersteuning

Taakveld: Beheer overige gebouwen en gronden

Wachtgeld wethouders (incidenteel € 443.000,-) (risico 1 en tijd 1)

In 2022 zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een ontslaguitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dat is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). De maximale wachtgeldverplichting van de huidige wethouders bedraagt € 443.000,-.

Covid-19 (incidenteel € 2.500.000,-) (risico 1 en tijd 1) en (structureel € 250.000,-) (risico 1 en tijd 1)

Hoewel de crisis langer duurt gaan we er vanuit dat volgend jaar door het vaccinatieprogramma de pandemie onder controle komt. De economische vooruitzichten zijn positief. Het verwachte herstel gaat snel en we denken dat voor volgend jaar weer sprake kan zijn van een normale situatie. We houden desondanks rekening met een blijvend risico.

Exploitatie bedrijventerrein Heesch West (incidenteel € 1.100.000,-) (risico 2 en tijd 2)

Voor de eerste fase wordt naar behoefte 50 hectare ontwikkeld. Voor een latere fase wordt 30 hectare doorgeschoven en wordt vraaggericht uitgegeven. Dit gedeelte is eerder afgewaardeerd naar een agrarische grondwaarde van € 6,- per vierkante meter. Voor toekomstige verliezen hebben wij reeds een verliesvoorziening getroffen van € 5,2 miljoen. Dit is gelijk aan ons aandeel van 12%.

Voor overige ondernemersrisico's noemt de gemeenschappelijke regeling een aantal gevoeligheden zoals verlaging van prijs, vertraging uitgifte en kostenstijging. Het risicoaandeel hiervan afgeleid voor onze gemeente kan worden gesteld op € 1,11 miljoen.

Provincie

De provincie houdt financieel toezicht op de gemeenten. Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) is hiervoor de basis. De vorige begroting is gecorrigeerd in verband met aanscherping van dit toezicht. Dit heeft te maken met de interpretatie van de Incidentele versus structurele kosten. Ook hebben wij discussie met de provincie over de inzet van onze reserves. We handelen uiteraard conform de uitgangspunten van onze toezichthouder, maar sluiten verschil van inzicht niet uit.

Taakveld: Overhead

Begeleid werken (structureel € 101.904,- betreft begrote structurele subsidie) (risico 2 en tijd 3)

In Bernheze hebben we 9,67 fte in dienst op basis van Begeleid Werken vanuit de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De medewerkers hebben hierdoor het voordeel dat zij een salaris ontvangen conform de van toepassing zijnde arbeidsvoorwaarden. Als financiële tegemoetkoming ontvangt de gemeente een loonkostensubsidie (€ 101.904,-) ter gedeeltelijke vergoeding. Vanwege de afbouw van de rijkssubsidie klassieke Wsw staan deze inkomsten onder druk.

ICT in eigen beheer (structureel/incidenteel vooralsnog 0) (risico 2 en tijd 3)

Na het besluit om te stoppen met de ICT samenwerking BLOU zijn we, onder de noemer Bernheze van A naar I, gestart met een alternatief traject. Dit traject bestaat uit een drietal sporen in de vorm van het extern onderbrengen van de techniek, het versterken van de informatie organisatie en het projectmatig acteren op nieuwe ontwikkelingen.

Met betrekking tot het eerste spoor, het extern onderbrengen van de techniek verwachten we, op basis van de ervaringen van de afgelopen periode, dat de toekende financiële middelen afdoende zijn. Voor het tweede spoor, kwalitatieve en kwantitatieve invulling van de informatieorganisatie is het formatief budget gefaseerd over de periode 2018-2023 beschikbaar gesteld. Bij de invulling is in eerste instantie gekeken naar de beheersorganisatie en zou de veranderorganisatie in het tweede tranche mee genomen worden. Mogelijk dat, vanuit het traject terug naar de kern, de behoefte ontstaat om deze gefaseerde invulling versneld te realiseren. Hierbij denken we met name aan invulling van de aandachtsgebieden data en proces gestuurd werken. Voor het derde spoor, projectmatig acteren op nieuwe ontwikkelingen volgen we de landelijke trends. Vooralsnog voorzien wij hier geen directe risico's.

Taakveld: Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Algemene uitkering (structureel € 2.376.000,- of € 75,- per inwoner) (risico 1 en tijd 2)

Het algemeen principe van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is dat de gemeente gelijk "de trap op en af gaat" met het rijk. Kenmerkend voor de "trap op, trap af"-systematiek is de voortdurende bijstelling van het accres door de koppeling aan de – veranderende - stand van het Totale netto uitgavenkader. Extra uitgaven, bezuinigingen, mee- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek directe invloed op de omvang van het gemeentefonds. De gemeente heeft daarmee geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering en daarmee blijven de inkomsten uit het gemeentefonds voortduren een risico.

Op dit moment wordt de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten herzien. Dit is nodig omdat de verdeling van het rijksgeld over de gemeenten in de loop van jaren is scheefgegroeid. Sommige gemeenten krijgen te veel, anderen te weinig. De herverdeling heeft betrekking op twee onderdelen, nl. herverdeling sociaal domein en herverdeling overig deel gemeentefonds. Eigenlijk zou deze nieuwe verdeling ingaan per 2021, het is echter uitgesteld om aanvullende berekeningen

uit te voeren. Deze herverdeling kan tot een structureel voor- of nadeel leiden voor onze gemeentelijke begroting. Op 9 juli 2021 is het aangepast voorstel herijking gemeentefonds gepubliceerd. Globaal betekent dit voor Bernheze een verlaging van de ontvangsten uit de algemene uitkering van € 21,- per inwoner, of terwijl € 665.000,-. Deze uitkomsten zijn nog gebaseerd op het jaar 2017. Deze cijfers zijn begin augustus geupdated naar 2019 wat voor Bernheze een hogere korting betekent, nl. een korting van € 36,- per inwoner of terwijl € 1,2 miljoen structureel. Deze korting zal gefaseerd worden doorgevoerd met € 15,- per inwoner per jaar. We weten dus nog niet zeker wat het voor Bernheze gaat betekenen. Maar we zien het zeker als een (groot) risico.

Op 2 juni 2021 zijn er afspraken gemaakt tussen het rijk en de VNG over een Hervormingsagenda voor het jeugdstelsel. Deze afspraken volgen op de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen. Als onderdeel van de afspraken komt er voor het jaar 2022 een bedrag van € 1.319 miljoen extra beschikbaar, bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen. Omdat de structurele bekostiging vanaf 2023 is overgelaten aan een nieuw kabinet is afgesproken tussen rijk, IPO en VNG dat gemeenten wel alvast rekening kunnen houden met een stelpost vanaf 2023 ter hoogte van 75% van de berekende tekorten op de jeugdzorg door de Commissie van Wijzen. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met deze afspraak. Omdat de structurele bekostiging wordt overgelaten aan een nieuw kabinet is er sprake van een financieel risico.

De gemeente Bernheze volgt met de ramingen volledig de circulaires die het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitbrengt. Indien de inkomsten uit de algemene uitkering lager uitvallen dan geraamd, kan dit tot (structurele) begrotingstekorten leiden. Wij monitoren de ontwikkeling binnen het Gemeentefonds voortdurend om snel te kunnen bijsturen.

Programma onderwijs

Taakveld: Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Leerlingenvervoer (structureel € 56.000,-, = 10% v.d. raming) (risico 2 en tijd 1)

Het leerlingenvervoer betreft een open-einde-regeling. Dit houdt in dat leerlingen die voldoen aan de verordening leerlingenvervoer gemeente Bernheze in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten voor vervoer naar en van school. Vooraf is niet te overzien wie in welke mate hiervan gebruik gaat maken. Zodoende is het niet mogelijk om vooraf te bepalen hoe hoog de kosten voor leerlingenvervoer over een bepaalde periode zullen zijn. Dit brengt een risico met zich mee. In 2021 zijn gestart met een nieuwe aanbesteding voor het leerlingenvervoer. Indien de aanbesteding naar verwachting verloopt zullen de nieuwe contract(en) per 1 september 2022 ingaan. Aanbesteding brengt het risico van prijsstijgingen met zich mee.

Programma Sociaal domein

Taakveld: Inkomensregelingen

Bijstandsuitkeringen (structureel € 220.000,-; 5% van het BUIG-budget) (risico 1 en tijd 1)

Bij de uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb) doen zich twee risico's voor. Het betreft de ontwikkeling van de cliëntenaantallen en de hoogte van de rijksbijdrage. Allereerst de aantallen cliënten met een bijstandsuitkering: afwijkingen werken direct door in de uitgaven. Het aantal cliënten laat zich niet eenvoudig bepalen. Daarmee zijn de bijstandsuitkeringen een open-einde-regeling. De effecten van de corona pandemie is een extra risicofactor.

Ten tweede is de specifieke uitkering ter (gedeeltelijke) dekking van de bijstandskosten een onzekere factor.

Indien gemeenten een tekort hebben op het rijksbudget kan, onder voorwaarden, een beroep gedaan worden op de vangnetregeling. Gemeenten kunnen op dit vangnet een beroep doen als het tekort op de gebundelde uitkering oploopt tot boven de 7,5%, waarbij tekorten tot 12,5% voor de helft worden vergoed en daarboven volledig.

Minimabeleid (structureel € 95.000,- = 10% van kosten minimabeleid) (risico 1 en tijd 1)

Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat o.b.v. het gebruik en ontwikkeling van de kosten van de afgelopen jaren. Deze prognose is moeilijk op realiteitswaarde in te schatten. Minimaregelingen zijn open einde-regelingen. Dit betekent dat wanneer iemand recht heeft op een regeling, er een uitkering uit hoofde van die regeling moet plaatsvinden. Door verkeerde inschattingen van de omvang van de doelgroep en het gebruik van die regeling door de doelgroep, kan er sprake zijn van over- of onderuitputting van de budgetten.

Taakveld: Inkomensregelingen en begeleide participatie

Participatiewet – onderdeel klassieke Wsw (structureel € 305.000,- = 7,5% van rijksbudget) (risico 3 en tijd 2)

De Wet op de Sociale Werkvoorziening is in 2015 opgegaan in de Participatiewet. Hierdoor komen er geen nieuwe instroom WSW-ers meer en daalt het aantal WSW-ers als gevolg van overlijden, pensionering en overige uitstroom geleidelijk. Hiermee samenhangend daalt ook de rijksbijdrage. Het risico bestaat dat deze daling van de rijksbijdrage sneller verloopt dan de afname van het aantal WSW-ers.

Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18+

Huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen, rolstoelen en Wmo 2015 (structureel € 419.000,- = 7,5% van begrote uitgaven) (risico 1 en tijd 1)

De risico's worden veroorzaakt doordat de huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen te kenmerken zijn als open-eind-regelingen. De laatste jaren zien we een toenemende vraag op de Wmo, o.a. als gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage die een aanzuigende werking heeft waardoor de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen toeneemt, de vergrijzing en de intensivering van de ondersteuningsvragen.

Taakveld: Maatwerkdienstverlening 18-

Jeugdzorg (structureel € 445.000,- = 7,5% van de begrote kosten) (risico 1 en tijd 1)

Per 1 januari 2022 vindt een wijziging in de financiering plaats van de lichte zorg (lumpsumfinanciering wordt vervangen door p x q-financiering en hanteren reële kostprijzen), wat lokaal tot over- of onderuitputting van de budgetten kan leiden. Daarnaast is de verwachting dat de tarieven voor jeugdbescherming flink zullen stijgen (principeakkoord 7% in 2021 en 9% in 2022)). Bovendien worden vanaf 2022 de regionale solidariteitsafspraken opnieuw bekeken. Tenslotte wijzigt het woonplaatsbeginsel vanaf 2022. Dat zorgt voor een aanpassing welke gemeente verantwoordelijke is voor welke jeugdige. Ook de jeugdzorg kunnen we kenmerken als een open-eind-regeling.

De continuering en inzet van specialistische jeugdhulp voor onze jeugdigen blijft uiteraard gegarandeerd.

Met de inzet van een praktijkondersteuner huisartsen willen we doorstroming naar de specialistische jeugdzorg verminderen. Verder krijgt de toegang een grotere rol in de toewijzing van het volume van de zorg.

Programma Volksgezondheid en milieu

Taakveld: Volksgezondheid

Regionale Ambulancevoorziening (RAV) (structureel € 15.000,-) (risico 3 en tijd 3)

In de begroting is de structurele bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling RAV op nul gesteld. De kans dat er weer sprake wordt van een gemeentelijke bijdrage lijkt klein. Van de kosten van het Functioneel Leeftijdsonslag (FLO) zou feitelijk 5% voor rekening van de deelnemende gemeenten komen. Aangezien door de RAV is voorgesteld de bijdrage op nul te stellen lijkt de RAV van mening dat zij deze lasten zelf kan dragen. Echter, externe ontwikkelingen als bezuinigingen door het Rijk maar bijvoorbeeld ook kostensaneringen bij de zorgverzekeraars kunnen leiden tot een (hogere) gemeentelijke bijdrage.

Taakveld: afval

Vlagheide (incidenteel € 500.000,- risicofactor 1 en tijdsfactor 1)

Het stadsgewest bouwt de voormalige vuilstort Vlagheide af en draagt deze over aan de provincie. Deze overdracht is uitgesteld met een beoogde overdracht voor 1 januari 2025. Tot die tijd brengt het stadsgewest bij de deelnemers jaarlijks vanaf 2021 een bijdrage in rekening voor exploitatiekosten om het tekort niet verder op te laten lopen. De extreem lage rente is aanleiding om een ander moment van overdracht te kiezen. Het eerdere verwachte tekort is in 2020 door de deelnemers aan het stadsgewest afgedragen. Dit neemt het uiteindelijke risico bij de daadwerkelijk overdracht niet weg.

Onze gemeente kan als contractgemeente worden aangesproken voor haar aandeel van 2,56% voor aanvullende middelen.

Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Taakveld: Ruimtelijke ordening

Nieuwe omgevingswet (incidenteel € 500.000,- / structureel € 200.000,-) (risico 1 en tijd 2)

De huidige wet- en regelgeving wordt vervangen door de Omgevingswet. De invoering is uitgesteld tot 1 juli 2022. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus is het ook belangrijk om inzicht te krijgen in de gevolgen van de implementatie en organisatorische capaciteit. Het zal gevolgen hebben voor de personele bezetting, ICT-voorzieningen en legesopbrengsten. De omvang hiervan is niet volledig in beeld.

Taakveld: Wonen en bouwen

Renovatie woonwagencentrum Bruijstenhof (incidenteel € 500.000,-) (risico 2 en tijd 3)

De renovatie van woonwagencentrum Bruijstenhof heeft een risico in zich van vervuilde grond.

Startersleningen (incidenteel € 100.000,- = 10% van boekwaarde) (risico 3 en tijd 4)

Vanaf 1 januari 2014 geldt voor geldgevers van startersleningen een eigen risico van 10%. Dit betekent dat als er een verliesdeclaratie van een starter bij NHG wordt ingediend, de gemeente 10% hiervan voor eigen rekening moet nemen. Onze gemeente stopte met ingang van 1 mei 2015 met de startersleningen, maar startte in 2020 hier weer mee.

Taakveld: Grondexploitatie (inclusief bedrijventerreinen)

Bouwgrondexploitatie (incidenteel € 2.461.407,- (reeds gewogen) , zie paragraaf G. Grondbeleid)

De hoogte van de risico's van de bouwgrondexploitaties bepalen wij aan de hand van een risicoscan. Aan de hand van een risicoscenario gaan wij er van uit dat de toekomstige opbrengsten met 25% zullen dalen en de verkopen daarnaast met twee jaar vertragen. Op basis hiervan vindt een weging plaats naar kans en tijdsfactor.

Risicomatrix

	RISICO - hoog
GEMIDDELD (hoog 3) Heesch – West	HOOG (4) Wachtgeld wethouders Covid-19 Bijstandsuitkeringen Jeugdzorg Vlagheide Bouwgrondexploitatie
LAAG (1) RAV Startersleningen	GEMIDDELD (laag 2) Begeleid werken ICT in eigen beheer Algemene uitkering Minimabeleid WMO (HH, hulpmiddelen en Wmo 2015) Participatiewet Leerlingenvervoer Nieuwe omgevingswet Renovatie Bruijstenhof
RISICO – laag	

Financiële kengetallen

In dit onderdeel van deze paragraaf nemen we de in het BBV voorgeschreven financiële kengetallen op. De kengetallen zijn grotendeels gebaseerd op geprognosticeerde balansgegevens. Elders in deze in begroting (Hoofdstuk Overzicht baten en lasten en hoofdstuk Meerjarenbegroting) hebben we ook de geprognosticeerde balans opgenomen. Naarmate deze verder in de toekomst is gelegen wordt deze minder betrouwbaar. Met name het tempo van de investeringen en de financiering daarvan laat zich moeilijk betrouwbaar voorspellen.

Totaaloverzicht financiële kengetallen

Financiële kengetallen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto schuldquote	37,4%	18,9%	10,1%	10,5%	10,4%	10,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	34,5%	13,9%	5,3%	5,9%	6,1%	6,2%
Solvabiliteitsratio	36,2%	35,9%	47,6%	47,7%	47,5%	47,8%
Grondexploitatie	12,4%	11,7%	4,5%	-0,9%	-3,4%	-0,2%
Structurele exploitatieruimte	1,1%	0,6%	2,6%	-0,1%	0,1%	0,7%
Belastingcapaciteit*	97,3%	97,5%	97,9%	100,5%	103,2%	106,2%

*) Gemiddelde woonlasten via Coelo (landelijk tarievenoverzicht 2021. Voor alle jaren als uitgangspunt genomen)

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In algemeenheid geldt: Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De

netto schuldquote houdt geen rekening met de door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen.

In 2021 wordt de boekwaarde van bedrijventerrein Heesch West overgenomen door de Gemeenschappelijke regeling, waardoor de materiële vaste activa afnemen en de gemeentelijke schatkist toeneemt. In 2022 valt vervolgens ook de lening van Heesch West weg onder de vaste schulden. Dit zorgt ervoor dat de netto schuldquote afloopt tot slechts 10%.

De BNG benoemd een maximale netto schuldquote van 130%. De netto schuldquote van Bernheze is in 2020 37% en loopt af tot 10% in 2024 en kan als niet risicovol worden beschouwd.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen houdt rekening met door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen. Dit zorgt voor een lager kengetal dan de reguliere netto schuldquote. Gemeente Bernheze heeft namelijk enkele leningen verstrekt aan deelnemingen, verbonden partijen en woningcorporaties.

Ook hierbij geldt dus dat het kengetal van Gemeente Bernheze als niet risicovol kan worden beschouwd.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie of gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Het eigen vermogen wordt hierbij als percentage van het balanstotaal genomen. Onder het eigen vermogen valt bij gemeente Bernheze de algemene reserves en de bestemmingsreserves.

Ook voor de solvabiliteitsratio betekent het dat deze verbeterd door de overname van de boekwaarde Heesch West door de Gemeenschappelijke Regeling en het vervallen van de lening Heesch West onder de vaste schulden. Het balanstotaal neemt namelijk af terwijl het eigen vermogen redelijk stabiel is.

De solvabiliteitsratio van Gemeente Bernheze stijgt door bovenstaande in 2022 van 36% naar 48% en blijft de opvolgende jaren op dit niveau. De norm van de VNG is dat deze ten minste 20% moet bedragen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitaties geeft de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE's) op balansdatum weer ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves. Een hoge waarde van de grondexploitaties ten opzichte van de totale baten zorgt voor een hoog risicoprofiel. De boekwaarde van de grondexploitaties moet namelijk nog worden terugverdiend via grondverkoop.

De VNG beschouwt een grondexploitatie van 10% of meer als kwetsbaar.

Waar in 2020 en 2021 de boekwaarde stabiel is, zal in 2022 en verder de boekwaarde dalen, doordat de geplande verkopen de investeringen binnen de bouwgrond overstijgen. Vanaf 2023 zorgt dit zelfs voor een kengetal onder nul. Dit wil zeggen dat binnen de gehele bouwgrondexploitatie de totale verkopen hoger zijn dan de totale geïnvesteerde kosten.

Structurele exploitatieruimte

De structurele baten en lasten geven een inzicht in de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Meerjaren ligt dit percentage voor Gemeente Bernheze rondom de 0%.

De provincie hanteert een ander uitgangspunt voor het bepalen van de structurele begrotingsruimte voor de bepaling van de toezichtsvorm.

Belastingcapaciteit

Voor dit kengetal worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden binnen gemeente Bernheze vergeleken met het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurd is een beleidskeuze. Een lagere waarde zorgt voor meer wendbaarheid bij de begroting.

De gemiddelde woonlasten van 2021 volgens Coelo zijn € 811,-. Coelo maakt geen cijfers bekend van 2022 en verder. De woonlasten van gemeente Bernheze zijn echter wel meerjaarlijks doorerekend. Daarom komt het kengetal vanaf 2023 boven de 100% uit.

C. Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen vormen een groot onderdeel van de gemeentelijke voorzieningen voor onze inwoners. Onder kapitaalgoederen verstaan wij openbare ruimte, riolering en gemeentelijke gebouwen. Het aanschaffen en onderhouden van kapitaalgoederen legt een groot beslag op de gemeentelijke financiën. In de financiële verordening is vastgelegd dat het college de raad tenminste eens in de vijf jaar voor de kapitaalgoederen wegen, bruggen, kunstwerken, openbare verlichting, riolering en gemeentelijk gebouwen een onderhoudsplan aan biedt. Een onderhoudsplan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud. De raad stelt het plan vast. Het beleid van de gemeente Bernheze voor het onderhoud van kapitaalgoederen staat in de onderstaande beleidsnota's.

Kapitaalgoed	Beleidsnota	Jaartal van vaststelling	Geplande herziening
Openbare ruimte	Wegbeheer	2018	2023
	Bruggen	2018	2023
Groen	Groenstructuurplan	2021	2026
	Bossen (plan niet verplicht o.b.v. BBV; geen voorziening getroffen)	2013	2020
	Bomenbeleidsplan	2017	2022
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting	2017	2021
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2023	2020	2023
Buitensportvelden	Onderhoudsplan buitensportvelden	2018	2023
	Technische voorzieningen sportparken	2018	2023
Gemeentelijke gebouwen	Meerjarenonderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen inclusief molens	2018	2023
Kunst	Onderhoudsplan kunstwerken in de openbare ruimte	2019	2024

De onderhoudslasten voortvloeiende uit bovenstaande beleidsnota's worden in de begroting verwerkt via jaarlijkse dotaties aan de betreffende onderhoudsvoorzieningen of rechtstreeks in de exploitatie. De dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in overeenstemming met de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus.

Kaders en beleid

Belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

De gemeente Bernheze heeft in de openbare ruimte op haar grondgebied veel infrastructurele kapitaalgoederen in de vorm van wegen, gebouwen, constructies, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, speelvoorzieningen, riolering, water en groen.

Het beheer hiervan is van groot belang voor de publieke functie van de gemeente op gebieden als milieu, onderwijs, verkeer, leefbaarheid, recreatie en vervoer. Deze elementen zijn van directe invloed op de burgers tevredenheid vanwege de invloed op het woon-, leef- en werkklimaat van

bewoners en bezoekers. Daarnaast is het belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen groot, omdat dit een aanzienlijk financieel beslag op onze begroting legt.

Strategische onderhoudsvisie

De onderhoudsvisie vormt de leidraad van de onderhoudsaanpak voor de lange termijn. De kapitaalgoederen in de gemeente moeten schoon, heel en veilig zijn. Als we achterstallig onderhoud of een terugloop in kwaliteit constateren, dan nemen wij maatregelen om deze achterstand zoveel mogelijk in te halen.

Bij het onderhoud staat de beleving van de inwoners en gebruikers van de gemeente centraal. De ontvangen signalen uit de gemeente zijn belangrijk. We streven naar duurzaam onderhoud, waarbij we zoveel mogelijk kiezen voor een integrale aanpak. We maken daarbij wel de afweging tussen enerzijds de wensen en behoeften van inwoners en anderzijds de eisen van doelmatig, bestendig en duurzaam onderhoud. Daar waar mogelijk kiezen we voor het ontlasten van het milieu en streven we naar levensduur verlengend beheer. Het bezit van kapitaalgoederen is geen ambitie op zich, maar staat altijd ten dienst van het doel dat we met het kapitaalgoed willen bereiken.

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen

Bij het opstellen van het beleidsplan wegbeheer gaan wij uit van adaptief beheer waarbij een meer doeltreffende vorm van wegbeheer kan worden uitgevoerd. Wij betrachten hier meer flexibiliteit in kwaliteit en stellen de taakstellende financiering als basis. Het groot onderhoud van de wegen stemmen wij zoveel mogelijk af met het onderhoud van het riool en het groenbeheer, de afbouw van bestemmingsplannen en verkeerstechnische projecten.

Het planmatig groot onderhoud voeren wij uit als afgeleide van de weginspectie, gesprekken met gebruikers (in het kader van Adaptief wegbeheer), wegreconstructies, ruimtelijke ontwikkelingen en op basis van constateringen door onze opzichters.

Het gangbaar en veilig houden van onze wegen is een belangrijk taak en wordt door ons dagelijks uitgevoerd. De meldingen vanuit de bewoners of gebruikers worden via ons Klant Contact Centrum geregistreerd en zo snel mogelijk opgelost.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroet onderhoudsniveau
Voetpaden elementenverhard	251.039	Inspectie: Jaarlijks 33% van het totaal van de kernen - 100% van het totaal buiten de kernen	0% achterstallig onderhoud	0% achterstallig onderhoud
Voetpaden half-onverhard	5.399			
Voetpaden met asfalt verhard	12.607		Doorgaande wegen, loop- en fietsroutes en	Verkeersveiligheid gegarandeerd
Fietspaden elementenverhard	36.812			
Fietspaden half-onverhard	25.039			

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
Fietspaden met asfalt verhard	237.760		winkelcentra 3 sterrenniveau	
Fietspaden met beton verhard	9.033		Pleinen 2 sterrenniveau	
Hoofdrijbaan elementenverhard	876.658			
Hoofdrijbaan half-onverhard	201.535		Overige wegen 1 sterniveau	
Fietspaden met asfalt verhard	910.498			
Fietspaden met beton verhard	6.734			
Voldoende				

Civiele kunstwerken

Bernheze heeft verschillende civiele kunstwerken in beheer en onderhoud. Het overgrote deel hiervan bestaat uit bruggen voor gemotoriseerd verkeer in het buitengebied. In de woonwijken zijn er ook lichte (voornamelijk houten) voet- fiets- en erf toegangsbruggen in beheer. Het beleidsplan bruggen geeft voor iedere brug aan welk draagvermogen deze brug moet hebben en welke onderhoudsmaatregelen nodig zijn. De onderhoudsconditie van de bruggen dient tenminste de kwalificatie “redelijk” (=voldoende) te hebben. In het beleidsplan is een beoordeling uitgevoerd en er zijn middelen opgenomen om omissies te herstellen.

Hiernaast hebben we sinds 2021 ook een geluidsscherm, oever beschoeiing en een fietstunnel als civiel kunstwerk in beheer. Voor deze nieuwe kunstwerken is nog geen expliciete keuze gemaakt voor de beheerkwaliteit. Bij de herziening van de beleidsnota (2023) wordt hierin een keuze gemaakt. Tot die tijd worden het onderhoud aan deze kunstwerken functioneel en technisch uitgevoerd waarbij het aspect veiligheid een belangrijke rol speelt.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal bruggen	44	Inspecties volgens zes puntenschaal (lager is beter)	Voldoende (score 3)	3,00 (sober en doelmatig)
Aantal geluidsscherm	1	Functionele en technische inspectie	Niveau B (Gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (Gemiddeld onderhoudsniveau)
Aantal beschoeiing	1	Functionele en technische inspectie	Niveau B (Gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (Gemiddeld onderhoudsniveau)
Voldoende				

Groen

We hanteren kwaliteitsniveau B. In 2021 wordt het groenstructuurplan inclusief het onderhoudsplan groen opgesteld. De financiële consequenties zijn met het opstellen van de begroting 2022 zijn nog niet bekend. Vanaf 2019 zijn er een aantal kwaliteitsslagen gemaakt, onder andere door het renoveren van groenvakken en verbeteringen door te voeren in de onderhoudsmethoden. De kwaliteit van het groen neemt daarmee toe maar met deze middelen is het nog niet mogelijk om alles op niveau B te krijgen. Qua inrichting verkeert daarom een groot aantal vakken nog op niveau C. Qua onderhoud worden onze groenvakken al wel op B-niveau onderhouden.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bodembedekkers	25.437	Inspecties volgens kwaliteitscatalogus CROW (schaal van A+ tot D)	Ambitie is alles te beheren op niveau B (basis)	B
Bosplantsoen	126.439			
Botanische rozen	8.962			
Heesters	56.730			
Houtwal	284.547			
Perkrozen	1.167			
Vaste planten	1.448			
Hagen	34.296			
Grassen	707.073			
				Voldoende

Bossen

Ons bosbeheer is uitbesteed aan Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland. Zij hebben de taak om de gemeentelijke bossen in principe kostenneutraal te beheren. Dat betekent dat zij hun kosten dekken met de opbrengsten uit houtverkoop en subsidies.

Een uitzondering hierop vormt natuurgebied De Maashorst. Het college heeft ingestemd met het Inrichtings- en beheerplan de Maashorst. Hierin wordt de wens geuit om over te gaan op procesnatuur. Houtoogst heeft hierin vanaf 2024 geen plaats meer. Vanaf dat moment zijn ook minder beheeringrepen nodig.

Kerncijfers (in hectare)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bos	242	Schouw en werkplannen door Bosgroep	Kostenneutraal bosbeheer	n.v.t.
				n.v.t.

Bomen

In 2017 is het bomenbeleidsplan vastgesteld. In dit plan staat: door middel van planmatig beheer en onderhoud houden wij onze bomen gezond en veilig en zorgen wij dat de kans op overlast zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit gaat over alle bomen, dus zowel in de kernen als in het buitengebied.

In 2020 en 2021 is een inhaalslag op het onderhoud gemaakt en is een aantal bomen gerenoveerd. De kwaliteit van bomenbestand neemt daarmee toe maar met deze middelen is het nog niet mogelijk om alles op niveau 'aanvaard' te krijgen.

Openbare verlichting

Het onderhoud van de openbare verlichting waarborgen wij binnen de reguliere budgetten.

In het beleidsplan openbare verlichting wordt vooral grote aandacht besteed aan duurzaamheid en dat wij met onze openbare verlichting, in ieder geval voor de bebouwde kom, willen voldoen aan de NSVV-aanbeveling “voldoende”. Met deze kwalificatie zijn de risico’s op morele en financiële aansprakelijkheidsstelling door openbare verlichting zeer beperkt en wordt er recht gedaan aan de behoefte aan de sociale veiligheid.

Per kwartaal wordt een kwaliteitscontrole op onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd en zal de gehele openbare verlichting voorzien zijn van ledarmaturen.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal masten	7.060	Storingspercentage	< 7%	6,90%
Aantal armaturen	7.437			
				Voldoende

Riolering

De gemeente geeft met Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) invulling aan de zorgplicht voor een doelmatige inzameling, transport en behandeling van afvalwater, en de omgang met hemel- en grondwater.

De vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het kostendekkingsplan van het GRP en de voorziening. Op basis van periodieke inspecties wordt de rioleringsvervanging en de daarmee samenhangende vervangingsinvestering geprogrammeerd. In het GRP zijn risicoriolen en niet-risicoriolen gedefinieerd waarbij het risico op falen voor risicoriolen zoveel mogelijk wordt beperkt. Gemalen en andere installaties worden geïnspecteerd conform de NEN/BRL.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Risicoriool	44 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 10 jaar	10% per jaar	90%
Niet-risicoriool	135 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 20 jaar	5% per jaar	20%
Trottoir- en straatkolken	11.016 st	Reiniging	n.v.t.	2x per jaar
Pompgemalen drukriolering	733 st	Individuele keuring	100% gekeurd en correct bevonden	90% gekeurd en 50% correct bevonden
Drukriolering	158 km			
Randvoorzieningen	7		100% gekeurd en correct bevonden	100% gekeurd en correct bevonden
Gemalen	16			
Overstorten	14			
Interne Stuw	1			
Goed				

Onderhoudsplan buitensportvelden

Het meerjarig onderhoudsplan omvat de natuurgrasvelden in onze gemeente. Naast het reguliere onderhoud (maaïen, inzaaien, egaliseren, beluchten, bemesten) is het noodzakelijk dat een

natuurgrasveld met enige regelmaat wordt gerenoveerd. Afhankelijk van de situatie ter plekke wordt bekeken welke renovatiewerkzaamheden noodzakelijk zijn.

In het onderhoudsplan hanteren wij als richtlijn dat een veld om de 15 tot 20 jaar moet worden gerenoveerd. De uitvoering van het meerjarig onderhoudsplan vindt plaats aan de hand van objectieve gegevens die aantonen welke velden aan renovatie toe zijn. De mate van gebruik en de grondsituatie ter plaatse zijn daarbij belangrijke factoren.

In 2020 hebben we het regulier onderhoud aan de natuurgrasvelden opnieuw aanbesteed met een zogenaamd 'prestatiecontract'. De aannemer heeft als plicht de velden gedurende de looptijd van het contract op een vastgesteld en objectief te meten prestatieniveau - rapportcijfer 7 - te houden. In de uitvoering kan op enig moment de conclusie zijn dat dit met regulier onderhoud niet langer mogelijk is. Dan is een renovatie nodig. In het contract spraken we af dat we hiervoor periodiek de velden bezoeken en hierover met de aannemer in gesprek gaan. In 2021 vindt dit voor de eerste keer plaats en dan maken we een doorkijk naar de komende jaren, zodat er weer sprake is van een actueel plan.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Natuurgras sportvelden	29	Gecombineerde kwaliteitsbeoordeling met rapportcijfer (hoger is beter)	7,0	7,0
				Voldoende

Technische voorzieningen sportparken

De gemeente Bernheze is eigenaar/verhuurder van diverse sportparken, welke zijn voorzien van technische installaties (automatische beregeningsinstallaties, veldverlichting). Voor de vervanging van deze technische installaties stellen wij periodiek een meerjarenonderhoudsplan op.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Automatische beregeningsinstallaties	6	Inspectie (33% van het totaal, minimaal driejaarlijks)	7,0	7,0
Verlichtingsinstallaties	24			
Armaturen verlichtingsinstallaties	201			
				Voldoende

Gemeentelijke gebouwen

Om het plan en de daarbij behorende financiële consequenties up-to-date te houden, actualiseren wij het plan iedere twee jaar op zowel inhoud (werkzaamheden) als financiën. Het huidige onderhoudsplan is er op gericht om de staat van onderhoud "redelijk/goed" te kunnen noemen, waarbij aan technische normeringen (bijv. NEN 3140 en Wet Milieubeheer) moet worden voldaan. Ook de molens maken onderdeel uit van dit plan.

De laatste jaren zien we een onderbesteding ten opzichte van de raming. Daarom hebben we besloten om het meerjarenonderhoudsplan te actualiseren en de metingsmethode opnieuw tegen het licht te houden. Nieuwe inzichten en metingsmethoden (bv. Conditiemeting op basis van NEN-2767) lijken actueler en beter toepasbaar. Dat geeft ons meer inzicht in de staat van de gebouwen en diverse componenten en leidt tot een accurater onderhoudsplan.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Publieksgebouwen en monumenten	12	Zespuntsschaal Rijksgebouwendienst (lager is beter)	Niveau 2 (goed)	Niveau 2 (goed)
Verenigingseigen gebouwen	31	Zespuntsschaal Rijksgebouwendienst (lager is beter)	Niveau 2/3 (goed-redelijk)	Niveau 2/3 (goed-redelijk)
				Goed

Kunst

De wijze waarop wij kunst in de openbare ruimte realiseren is opgenomen in de beleidsnota "Prikkelende Cultuur en Kunst in Bernheze". Deze nota vormt het beleidskader voor het brede terrein cultuur en kunst in Bernheze. Aangezien wij vinden dat de kunstwerken het gezicht van de gemeente bepalen, is het belangrijk de werken blijvend te onderhouden.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal kunstwerken	59	Inspectie (vijfjaarlijks)	Sober maar doelmatig	Sober maar doelmatig
				Voldoende

Financieel

Kapitaalgoed	Dotatie aan voorziening/ onderhoudsbudget	Begrote onderhoudsuitgaven
Openbare ruimte – civiele kunstwerken	10.632	55.900
Riolering	844.077	254.000
Molens	7.603	7.426
Buitensportvelden		30.311
Technische voorzieningen sportparken	31.012	20.479
Kunst (incl. vrz achterstallig onderhoud)	7.273	2.315
Gebouwen	416.293	261.464
Totaal	1.316.890	631.895

D. Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering heeft betrekking op de treasuryfunctie. Deze ondersteunt de programma's en omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen, beheersen, verantwoorden en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Ontwikkelingen en rentevisie

De kern van het monetaire beleid is prijsstabiliteit. Prijzen die niet te snel stijgen of dalen zorgen ervoor dat de koopkracht zoveel mogelijk behouden blijft. De ECB hanteert de rente als instrument om dit beïnvloeden.

De ECB heeft als reactie op de coronacrisis besloten tot een uitgebreid pakket van monetairbeleidsmaatregelen. Deze moeten bijdragen tot een soepele kredietvoorziening om de reële economie helpen in stand te houden. Dit heeft geresulteerd in het voortdurend verruimen van het aankoopprogramma. Het streven blijft om de inflatie omhoog te krijgen naar het streefcijfer van 2%. In het nieuwe monetairbeleidsstrategie van juli 2021 wordt dit nogmaals bevestigd.

De verwachting is dat de rente voorlopig laag blijft. Mogelijk kan een stijging in de loop van 2022 ontstaan door extra vraag naar kapitaal door de aantrekkende economie en de financiering van de coronacrisis.

Gelet op de gestelde inflatiedoelstellingen en de economische onzekerheden moet er van uit worden gegaan dat op korte termijn geen sprake is van een normalisatie van het monetair beleid. Dat rente blijft extreem laag, terwijl het inflatiestreefcijfer moeilijk gehaald wordt.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage (8,5%) van de omvang van de begroting (€ 87.000.000,-). De kasgeldlimiet bedraagt dan € 7,4 miljoen.

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Dit houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 87.000.000,-).

- De lopende leningen zijn tot het einde van de looptijd rentevast. De reguliere aflossing voor 2022 bedraagt € 6.635.000 miljoen en blijft binnen de gegeven marge van € 17,4 miljoen.
- Voor rekening van de gemeenschappelijke regeling Heesch West hebben wij een lening van € 25.000.000,- afgesloten. In verband met de overdracht van de gronden en voorziening per ultimo 2021 aan de gemeenschappelijke regeling wordt deze lening ook volledig afgelost. De GR zorgt vanaf dat moment zelf voor financiering.

Financieringsbehoefte 2022

Financieringsbehoefte x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Mutaties reserves en voorzieningen (+ = meer lenen)	-1.279	283	67	-448
Investerings (+ = meer lenen)	-8.978	-2.479	-2.430	-2.425
Aflossingen leningen (+ meer lenen)	1.635	1.635	1.135	1.135
Financieren (+ = meer lenen / - = minder lenen)	-8.622	-561	-1228	-1.738

Volgens bovenstaande prognose neemt onze financieringsbehoefte af. Dit heeft vooral in 2022 te maken met de bouwgrondexploitaties. Hier wordt per saldo meer verkocht dan geïnvesteerd. De financieringsbehoefte is nu exclusief de Heesch West die met ingang van 2022 niet meer van toepassing is.

Halfjaarlijkse stellen we een liquiditeitsprognose op. Dit doen we op basis van de actuele kasstromen en het investeringstempo. Aan de hand hiervan geeft de treasurycommissie uitvoering aan de financieringsvraag. Het treasurystatuut is hierbij de leidraad en bevat regels omtrent de doelstellingen en richtlijnen, taken en bevoegdheden.

Rentelasten en toerekening

Over het eigen vermogen berekenen we geen rente. De kosten van het aantrekken van vreemd vermogen bedraagt netto € 326.381,- en wordt via de boekwaarde van de activa (€ 59.119.518,-) toegerekend aan de taakvelden. De omslagrente is 0,5521%.

Schema rentetoerekening 2022

Externe rentelasten over korte en lange financiering			518.760
Externe rentebaten		-/-	1.000
Saldo rentelasten en -baten			517.760
Rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend o.b.v. een rentepercentage van 1,54%	-/-	114.300	
Rente van projectfinancieringen die aan de betreffende taakvelden zijn toegerekend (leningen woningbouwstichting Kleine Meierij)	-/-	77.079	
		-/-	191.379
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente			326.381
De aan taakvelden toegerekende rente (rente-omslag)			326.398
Renteresultaat taakveld Treasury		-/-	17

E. Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Aantrekkelijke werkgever, waar talent wil werken

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Competenties onderhouden

Willen we onze bedrijfsvoering zo goed mogelijk uitvoeren, dan vormt een gedegen personeelsinformatiesysteem de basis. Van belang is dat dit systeem ons faciliteert en zo goed mogelijk aansluit op ons wensen- en eisenpakket. Het stelt ons in staat om inzicht te hebben, te sturen waar nodig en onze bedrijfsdoelen te behalen. Gebruiksvriendelijkheid, flexibiliteit, efficiëntie en effectiviteit zijn hierbij belangrijke sleutelwoorden. We willen dat alle bedrijfsprocessen zo optimaal mogelijk op elkaar worden afgestemd en zoveel mogelijk integraal werken. Om dit te bereiken wordt gekozen voor één systeem (per procesgroep). Daarmee komt het reeds bestaande (complexe) stelsel van losse modules en systemen (bij diverse aanbieders) te vervallen en maakt plaats voor een volledig op onze organisatie afgestemd personeelsinformatiesysteem.

Het opnemen van een budget van € 100.000,- heeft te maken met onze visies op dienstverlening, communicatie en inwonersparticipatie en wat dit betekent voor het dagelijks werk. We brengen hiervoor in kaart welke competenties onze medewerkers moeten hebben en vertalen deze eisen in (individuele) opleidingsplannen. Daarnaast besteden we ook aandacht aan de competenties die nodig zijn voor het uitvoeren van de nieuwe Omgevingswet. We vertalen deze eisen in onze werving- en selectieprocedures.

Talentontwikkeling/Strategische personeelsplanning (SPP)

Om een toekomstbestendige organisatie te zijn, moeten we tijdig kunnen inspelen op bijvoorbeeld toenemende krapte op de arbeidsmarkt, pieken- en dalen, vergrijzing enzovoorts. Dergelijke ontwikkelingen dwingen ons een heldere strategie te vormen en slagvaardig te zijn naar de toekomst toe. Niet alleen onze organisatie moet slagvaardig zijn, maar juist ook onze medewerkers.

Strategische Personeelsplanning (SPP) is een goed middel dat volledig meegaat met de strategie van onze organisatie en ook aansluit bij de dagelijkse praktijk. SPP verankeren in onze bedrijfsvoering leidt tot een zo optimaal mogelijke personele bezetting, nu en in de toekomst.

Hiermee zorgen we voor een medewerkersbestand dat flexibel genoeg is om te kunnen inspelen op de ontwikkelingen van de toekomst. Daarnaast zorgt SPP voor een optimale inzet van de medewerkers en kunnen we beter sturen op behoud en verloop. Voor medewerkers biedt dit middel de mogelijkheid om meer inzicht te krijgen in de organisatie en hun eigen functioneren daarbinnen: wat hun talenten zijn, hun competenties en vaardigheden en ook hun ontwikkelpunten. Het heeft de voorkeur om dit instrument onder te brengen in het personeelsinformatiesysteem.

Functiewaarderingsystematiek

Aan de basis van de functiewaardering liggen de beschrijvingen van de diverse functies binnen onze organisatie.

Belangrijke redenen van medewerkers om te kiezen voor een organisatie of er te blijven, zijn functiewaardering en beloning. Deze moeten passen bij de aard van de werkzaamheden en de daarbij behorende verantwoordelijkheden.

Om de verschillen tussen de beloningen transparant en begrijpelijk te maken, willen we onderzoeken of het functiewaarderingssysteem HR 21 van de VNG geschikt is. Dit is ontwikkeld voor de hele sector en wordt reeds gebruikt door 275 gemeenten. Dit instrument stelt ons in staat om onze gemeentelijke slagkracht te vergroten, door functies, competenties en resultaten te verbinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan vaststellen en onderzoeken wat voor personeelsinformatiesysteem onze organisatie nodig heeft: een onderzoek naar mogelijkheden en aanbieders en bestaande personeelsinformatiesystemen. We zullen onder andere inzetten op bureauonderzoek en marktverkenning.

Wat mag het kosten?

Om de doelstellingen te bereiken is voor Talentontwikkeling/SPP een ophoging nodig van het structurele budget voor het personeelsinformatiesysteem met € 15.000,-.

Voor de aanschaf van de HR 21-systematiek is een structurele ophoging nodig van het bestaande budget voor functiewaardering met € 10.000,- .

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Visie op dienstverlening - Competenties ontwikkelen (inclusief Omgevingswet)	MJB	2022	100.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2022	- 100.000	Incidenteel
Strategisch personeelsmanagement – invoering completer systeem voor personeelsmanagement (HRM)	Nieuw	2022	15.000	Structureel
Vernieuwing functioneringssystematiek (HR21-systematiek)	Nieuw	2022	10.000	Structureel

Global Goals

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We willen de Global Goals blijvend implementeren in Bernheze. In 2020 heeft de commissie Bestuur en Strategie hiervoor een aantal afspraken gemaakt. Zo is afgesproken drie focus Global Goals te benoemen, de Goals te koppelen aan de planning- en controlcyclus en de mogelijkheden te onderzoeken voor het oprichten van een werkgroep waarvan ook inwoners lid zijn. Ook willen we meer uitdragen dat we als Bernheze de Global Goals onderschrijven. De koppeling van de Goals aan de planning- en controlcyclus heeft inmiddels plaatsgevonden, zoals ook te zien is in deze begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2021 verkennen we de mogelijkheden om het potentieel van inwoners, ondernemers en instellingen meer te benutten bij het implementeren van de Global Goals in Bernheze. We leggen daarbij de focus op de Global Goals 2 (voedsel), 3 (gezonde levens) en 11 (steden en dorpen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam), zonder de andere Global Goals te vergeten.

Wat mag het kosten?

De ambities uit ons bestuursprogramma dragen bij aan het bereiken van de Global Goals. Om deze ambities nadrukkelijker te koppelen aan de Global Goals, daar meer bekendheid aan te geven en daarbij het potentieel van onze inwoners, ondernemers en instellingen een grotere rol te laten spelen zijn tijdelijk meer uren nodig. Deze uren zijn niet binnen de huidige formatie beschikbaar.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Ambities bestuursprogramma koppelen aan Global Goals	Nieuw	2022	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 50.000	Incidenteel

Inwonersparticipatie

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

We sluiten aan bij de behoeften van de samenleving en bewegen mee met de samenleving. We maken contact en inwoners voelen zich serieus genomen. We zorgen ervoor dat onze bestuurders en medewerkers voldoende toegerust zijn om dit te kunnen doen. Onze visies op dienstverlening, communicatie en participatie zijn daarbij leidend. We sluiten hiermee ook aan bij het toekomstplan Terug naar de kern.

We dragen hiermee bij aan Global Goal 16, waarbij onder meer het belang van goed bestuur en in het bijzonder participatieve, representatieve besluitvorming en interactief besturen genoemd worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 en 2021 hebben we geëxperimenteerd met nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken. We hebben hierin ook onze ervaringen meegenomen met nieuwe vormen van participatie (dialoog) die bijvoorbeeld bij de Omgevingswet een rol gaan spelen. We willen de resultaten van deze experimenten een vaste plek geven in onze reguliere werkzaamheden en projecten. Daarnaast zijn we in het najaar van 2021 gestart met het actualiseren van ons participatiebeleid. We leggen het nieuwe beleid naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 aan de gemeenteraad voor.

Wat mag het kosten?

Hiervoor is eenmalig een bedrag nodig van € 10.000,-. Daarna gaan we ervan uit dat participatief werken en het gebruik van de nieuwe participatievormen vast onderdeel zijn van de reguliere werkzaamheden.

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Resultaten experimenten nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken borgen in reguliere werkzaamheden	Nieuw	2022	10.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2022	- 10.000	Incidenteel

ICT

ICT algemeen

Global Goals:

Wat willen we bereiken?

Een informatiesysteem dat ondersteunend is aan en past bij ons ambitieniveau op het vlak van dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Organisatie op orde

In 2018 zijn we gestart met het traject Bernheze van Automatisering naar Informatisering. Onder deze noemer geven we aan hoe de gemeente Bernheze zelfstandig invulling geeft aan de uitdagingen die op ons afkomen op het gebied van informatievoorziening. Hiervoor hebben we een drietal sporen gedefinieerd. Spoor een is het op orde krijgen van onze techniek met als doel deze richting de cloud te migreren; spoor twee het op orde krijgen van onze informatieorganisatie en drie het op orde houden van ons informatiesysteem zelf. In het kader van het tweede spoor, het op orde krijgen van onze informatieorganisatie, werken we aan een versterking van de I-functie. Dit doen we gefaseerd over de periode 2019-2025. Middels deze kadernota vragen we de budgettaire ruimte voor de jaarschijven 2022-2025.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Gefaseerde invulling I-functie	MJB	2022	30.000	Structureel
	MJB	2023	125.000	Structureel
	MJB	2024	100.000	Structureel
	MJB	2025	25.000	Structureel

Vervangen discussiesysteem raadzaal en overige audiovisuele middelen

Wat willen we bereiken?

Het discussiesysteem in de raadzaal geeft al enkele jaren storingen. Deze zijn het gevolg van het einde van de levensduur van de apparatuur. Kleine storingen kunnen op dit moment nog verholpen worden, maar er is al een probleem om aan de juiste onderdelen te komen. De leverancier heeft aangegeven dat onderdelen niet meer voorradig zijn en ook niet meer gemaakt worden.

Door onder andere corona zijn er weinig vergaderingen fysiek in de raadzaal gehouden en hebben we besloten om de vervanging door te voeren in 2023 in plaats van in 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de loop van 2021 inventariseren we samen met de leverancier wat de mogelijkheden zijn voor vervanging van het huidige discussiesysteem en overige audiovisuele middelen (AV).

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Vervanging AV en discussiesysteem raadzaal	Vervanging	2023	140.000	Investering
Vervanging overige AV	Vervanging	2023	70.000	Investering

Organisatieontwikkeling

Global Goals:

Organisatieontwikkeling algemeen

Wat willen we bereiken?

Onze organisatie is voortdurend in ontwikkeling. En dat is nodig, want de wereld om ons heen verandert snel en continu. Om goede dienstverlening te blijven bieden aan onze inwoners, moeten we aansluiten bij deze veranderingen. De afgelopen jaren hebben we een aantal veranderingen doorgevoerd in de gemeentelijke organisatie. Dit heeft helaas nog niet geleid tot het gewenste resultaat. Daarom zijn we in 2020 terug naar de kern gegaan. In een paar maanden tijd hebben we

een grondige en diepgaande analyse gemaakt van onze organisatie en de wereld om ons heen. Het heeft geleid tot een plan van aanpak waarmee we de organisatie naar een hoger niveau brengen en zorgen dat de organisatie klaar is en blijft voor de toekomst (Global Goal 16). Dit alles met als doel om de inwoners en ondernemers van Bernheze excellente dienstverlening te bieden en onze ambities voor een zorgzame woon- en leefgemeente waar te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We lopen tegen uitdagingen aan in de uitvoering en kwaliteit van de dienstverlening. We hebben een plan van aanpak om dit verbeteren. Substantieel onderdeel hiervan is de nieuwe organisatiestructuur met (her)introduktie van een besturingslaag (de teamcoaches). Het plan van aanpak vraagt om investering in onze gemeentelijke organisatie. De functie van teamcoach zorgt ervoor dat de sturing dichterbij de operatie georganiseerd is. Uit de knelpuntenanalyse van de organisatie is als knelpunt naar voren gekomen de grote span of control van de domeinmanagers en daarmee het gebrek aan persoonlijke aandacht, sturing en coördinatie. (De span of control is het aantal mensen dat een manager of leidinggevende onder zich heeft.) De teamcoaches zijn verantwoordelijk voor: lijnsturing geven, controle op de operatie en coördinatie van de werkzaamheden. Door coördinatie en sturing dichterbij de teams te organiseren verwachten we op termijn een efficiëncyslag te maken. Daarnaast versterken we de organisatiestructuur om excellente dienstverlening te kunnen bieden aan onze inwoners en ondernemers.

Door de herintroduktie van een besturingslaag van teamcoaches is het mogelijk om vanaf 2022 het MT te verkleinen van drie domeinmanagers met secretaris naar twee domeinmanagers en secretaris. Deze formatieve inkrimping in het MT gebruiken wij voor de benodigde formatie voor de teamcoaches.

Om in 2021 te starten met de functie van teamcoach hebben wij incidenteel budget gevraagd aan de gemeenteraad. In deze kadernota vragen wij de structurele inbedding van deze functie in onze organisatie. We voorzien dat we deze functie voor de langere termijn nodig hebben om de dienstverlening te verbeteren en op niveau te houden.

Een andere speerpunt van ons plan van aanpak is het actualiseren van ons HR beleid. We willen inzetten op betere instroom, doorstroom en uitstroombeleid wat aansluit bij de huidige arbeidsmarkt. Daarnaast is er behoefte aan een meer strategische verankering van HR in onze organisatie. Dit om de organisatieontwikkeling vanuit HR te stimuleren, te faciliteren en te borgen. Hiervoor hebben wij kleine formatie-uitbreiding nodig binnen team HRM. Zodat wij een strategisch advies kunnen borgen in de HR beleidsfunctie.

De werkdruk is hoog in onze organisatie. Om te zorgen dat beleidsmedewerkers zich kunnen focussen op vraagstukken voor onze inwoners en ondernemers en daarmee meer tijd hebben om een kwaliteitsslag te maken willen wij graag 2 fte projectondersteuners aannemen. Deze medewerkers faciliteren de beleidsmedewerkers en teams bij administratieve en ondersteunende taken. Waardoor de beleidsmedewerker niet belast wordt met deze taken. Dit met als doel de

werkdruk te verminderen en de kwaliteit van ons beleidswerk te verhogen. Wij willen hiermee een integraal antwoord geven op de formatieve uitbreidingsvragen op beleidsterreinen..

We verwachten dat met het introduceren van de nieuwe besturingslaag teamcoaches, en de andere sporen in het plan van aanpak, we op termijn een efficiencyslag maken. Doordat er meer coördinatie en sturing is. Bovendien gaan de teamcoaches aan de slag met procesoptimalisatie in de teams. Het gaat dus om een investering in onze organisatie, om later efficiencyvoordelen te verzilveren. We kunnen op dit moment dit efficiencyvoordeel niet exact kwantificeren. We verwachten dat deze efficiencyvoordelen versnipperend in de organisatie ontstaan. Zodra de nieuwe organisatiestructuur geïmplementeerd is, de teamcoaches goed in hun rol zitten en de processen in beeld zijn en geoptimaliseerd, maken we een plan om de efficiencyvoordelen die op diverse plekken in de organisatie ontstaan te verzilveren. Door planmatig de efficiencyvoordelen in beeld te brengen kunnen we dit koppelen aan mogelijke formatieve vraagstukken zoals opvolgingsvraagstukken in onze organisatie (strategisch personeelsmanagement).

Wat mag het kosten?

Om het doel te halen zijn acht teamcoaches (fte) nodig. Dit vraagt om een budget van € 760.000,-. In de huidige formatie is er ruimte vrijgemaakt van € 400.000,-. Om alle acht teamcoaches structureel aan te stellen is er dus onvoldoende ruimte in de huidige formatie. Daarom vragen we een structurele uitbreiding van de formatie van € 360.000,-. We vragen een kleine formatie uitbreiding (0,33 fte) bij team HRM dit vraagt om een budget van € 31.350,- structureel. De twee projectondersteuners (fte) vragen om een structureel budget van € 152.000,-.

Digitale werkplekken

Wat willen we bereiken?

We willen continu betrouwbare kwaliteit van dienstverlening leveren. Onze medewerkers zetten zich hier elke dag voor in. Zij hebben goede voorzieningen nodig om in de huidige tijd hun werk efficiënt en kwalitatief goed te doen (Global Goal 8). Digitalisering is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. Bovendien maakt de corona-crisis des te meer duidelijk dat plaats- en tijdsonafhankelijk werken een essentieel onderdeel is van continuïteit van onze dienstverlening. Ook buiten het gemeentehuis moeten ambtenaren goed kunnen werken. Als werkgever willen we onze medewerkers hierin goed faciliteren. Hiervoor is een investering in onze digitale werkplekken nodig.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan investeren in nieuwe digitale werkplekken waarmee we veiliger en optimaler plaats- en tijdsonafhankelijk kunnen werken. Concreet betekent dit optimaal beveiligde mobiele devices voor onze medewerkers. Waarmee zij zowel thuis als op het gemeentehuis (of op een andere locatie) veilig en efficiënt kunnen werken.

Wat mag het kosten?

Dit vraagt om een structurele verhoging van ons budget voor digitale werkplekken van € 50.000,-.

We willen in 2022 de nieuwe laptops in gebruik nemen. In 2020 sloten wij - in voorbereiding hierop - ons aan bij een aanbesteding van de VNG voor digitale werkplekken.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Digitale werkplekken (vervanging naar laptops).	Nieuw	2022	50.000	Structureel
Teamcoaches (5 fte)	Nieuw	2022	475.000	Structureel
Inkrimping MT (1 fte)	Nieuw	2022	- 116.000	Structureel
Uitbreiding HRM (0,33 fte)	Nieuw	2022	31.350	Structureel
Wmo-consulent (1 fte)	Nieuw	2022	76.000	Structureel
Uit structurele stelpost sociaal domein	Nieuw	2022	- 76.000	Structureel
Projectondersteuning (2 fte)	Nieuw	2022	152.000	Structureel
Wabo-regisseur (1 fte) (Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)	Nieuw	2022	83.000	Structureel
Uit bestaand budget	Nieuw	2022	- 83.000	Structureel
Doorontwikkeling organisatie – post onvoorzien	MJB	2022	50.000	Incidenteel
	MJB	2023	50.000	Incidenteel

Beleidsindicatoren

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op de nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard “Besluit Begroting en Verantwoording”. Dat geldt niet voor de beleidsindicatoren op het gebied van bedrijfsvoering. Hiervoor is geen landelijke bron beschikbaar. Deze indicatoren zijn gebaseerd op eigen gemeentelijke informatie.

Beleidsindicator	2019 Jaarrekening	2020 Jaarrekening	2021 Begroting	2022 Begroting
Formatie (fte per 1000 inwoners) – excl. formatie B&W, raad en griffie	5,1	5,1	5,2	5,4
Bezetting (fte per 1000 inwoners – excl. formatie B&W, raad en griffie)	4,4	4,8	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (loonkosten ambtelijk apparaat excl. uitbestede diensten zoals sociale zaken, belastingsamenwerking, inhuur en totale kosten overhead.	493	509	556	567
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	23,16%	21,3%	9,78%	5,82%
Overhead (% van de lasten) (alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces)	10,08%	10,0%	10,33%	11,33%

Wat mag het kosten?

Zie hiervoor programma Bestuur en ondersteuning onder het kopje 'Wat mag het kosten?', nr. 0.4 overhead.

Brondocumenten Bedrijfsvoering

- Uitwerking Positionering en Visie dienstverlening Bernheze (april 2021)
- Verordening commissie bezwaarschriften personele aangelegenheden 2006 (februari 2005)

F. Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar Bernheze bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt. Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan vallen buiten de definitie van verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Bernheze een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Het financiële belang betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt

Van bestuurlijk belang is sprake als Bernheze zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Meierijstad is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,

- overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Voor het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang maar wel sprake is van structurele bekostiging en een bestuurlijk belang wordt aanbevolen om een extra categorie “organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang” op te nemen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in [artikel 11, eerste lid, onderdeel b](#), van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In het voorjaar van 2021 boden de meeste gemeenschappelijke regelingen hun kadernota's, de jaarrekening 2020 en hun begroting 2022 aan.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

A. Gemeenschappelijke regelingen

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van beheerkosten van gemeente Bernheze in 2021 wordt € 31.124,-. De totale bijdragen van gemeenten hierin bedragen € 361.172,-. De bijdragen van exploitatiekosten bedragen voor Gemeente Bernheze € 351.129,- op een totaal aan gemeentelijke bijdragen van € 4.443.779,-. De bijdrage van Gemeente Bernheze is gemiddeld 8,0%.

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 784.519	€ 784.519
	Vreemd vermogen	€ 680.000	€ 684.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Het weerstandsvermogen is bepaald a.d.h.v. een risico inschatting. Het grootste risico daarin maakt onderdeel uit van de exploitatiekosten, wanneer er sprake is gaat zijn van faillissement c.q. overname van de vervoerder.		

2. GGD Hart voor Brabant			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage vanuit Gemeente Bernheze in 2022 bedraagt € 1.098.094,- op een totaal van € 37.653.645,-. Dit is een aandeel van 2,9%. De bijdrage is berekend op het aantal inwoners met peildatum 1-1-2021. Dit is voor Gemeente Bernheze 31.464. De bijdrage bedraagt € 34,90 per inwoner.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 6.355.000	€ 5.935.000
	Vreemd vermogen	€ 12.112.000	€ 12.000.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	De weerstandsreserve is voldoende om de beoogde risico's op te vangen. De grootste risico's zijn beschreven als de fluctuatie omzetvolume a.g.v. jaarlijkse variatie van plustaken en stijgend ziekteverzuim.		

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Het O.L. verzorgt de administratie en gebruikt voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De aangesloten gemeenten leveren een bijdrage in de bestuurskosten van het Werkvoorzieningsschap. In 2022 bedraagt de bijdrage van Gemeente Bernheze € 8.190,- op een totaal van € 84.000,-. Dit is berekend op basis van het aantal inwoners in Bernheze per 1-1-2021 van € 31.480,- en komt neer op een aandeel van 9,8%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		1-1-2022	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 26.803.600	€ 26.803.600
	Vreemd vermogen	€ 2.310.200	€ 2.310.200
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.		

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.
---	--------

4. Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant Noord.									
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Het aandeel van Bernheze in 2022 wordt 4,8%. (€ 1.350.615,- op een totaalbedrag van € 27.891.724,-).									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table><tr><td></td><td>1-1-2022</td><td>31-12-2022</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 7.112.000</td><td>€ 7.218.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 8.266.000</td><td>€ 7.922.000</td></tr></table>		1-1-2022	31-12-2022	Eigen vermogen	€ 7.112.000	€ 7.218.000	Vreemd vermogen	€ 8.266.000	€ 7.922.000
	1-1-2022	31-12-2022								
Eigen vermogen	€ 7.112.000	€ 7.218.000								
Vreemd vermogen	€ 8.266.000	€ 7.922.000								
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het geraamde positieve resultaat van 2022 bedraagt € 397.000,-.									
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.									

5. Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2022 wordt € 112.100,-. Op een totaal aan bijdragen van gemeenten en waterschappen is dit 5,9%. Op het totaal aan bijdragen (inclusief rijk en provincie is deze bijdrage 2,0%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2022		31-12-2022	
	Eigen vermogen	€ 1.357.000	€	1.357.000
	Vreemd vermogen	€ 3.662.000	€	3.200.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

6. Veiligheidsregio Brabant-Noord

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken 20 gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.									
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Bernheze wordt berekend tegen vaste bedragen per inwoner voor enkele onderdelen en een procentueel deel voor de kazernes. Op basis van 31.240 inwoners in Bernheze (peildatum 1-1-2020) op het totaal van deelnemende gemeenten met 655.851 inwoners is het aandeel van de gemeente Bernheze in 2022 4,8%. De bijdrage in 2022 bedraagt voor Gemeente Bernheze € 1.916.816,-.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table><tr><td></td><td>01-01-2022</td><td>31-12-2022</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 11.000.000</td><td>€ 11.000.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 45.000.000</td><td>€ 50.500.000</td></tr></table>		01-01-2022	31-12-2022	Eigen vermogen	€ 11.000.000	€ 11.000.000	Vreemd vermogen	€ 45.000.000	€ 50.500.000
	01-01-2022	31-12-2022								
Eigen vermogen	€ 11.000.000	€ 11.000.000								
Vreemd vermogen	€ 45.000.000	€ 50.500.000								
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat van 2022 voor mutaties reserves bedraagt € 884.000,- negatief. Na mutaties reserves is het resultaat nihil.									
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Het grootste risico dat wordt benoemd is de taakdifferentiatie waar de brandweer mee te maken kan krijgen. De rechtspositie brandweervrijwilligers staat onder druk vanwege de Europese Richtlijn deeltijdarbeid. Dit betekent dat binnen de bestaande wet- en regelgeving naar mogelijkheden moet worden gezocht om de huidige vrijwilliger voor de brandweer te behouden. Hiervoor is medio 2019 een landelijke denktank taakdifferentiatie brandweer opgericht. Deze denktank heeft de opdracht om een viertal bouwstenen te onderzoeken, waarmee we aan de Europese Richtlijn deeltijdarbeid zouden kunnen voldoen.									

7. Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De RAV wordt volledig gefinancierd door de Zorgverzekeraars en het Rijk en er wordt geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2022		31-12-2022
	Eigen vermogen	€	13.664.000	€ 13.406.000
	Vreemd vermogen	€	27.771.000	€ 26.021.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 voor mutaties reserves bedraagt € 258.000,- negatief. Het verwachte resultaat na mutaties reserves is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

8. Regionaal Bureau leerplicht en RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze is via de portefeuillehouder vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede uitvoering van de leerplicht en kwalificatieplicht, voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren in een kwetsbare positie monitoren. De ambities voor de periode 2021 tot en met 2024 zijn de volgende: Geen enkel leerplichtig kind zit langer dan 3 maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Het RBL BNO geeft altijd prioriteit aan het zo snel als mogelijk stoppen van het schoolverzuim. Uitgangspunt hierbij is dat iedere dag dat een kind thuis zit er één te veel is. Geen enkele jongere in een kwetsbare positie tussen 16 en 23 jaar valt tussen de wal en het schip. Alle jongeren die geen startkwalificatie hebben zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg. RBL BNO bereikt alle voortijdig schoolverlaters en verleidt ze om onderwijs te volgen. Ook als sprake is van een krappe arbeidsmarkt waarin werkgevers arbeidskrachten zoeken.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Gemeente Bernheze in 2022 bedraagt € 73.619,- op een totaal van gemeentelijke bijdragen van € 854.291,-. Het aandeel bedraagt daardoor 8,6%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2022		31-12-2022
	Eigen vermogen	€	N.v.t.	€ N.v.t.
	Vreemd vermogen	€	N.v.t.	€ N.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.			

9. Heesch West

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester en de portefeuillehouder vastgoed maken deel uit van het Algemeen Bestuur.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het samenwerkingsverband heeft tot doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de regio "Noordoost Brabant" door middel van het duurzaam ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar regionaal bedrijventerrein, hierna te noemen "bedrijventerrein", op basis van de door de grondgebiedsgemeenten vastgestelde, nog vast te stellen en geldende bestemmingsplannen, wijzigingen daarvan in wijzigingsplannen en uitwerkingen daarvan in uitwerkingsplannen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Voor Bernheze is het aandeel bepaald op 12%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2022		31-12-2022	
	Eigen vermogen	€ 0	€	0
	Vreemd vermogen	€ 77.381.196	€	82.322.945
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het saldo van baten en lasten wordt jaarlijks toegevoegd of afgeboekt van de voorraad gronden. In 2022 zal de boekwaarde met € 4.942.000,- toenemen, waardoor het verwachte resultaat dit jaar nihil is.			

9. Heesch West

Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Het oorspronkelijk uit te geven plangebied is verkleind en voor de verwachte verliezen zijn door de deelnemende gemeenten voorzieningen getroffen. Daarnaast is in de bepaling van de risico's vanuit de bouwgrondexploitatie aandacht besteed aan Heesch West.
---	---

10. Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2015

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouders Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het ontvangen rijksbudget Wmo			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2022		31-12-2022	
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

11. Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2015

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het aantal jeugdigen 0 t/m 17-jarigen.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2022		31-12-2022	
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.	
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

12. Belastingensamenwerking Oost Brabant (BSOB)			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De gemeente deelt mee in de gemeenschappelijke regeling waar een samenwerking is ontstaan tussen het waterschap en 10 deelnemende gemeenten. De BSOB draagt zorg voor de oplegging en inning van gemeentelijke belastingen (de belastingtaken).		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage voor Gemeente Bernheze bedraagt in 2021 € 561.817,-. Op een totaal van € 9.058.965,- bedraagt het aandeel van Gemeente Bernheze 6,2%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2020		31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 535.000	€ 299.000
	Vreemd vermogen	€ 12.885.000	€ 14.733.000
	De begroting 2022 bevat geen balans		
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Geconstateerd is dat over de afgelopen jaren de hoeveelheid WOZ-bezwaren fors toegenomen is. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de impact van de NCNP-bureaus. Het effect hiervan, op de begroting van BSOB, is tweeledig. Enerzijds is er fors meer personele inzet benodigd om deze bezwaren af te handelen (welke veelal door inhuurmedewerkers wordt uitgevoerd) en anderzijds stijgen de proceskosten fors. BSOB doet er alles aan om deze kosten zo laag mogelijk te houden, maar de verwachting is dat deze kosten in de komende jaren niet afwijken van de eerdere kostenopgaven.		

B. Vennootschappen en coöperaties

Voor privaatrechtelijke organisaties gelden de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat binnen vijf maanden de stukken moeten zijn gepubliceerd. Indien de benodigde gegevens tijdig beschikbaar zijn hebben we die opgenomen.

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Bankinstelling van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Op een totaal van 55.690.720 aandelen bezit de gemeente Bernheze 21.060 aandelen. Dit is een bescheiden aandeel van 0,037816%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2020		31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 4.887 miljoen	€ 5.097 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 144.802 miljoen	€ 155.262 miljoen
	De gegevens voor 2022 zijn niet bekend.		
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2020 heeft BNG-bank een nettowinst na belastingen behaald van € 221 miljoen. Over het toekomstig resultaat in 2021 en 2022 doet de bank geen uitspraak.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

2. NV Brabant Water			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeente Bernheze participeert voor € 2.451,61 in het aandelenkapitaal van € 278.000,-. Dit is een belang van 0,9%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2020		31-12-2020
	Eigen vermogen	€ 665.384 miljoen	€ 674.183 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 479.546 miljoen	€ 523.344 miljoen
	Recentere gegevens zijn niet beschikbaar.		
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	In 2020 werd een netto resultaat behaald van € 8,9 miljoen. De begrotingscijfers 2022 zijn nog niet voorhanden.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

C. Stichtingen en verenigingen

1. Vereniging van Eigenaars van appartementengebouw “De Pas” De Misse 4					
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder gemeentelijk vastgoed, de bedrijfsleider gemeentelijk vastgoed en de administrateur vanuit financiën vormen het bestuur van de VVE, dat drie bestuursleden kent.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw “De Pas” waarvan gemeente Bernheze sinds 31 augustus 2020 enige eigenaar is.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Alle exploitatiekosten van de VVE plus de kosten van groot onderhoud worden verrekend via 55% gemeente en 45% de Pas. Verrekening is onderdeel van de verhuurovereenkomst van Stichting de Pas en loopt via de Gemeente Bernheze.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2022		31-12-2022		
	Eigen vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€	290.510	€	279.145
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarlijkse exploitatie sluit zonder saldo. De kosten worden verdeeld op basis van statutaire afspraken.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Stg de Pas huurt 45% van de ruimtes waarbij volgens het gemeenschapshuizenbeleid alle gebruikers- en eigenaarslasten ten laste komen van Stg de Pas. Het risico bestaat vanwege verminderde inkomsten als gevolg van de coronapandemie dat Stg de Pas niet aan haar verplichtingen kan voldoen.				

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: Stichting Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester van de gemeente Oss vertegenwoordigt de gemeente Bernheze.

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: Stichting Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)

Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van de deelnemers bestaat uit een vaste bijdrage en een bedrag voor nazorg. De raming voor Bernheze in 2022 is € 28.820,- op een totaal aan gemeentelijke bijdrages van € 563.880,-. Hierdoor bedraagt het aandeel van gemeente Bernheze 5,1%.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2022		31-12-2022	
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2022 geeft een resultaat aan van nihil.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.			

3. Stichting Maashorst in Uitvoering

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is vertegenwoordigd in het bestuurlijke regieteam.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De stichting heeft ten doel in opdracht van het Bestuurlijk Regieteam (BRT) uitvoering te geven aan de vastgestelde jaarplannen voor De Maashorst en de daarin opgenomen projecten en activiteiten.			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Gemeente Bernheze geeft samen met Landerd, Oss en Uden bijdragen aan de Maashorst. In 2020 heeft Bernheze de volgende bijdragen gedaan: Algemene bijdrage: € 99.250 Compensatie personeelslasten: € 70.000 Kuddebeheer: € 4.181 Vangkraal: € 19.452 Behalve van de deelnemende gemeenten zijn er bijdragen van Staatsbosbeheer en waterschap AA en Maas. Het aandeel aan bijdragen van gemeente Bernheze bedroeg in 2020 24,8%. De begroting 2022 is nog niet ontvangen. De exacte bijdrage voor 2022 is daardoor niet bekend.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2020		31-12-2020	
	Eigen vermogen	€ 672.853	€	308.734
	Vreemd vermogen	€ 130.107	€	575.638
	Recentere gegevens zijn niet aanwezig			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarrekening 2020 toonde een resultaat van € 364.119,-. Doordat de begroting 2022 nog niet is ontvangen is het verwachte resultaat over 2022 niet bekend.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Momenteel bevindt de stichting zich in een overgangssituatie. Het voornemen van de deelnemers is om de stichtingsactiviteiten te incorporeren in de nieuwe gemeente Maashorst i/o. Hoe en in welke mate is nog onbekend. De mogelijkheid is aanwezig dat de stichting in 2022 wordt geliquideerd en de activiteiten worden voortgezet bij de gefuseerde gemeente Maashorst.			

4. Regio Noordoost-Brabant

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Bij het onderdeel 'overheden' worden alle samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouder.												
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	2022 is het tweede uitvoeringsjaar van de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030'. Het tweede jaar ook van een aangescherpte en daadkrachtiger organisatie. De onlangs doorgevoerde naamsverandering van 'Regio Noordoost Brabant' naar RNOB geeft de samenwerking een eigen identiteit. Dit betekent meer onderlinge afstemming tussen de opgaven die je niet los van elkaar kunt zien. Van al deze kruisbestuivingen zullen inwoners en bedrijven zeker de vruchten plukken.												
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Gemeente Bernheze in 2022 is geraamd op € 125.856,- (€ 3+1=4,- per inwoner). Op een totaal aan bijdragen van € 2.686.810,- is het aandeel van Gemeente Bernheze 4,7%.												
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table><tr><td></td><td>01-01-2020</td><td>31-12-2020</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 92.538</td><td>€ 163.932</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 1.364.703</td><td>€ 2.278.727</td></tr><tr><td colspan="3">Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.</td></tr></table>		01-01-2020	31-12-2020	Eigen vermogen	€ 92.538	€ 163.932	Vreemd vermogen	€ 1.364.703	€ 2.278.727	Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.		
	01-01-2020	31-12-2020											
Eigen vermogen	€ 92.538	€ 163.932											
Vreemd vermogen	€ 1.364.703	€ 2.278.727											
Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.													
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat in 2022 is nihil.												
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.												

5. Vereniging van Eigenaars Plein 1969 I&II

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder maatschappelijk vastgoed maakt deel uit van het bestuur van de VVE, dat twee bestuursleden kent.			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw “Plein 169 I&II” voor de gezamenlijke eigenaren (Woonstichting JOOST en gemeente Bernheze).			
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Statutair is vastgelegd dat verrekening van kosten plaatsvindt voor 18% voor de gemeente Bernheze en voor 82% voor Woonstichting JOOST.			
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2020		31-12-2020	
	Eigen vermogen	€	Niet bekend	€ 18.795
	Vreemd vermogen	€	Niet bekend	€ 0
	Recentere cijfers zijn niet beschikbaar.			
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat van 2020 bedroeg € 2.235,-. Er is nog geen begroting 2022 ontvangen.			
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.			

D. Overige verbonden partijen

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze wordt vertegenwoordigd door een burgemeester uit onze regio
---	--

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)			
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het versterken van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit en vervolgens de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit te faciliteren en te stimuleren.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De opbouw van de bijdragen aan het RIEC bestaan uit een vast bedrag per gemeente en daarnaast een bijdrage per inwoner. Gemeenten > 100.000 inwoners betalen daarnaast een extra bijdrage. Gemeente Bernheze heeft in 2019 een bijdrage betaald van € 13.371,- op een totaal aan gemeentelijke bijdrages van € 674.051,-. Hierdoor bedraagt het aandeel 2,0%. De bijdrage voor 2022 is nog niet bekend, doordat de begroting nog niet beschikbaar was.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ n.v.t.	€ n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat over 2019 is nihil. De begroting 2021 was nog niet beschikbaar.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

2. Regionale samenwerking As50	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester vertegenwoordigt Bernheze in een bestuurlijke regiegroep. Hierin hebben de burgemeesters van Oss, Uden, Meierijstad en Landerd zitting.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De As50 vormt een subregio binnen de regio Noordoost-Brabant (Agrifood Capital). De gemeenten werken samen om de belangen van de subregio in de grotere regio onder de aandacht te brengen.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeenten betalen geen bijdrage. Zie de toelichting bij C. Stichtingen en verenigingen, onderdeel 4, stichting Agrifood.
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De gemeenten betalen geen bijdrage.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

G. Grondbeleid

Algemeen

De gemeente Bernheze wil regie voeren op haar ruimtelijk beleid. Het uitgangspunt is dat, bij gelijke geschiktheid, voorkeur wordt gegeven aan projecten waarin de grond in eigendom van de Gemeente Bernheze is. Voor de locaties waar de gemeente de grond al in eigendom heeft zal het op basis van het vorige beleid ingezette actieve grondbeleid worden voortgezet. Actief grondbeleid is echter geen vanzelfsprekendheid meer. De gemeente Bernheze zal kiezen voor maatwerk, waarbij per ontwikkelingsopgave zal worden gekeken welke strategie (of combinatie van strategieën) het meest effectief is.

Daar waar initiatieven uitblijven en/of voor locaties waar de gemeente zelf actief sturing wil geven aan (de kwaliteit) van ruimtelijke ontwikkelingen, zal onderzocht worden of (aanvullend) actief grondbeleid een optie is.

De nota grondbeleid van de Gemeente Bernheze is in 2019 geactualiseerd en werd op 12 december 2019 door de raad vastgesteld.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Bij de geactiveerde bedragen is voor de boekwaarde per 1 januari 2022 uitgegaan van de werkelijke cijfers per 1 januari 2021 vermeerderd met de geraamde bedragen in de begroting 2021, alsmede de bijstellingen hierop. Met betrekking tot de uitgaven en inkomsten van 2022 is uitgegaan van de bedragen zoals deze zijn opgenomen in de geactualiseerde exploitatieopzet.

Met betrekking tot het realiseren van winst heeft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) de "percentage of completion" regel (POC) verplicht gesteld. Dit is een methode om de jaarwinst bij de grondexploitatie te bepalen. De winst moet jaarlijks worden genomen naar rato van de winst van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht, dan is de winstrealisatie $50\% \times 50\% = 25\%$. Wanneer de resultaten van een grondexploitatie worden bijgesteld of het voortgangpercentage muteert heeft dit ook gevolgen voor de eerder genomen winst volgens de POC regel.

Woningbouwplanning

In 2016 stelde de raad de Woonvisie 2017 - 2021, 'Creatief naar nieuw evenwicht' vast. Hierin werd een nieuwe taakstelling voor de woningbouwplanning opgesteld voor 950 woningen tot en met 2021. In 2017 is deze taakstelling naar aanleiding van de marktontwikkeling bijgesteld naar een opgaaf van 1.150 woningen tot en met 2021. In april 2019 is de woningbouwkader herijkt. Naar aanleiding van deze herijking is het accent verschoven van een kwantitatieve opgave naar

een meer kwalitatieve opgave. Er zijn maatregelen genomen om overprogrammering te beperken en leemtes in de programma in te vullen.

De woningbouwplanning zorgt voor belangrijke input voor de invulling van de exploitatieopzetten. De opgaaf van de 1.150 woningen is hierin opgenomen. In 2022 geven wij 212 woningbouwkavels uit. Voor de periode 2023 t/m 2025 wordt uitgegaan van een taakstelling van 123 woningen per jaar en tussen 2026 en 2030 wordt uitgegaan van 112 woningen per jaar.

Op 30 maart 2021 heeft het College de notitie “Bouwen voor de toekomst” vastgesteld. In dit document wordt de visie op inbrenglocaties van de gemeente weergegeven. De woonvisie 2022-2026 bevindt zich in de voorbereidende fase. De vaststelling hiervan door de raad staat gepland voor begin 2022.

Grondprijzen

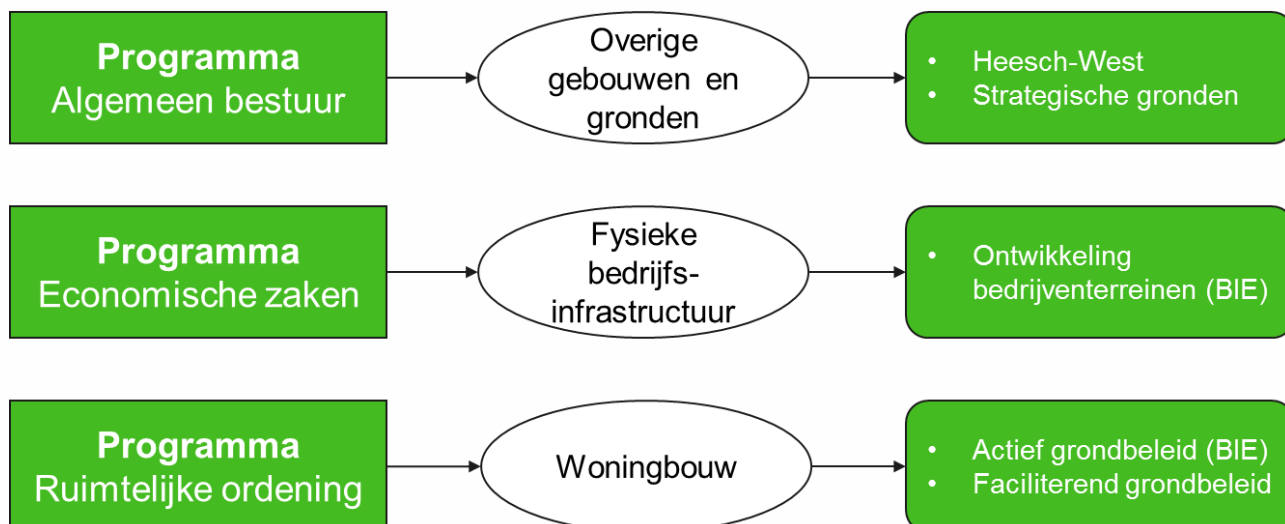
Een andere belangrijke pijler voor de invulling van de exploitatieopzetten zijn de grondprijzen. Deze worden vastgesteld door het college op het moment dat voldoende daarover bekend is of vlak voordat de woningen in de verkoop gaan. Zij laten zich hiervoor adviseren door de gemeentelijke taxatiecommissie.

Onderhanden werken

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingskosten inclusief bijgeschreven rente verminderd met de opbrengsten wegens gerealiseerde verkopen. Via de tegenboeking onderhanden werken worden de baten en lasten van een exploitatie naar de balans gemuteerd.

Programma's

De commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat de activiteiten van het grondbedrijf over drie programma's moeten worden verantwoord.

Vermogenspositie en resultaat

Reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering

Per verkochte meter woningbouwgrond op complexen buiten de dorpskernen een bedrag gestort in de bestemmingsreserve landschappelijke kwaliteitsverbetering. De reserve wordt ingezet voor doeleinden ten behoeve van de landschappelijke kwaliteit in het buitengebied. We verwachten in 2022 € 155.000,- toe te voegen aan deze reserve.

Resultaat

De resultaten van de bouwgrondexploitatie komen direct ten bate of ten laste van de reserve nog nader te bestemmen. Voor 2022 is het verwacht resultaat € 2,4 miljoen positief.

Vennootschapsbelasting (VPB)

De bouwgrondexploitatie is een VPB-plichtige activiteit. De te betalen belasting is een verliespost die in de algemene dienst wordt verantwoord.

Programma Ruimtelijke ordening

Actief grondbeleid (BIE)

Voor de bouwgronden in exploitatie (BIE's) geldt het BBV. Belangrijke punten zijn:

- BIE's moeten worden geopend door de raad. Hierbij wordt de exploitatieopzet vastgesteld. Dit is het kader waarin de toekomstige baten en lasten per jaarschijf zijn weergegeven en daarnaast het verwachte resultaat inzichtelijk is. In de financiële verordening van december 2017 is het vaststellen van de eerste/initiële exploitatieopzet gemandateerd aan het college.
- Wanneer de actualisatie van het grondexploitatiecomplex planinhoudelijke wijzigingen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen met zich meebrengt, moet deze opnieuw door de raad worden vastgesteld.
- In 2021 verwachten we twee nieuw complex te openen. Een in Loosbroek en een in Vorstenbosch. Op dit moment zijn de kaders echter nog onvoldoende zichtbaar om daarvoor een betrouwbare grondexploitatie op te stellen.
- De (resterende) looptijd van deze bouwgronden in exploitatie mag maximaal 10 jaar zijn.
- De kosten die worden toegerekend moeten aanwezig zijn op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in het besluit Ruimtelijke Ordening (BRO).
- Rente toerekenen over het eigen vermogen is niet toegestaan. De rente moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente van het vreemd vermogen.

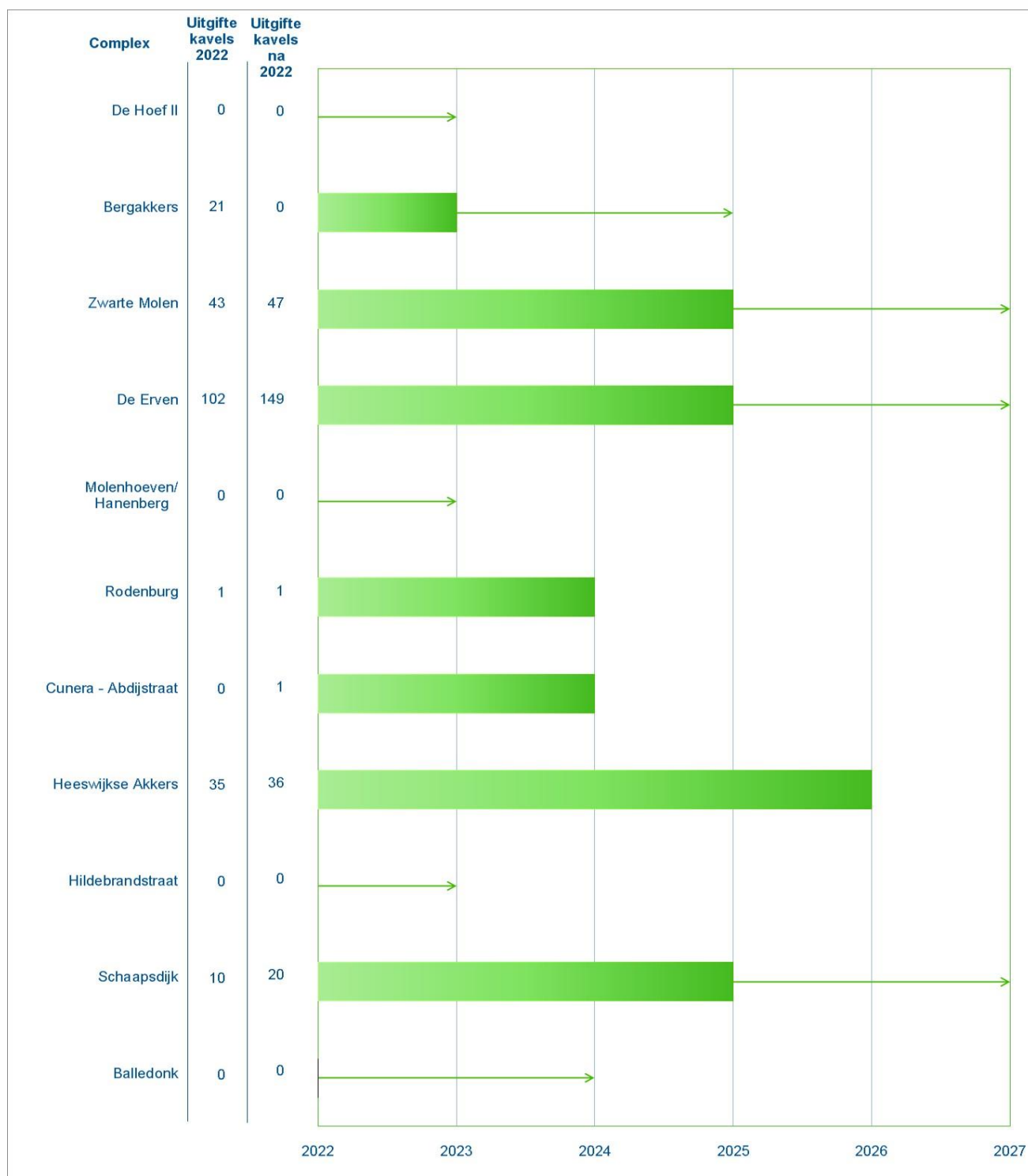

Toelichting per complex

Complex	Genomen winst t/m 2020	Vermoedelijk resterend resultaat
De Hoef II	€ 1.079.000	€ 35.000
Bergakkers	€ 18.000	€ 1.670.000
Zwarte Molen	€ 1.785.000	€ 1.721.000
De Erven	€ 966.000	€ 3.130.000
Molenhoeve/Hanenberg	€ 455.000	€ 25.000
Rodenburg	€ 1.571.000	€ 362.000
Cunera/Abdijstraat	€ 3.000	€ -
Heeswijkse Akkers	€ -	€ 689.000
Hildebrandstraat	€ -	€ -
Schaapsdijk	€ -	€ 60.000
Balledonk	€ 72.000	€ 166.000
Totaal	€ 5.877.000	€ 7.858.000

De vermoedelijke resultaten presenteren we inclusief de winst die nog tussentijds genomen moet worden op basis van de voortgang van de projecten (POC). De vermoedelijke eindresultaten van de BIE woningbouwcomplexen bedraagt samen € 7.858.000,-.

In het overzicht op de volgende pagina worden de ontwikkelingen van de verschillende complexen/plannen uitgezet over de komende jaren. De volle lijn geeft hierbij de jaren aan waarin kavels worden uitgegeven. De pijl geeft aan tot welk jaar er nog investeringen op de planning staan. De planning is dat de complexen afgesloten kunnen worden aan het einde van het jaar waarin de pijl eindigt.

Faciliterend grondbeleid

Bij particuliere ontwikkelingen worden de kosten die de gemeente maakt verhaald op de initiatiefnemer. Als de kosten zich beperken tot het voeren van een ruimtelijke procedure, de aanleg van een inrit of het maken van een rioolaansluiting gaat dit via de leges. Zijn de werkzaamheden/kosten omvangrijker dan wordt er een anterieure overeenkomst gesloten. Ook eventuele kosten voor planschade worden verhaald op de initiatiefnemer. Uitgangspunt is dat alle

kosten worden verhaald. Het resultaat van de particuliere exploitaties is voor de gemeente dan ook nihil.

De kosten die de gemeente maakt verband houdende met de ontwikkeling van gronden door derden moeten binnen vijf jaar leiden tot het ontwikkelen van een exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst. Anders moeten de gemeente kosten als verliespost nemen.

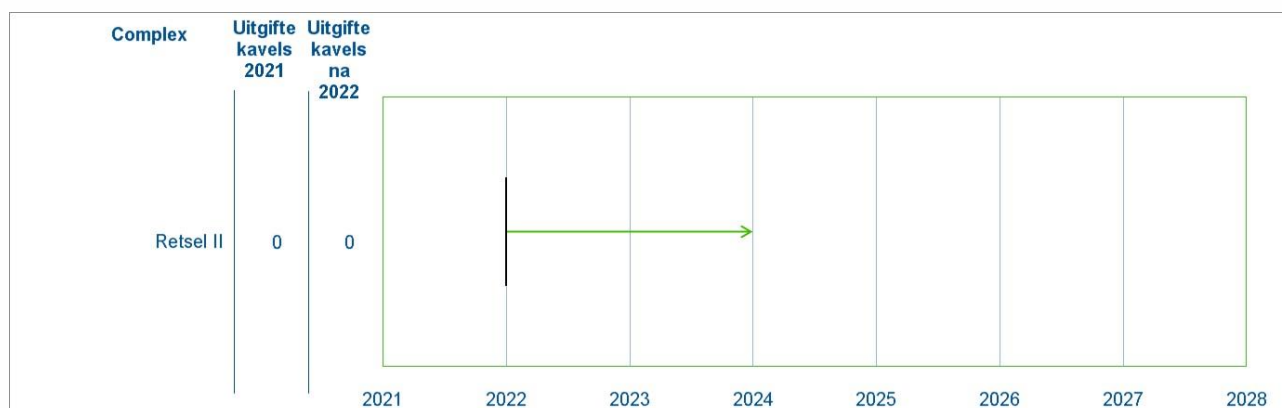
1. De complexen met exploitatieopzet worden door de gemeente ontwikkeld en zijn onderbouwd met een exploitatieopzet.
2. De exploitaties die voor rekening en risico van derden worden ontwikkeld. De kosten die de gemeente maakt voor deze particuliere complexen, voornamelijk plankosten, worden verhaald op de ontwikkelaars.
3. Daarnaast zijn er gronden die de gemeente bezit waarvoor (nog) geen exploitatieopzet is. Deze gronden vallen onder het materieel vast activa van de gemeente.

Programma Economische zaken

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Complexen binnen de fysieke infrastructuur hebben betrekking op de ontwikkeling van bedrijventerreinen en hebben ook de status van BIE. De daarbij horende regelgeving zijn ook op deze complexen van toepassing. De gemeente Bernheze exploiteert één complex onder deze categorie.

Complex	Genomen winst t/m 2020	Vermoedelijk resterend resultaat
Retsel II	€ 72.000	€ 41.000
Totaal	€ 72.000	€ 41.000

Programma algemeen bestuur

Heesch West

De GR Heesch West gaat uit van een gefaseerde ontwikkeling, met een eerste fase van 50 hectare. Het profiel is bepaald op grootschalige bedrijvigheid, overwegend gericht op (zeer) grootschalige logistiek en (bouw gerelateerde) circulaire economie en duurzaamheid. De tweede fase ($\pm$ 30 hectare) zal via vraaggericht ontwikkelen aan bod komen. Voorzien wordt dat het planologische proces wordt afgerond in het najaar van 2021 met de vaststelling van het bestemmingsplan. De door onze gemeente verworven gronden, de gemaakte plan- en beheerkosten en de gevormde voorziening worden dan ingebracht bij de GR. Er wordt een gebiedsontwikkelingsovereenkomst gesloten. De actuele exploitatieberekening blijft uitgaan van een zelfde financiële eindresultaat. Bij ontwikkeling van alleen de eerste fase (50 hectare) is het te verwachten verlies € 43,7 miljoen. Onze gemeente heeft voor haar aandeel van 12% een voorziening getroffen. De totale boekwaarde van Heesch West (inclusief boekwaarden bij andere gemeenten) bedraagt per 31 december 2020 € 72,5 miljoen.

Overige strategische gronden

Hiertoe behoren de gronden die de gemeente Bernheze op voorraad heeft ten behoeve van toekomstige ontwikkeling. Dit zijn de strategische gronden. Bij het openen van een nieuwe grondexploitatieopzet kunnen deze worden overgeheveld van deze categorie naar actief grondbeleid (BIE) of fysieke bedrijfsinfrastructuur (ontwikkeling bedrijventerreinen). De strategische gronden hebben per 1 januari 2021 een boekwaarde van € 2,6 miljoen.

H. Subsidies

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

De invulling van de maatschappelijke doelstellingen van de Gemeente Bernheze wordt mede vormgegeven door het verstrekken van subsidies. De doelen zijn omschreven in de programma's van de begroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht en de subsidieverordening Welzijnssubsidies 2020. De laatste wordt door onszelf bepaald. We kennen jaarlijkse subsidies die per (boek) jaar worden toegekend en projectsubsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamer en de bespreking in de raad van dit rapport hebben we in deze paragraaf een totaal overzicht van de subsidies opgenomen.

(Amateur)organisaties kunnen op basis van de verordening Welzijnssubsidies 2020 of de begroting een subsidie aanvragen. De procedure hiervoor is vastgelegd in deze verordening. Tijdens de looptijd van de subsidie (meestal een (boek)jaar) worden de instellingen bevoorschot. De definitieve vaststelling vindt voor budgetsubsidies achteraf plaats. De overige subsidies worden bij de verlening van de beschikking al vastgesteld. De vaststelling kan om uiteenlopende redenen lager uitvallen dan de verlening. In dat geval vordert Gemeente Bernheze teveel uitbetaalde voorschotten terug. Bij de aanvraag van subsidies vindt een inhoudelijke en financiële toets plaats. De subsidies van professionele instellingen volgt de gemeente tijdens de looptijd van de subsidie, zowel inhoudelijk als financieel.

In de begroting 2022 zijn de subsidies met 1,3% geïndexeerd met uitzondering van de subsidie van Ons Welzijn. Met deze laatste zijn separate afspraken gemaakt in de (regionale) overeenkomst, wat een indexatie van 1,71% betekent voor 2022.

Hieronder is het overzicht opgenomen met de subsidies per programma/beleidsterrein. Aan onderstaande cijfers kunnen door (amateur)organisaties geen rechten worden ontleend.

Overzicht subsidies begroting 2022

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2022 in euro's
Programma Veiligheid		
Stg. Halt Oost-Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	8.266
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Bijdrage verkeersbrigadiers	Donaties	771
Buurtbusvereniging Kruisstraat - Loosbroek	Overig vrijwillige en zelforganisaties.	1.194

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2022 in euro's
Buurtbus 202 Loosbroek- Lijn 251	Overig vrijwillige en zelforganisaties.	1.194
Samen Sterk HDL, e-mobile	Overig vrijwillige en zelforganisaties	343
Programma Economie		
De Stofvreters	Donaties	274
Stg. Natuurcentrum De Maashorst	Budgetsubsidies	41.830
Programma Sport, cultuur en recreatie		
Gehandicaptenvereniging GESPOSS	Donaties	386
Sport Voor Gehandicapten 's-Hertogenbosch e.o.	Donaties	79
Lichamelijk Gehandicapten Sportvereniging Veghel e.o.	Donaties	567
Stg. Speciale Dansschool Bolero	Donaties	180
Bijzonder Aktief	Donaties	386
Badmintonclub Argus	Vrijwillige en zelforganisaties	1.387
Badmintonclub HBV	Vrijwillige en zelforganisaties	1.321
Basketbalclub SlamDunk 97	Vrijwillige en zelforganisaties	1.196
Handbalvereniging DOS '80	Vrijwillige en zelforganisaties	6.602
Hockeyvereniging HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	456
Hockeyvereniging MHC Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	8.466
Korfbalvereniging Altior	Vrijwillige en zelforganisaties	6.165
Korfbalvereniging Korloo	Vrijwillige en zelforganisaties	4.173
Korfbalvereniging Prinses Irene	Vrijwillige en zelforganisaties	4.680
Ponyclub de Kleine Heemskinderen	Vrijwillige en zelforganisaties	302
Ruitersportvereniging de Valianten	Vrijwillige en zelforganisaties	379
Tennisvereniging De Balledonk	Vrijwillige en zelforganisaties	594
Tennisvereniging De Hoef	Vrijwillige en zelforganisaties	451
Tennisvereniging Telro	Vrijwillige en zelforganisaties	501
Tennisvereniging TVV ' 82	Vrijwillige en zelforganisaties	121
Turn- en gymnastiekvereniging Sine Cura	Vrijwillige en zelforganisaties	3.825
Gympoint	Vrijwillige en zelforganisaties	2.318
Gymnastiekvereniging HGC	Vrijwillige en zelforganisaties	3.423
Voetbalvereniging Avesteyn	Vrijwillige en zelforganisaties	15.016
Voetbalvereniging Heeswijk	Vrijwillige en zelforganisaties	13.294
Voetbalvereniging HVCH	Vrijwillige en zelforganisaties	27.250
Voetbalvereniging Prinses Irene	Vrijwillige en zelforganisaties	16.300
Voetbalvereniging V'bosch Boys	Vrijwillige en zelforganisaties	12.177
Voetbalvereniging WHV	Vrijwillige en zelforganisaties	10.100
Zwem- en polovereniging Gorgo	Vrijwillige en zelforganisaties	2.839
Dance Team Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.867
Streetdance Vereniging Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.473
I.V.N. Bernheze	Vrijwillige en zelforganisaties	1.900
De Notenkrakers Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	9.006
Fanfare Aurora	Vrijwillige en zelforganisaties	14.304
Fanfare St. Lambertus Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	12.333
Harmonie St. Servaes	Vrijwillige en zelforganisaties	15.290
Koninklijke Fanfare St Willibrord	Vrijwillige en zelforganisaties	13.811
Cabaretgroep de Lachspiegel	Vrijwillige en zelforganisaties	287
Toneelvereniging Arcadia	Vrijwillige en zelforganisaties	493

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2022 in euro's
Toneelvereniging Kantlijn	Vrijwillige en zelforganisaties	1.059
Toneelvereniging Verenigde Spelers	Vrijwillige en zelforganisaties	544
Koor Orféon	Vrijwillige en zelforganisaties	641
Kamerkoor Mi Canto	Vrijwillige en zelforganisaties	521
Zanggroep Koraal	Vrijwillige en zelforganisaties	829
Kinderkoor Joy	Vrijwillige en zelforganisaties	1.598
Ouderenkoor Cantando	Vrijwillige en zelforganisaties	795
ZiZo koor	Vrijwillige en zelforganisaties	589
Popkoor Noiz	Vrijwillige en zelforganisaties	555
EHBO afd. Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.336
EHBO afd. Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	2.716
EHBO afd. Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.211
EHBO afd. Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	876
Internationale zaken	Vrijwillige en zelforganisaties	41.180
Carnavalsstichting De Wevers	Vrijwillige en zelforganisaties	2.044
Stg. Carnaval De Piereslikkers	Vrijwillige en zelforganisaties	846
Stg. Carnaval HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	2.680
Stg. Carnaval Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	4.080
Stg. Jeugdkarnaval Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	886
Oranjecomité Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	4.091
Oranjecomité Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	3.650
Oranjecomité Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	1.189
Oranjecomité Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	777
Stg. Viering Koningsdag Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.346
Heemkundekring De Elf Rotten	Vrijwillige en zelforganisaties	1.989
Heemkundekring De Wojstap	Vrijwillige en zelforganisaties	1.412
Heemkundekring Nistelvorst	Vrijwillige en zelforganisaties	2.450
Stg. Instructiebad 't Kuipke	Budgetsubsidies	41.213
Muzelinck - afdeling muziek	Budgetsubsidies	107.261
Muzelinck - afdeling beeldend	Budgetsubsidies	2.237
Hafa-opleiding muziekgezelschappen	Budgetsubsidies	92.155
Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) incl. schoolbibliotheken Vorstenbosch en Loosbroek	Budgetsubsidies	670.670
Stg. Omroep Maasland (DTV)	Budgetsubsidies	75.853
Stg. Natuurtheater De Kersouwe	Overig vrijwillige en zelforganisaties	2.217
Bernhezer Kunst Kring (BKK)	Overig vrijwillige en zelforganisaties	5.418
Stg. Meierijsche Museumboerderij	Overig vrijwillige en zelforganisaties	8.791
Kasteel Heeswijk	Overig vrijwillige en zelforganisaties	8.127
Stg. Dierenverblijf Heelwijk	Overig vrijwillige en zelforganisaties	2.784
Programma Sociaal domein		
Stg. Dorpsraad Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.553
Stg. Kerncommissie Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	2.363
Dorpsraad Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	3.551
Stg. Actief Burgerschap Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	4.227
De Zonnebloem Heeswijk-Dinther-Loosbroek- Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.000
De Zonnebloem Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.138

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2022 in euro's
De Horizon Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.302
The Winning Mood 1977	Vrijwillige en zelforganisaties	2.312
KBO Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	1.953
KBO Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	3.119
KBO Heeswijk	Vrijwillige en zelforganisaties	1.453
KBO Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	894
KBO Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.247
KBO Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.140
Zondagmiddagclub	Vrijwillige en zelforganisaties	723
Stg. Jong Nederland HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	5.284
Stg. Jong Nederland Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	8.823
Stg. Scouting Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	8.026
Stg. Scouting Mira Ceti Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	7.776
Stg. Mini Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	6.081
Stg. Jeugdbelangen Vorstenbosch (Kindervakantieweek)	Vrijwillige en zelforganisaties	1.301
Stg. Jeugdbelangen Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.632
Stg. Jeugdbelangen Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	970
Stg. Ranja, kindervakantieweek	Vrijwillige en zelforganisaties	5.843
Tienersoos Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.049
Tienersoos Vorstenbosch - exploitatie huisvesting	Vrijwillige en zelforganisaties	3.600
Vluchtelingenwerk WOBB	Budgetsubsidies	66.099
Stg. Radar (meldpunt discriminatie)	Budgetsubsidies	12.002
Ons Welzijn	Budgetsubsidies	2.634.089
C.C. Servaes (ouderenactiviteiten en computerhoek)	Budgetsubsidies	25.094
Stg. SCC de Pas	Budgetsubsidies	88.735
Stg. De Eijnderic	Budgetsubsidies	117.013
Open Jongerencentrum Nistelrode	Budgetsubsidies	14.629
I Meet - jongerensociëteit Heeswijk-Dinther	Budgetsubsidies	25.947
Slachtofferhulp Nederland regio Zuid-Oost	Overig vrijwillige en zelforganisaties	9.434
Stg. Steunpunt Loosbroek	Overig vrijwillige en zelforganisaties	5.779
Stg. Zorgvoorzieningen Vorstenbosch	Overig vrijwillige en zelforganisaties	4.334
Stg. Werkgroep De Pas	Overig vrijwillige en zelforganisaties	1.662
Bestuur Integraal Platform Gehandicapten Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	2.277
Voedselbank Oss e.o.	Overig vrijwillige en zelforganisaties	4.500
Jeugdfonds Cultuur Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	5.000
Jeugdfonds Sport Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	12.500
Stg. Leergeld Oss - Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	15.500
Schuldhulpmaatje Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	10.950
Programma Volksgezondheid en milieu		
Gehandicapten- en mindervalidenvereniging DIO	Vrijwillige en zelforganisaties	757
Stg. VPTZ Oss-Maasland	Overig vrijwillige en zelforganisaties	1.280
Stg. Door en Voor	Overig vrijwillige en zelforganisaties	6.579
Totaal		4.518.706

Deel 3: Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Inleiding

In de begroting met een indeling naar programma's neemt het beleid een centrale plaats in. De bijbehorende cijfers zijn een vertaling van dit beleid. Deel III van de begroting recapituleert de lasten en baten van het programmaplan. Vervolgens gaan wij op hoofdlijnen in op de financiële positie van de gemeente. Hiervoor geldt als vertrekpunt het financieel perspectief zoals dat bij de kadernota 2022-2025 is gepresenteerd. De wijzigingen ten opzichte van deze nota lichten wij kort toe. Verder wordt ingegaan op het investeringsplan en de reservepositie.

Autorisatie budgetten

Conform het bepaalde in artikel 7 en 17 van het Besluit begroting en verantwoording geven wij in een integraal overzicht de budgetten per programma weer. Dit overzicht is hieronder opgenomen.

Elk programma is onderverdeeld naar lasten en baten. Het overzicht toont het abstractieniveau waarop in het kader van dualisme de raad de begrotingsbudgetten autoriseert. Binnen deze budgetten is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren. Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het begrotingsjaar zullen wij aan uw raad door middel van de Tussentijdse rapportages of een separaat voorstel ter besluitvorming voorleggen.

Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien kunt u vinden in het programmaplan, onderdeel "Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en post onvoorzien".

Omschrijving	Lasten			Baten		
	JR2020	2021	2022	2020	2021	2022
Lasten en baten per programma inclusief algemene dekkingsmiddelen en bedrag onvoorzien						
Bestuur en ondersteuning	6.238.802	4.019.617	3.543.267	937.309	1.366.820	1.043.039
Veiligheid	2.332.854	2.630.419	2.700.892	4.576	3.210	3.252
Verkeer, vervoer en waterstaat	3.976.598	4.358.159	4.079.857	666.435	392.635	291.101
Economie	1.104.476	2.477.194	1.019.980	487.823	1.719.566	434.846
Onderwijs	2.548.307	2.881.993	2.671.566	390.362	424.083	375.289
Sport, cultuur en recreatie	5.689.630	6.755.799	5.790.232	1.148.873	764.245	768.184
Sociaal domein	30.690.508	31.183.608	30.406.562	7.830.534	6.218.659	5.011.402
Volksgesondheid en milieu	7.887.336	8.949.683	7.811.510	6.166.518	6.910.293	6.058.261
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	12.924.132	17.366.611	18.001.063	13.290.053	16.620.525	19.386.558
Algemene dekkingsmiddelen				50.363.306	50.975.237	53.661.644
Overhead	7.973.455	9.074.628	9.255.466	164.459	81.807	93.286
Heffing vennootschapsbelasting	103.596	245.816				
Bedrag onvoorzien		9.647	94.472			

Omschrijving	Lasten			Baten		
Totaal van lasten en baten excl. reservemutaties	81.469.694	89.953.174	85.374.867	81.450.248	85.477.080	87.126.862
Totaal van baten	81.450.248	85.477.080	87.126.862			
Saldo van lasten en baten excl. reservemutaties	19.446	4.476.094	- 1.751.995			
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma						
Bestuur en ondersteuning	3.637.795	373.627	177.650	7.134.179	1.669.206	645.538
Veiligheid	60.279				91.067	
Verkeer, vervoer en waterstaat				106.915	170.063	30.359
Economie	39.500	19.000	14.000	43.782	178.666	10.000
Onderwijs	31.611	9.269		35.644	166.204	
Sport, cultuur en recreatie	18.764	42.584	213.535	519.768	1.243.199	381.162
Sociaal domein	652.479	187.187		555.244	1.053.362	88.150
Volksgesondheid en milieu	297.275	201.174	18.279	532.504	651.124	21.073
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	2.286.277	2.171.063	2.540.496	422.614	1.775.020	152.000
Saldo van lasten en baten incl. reservemutaties	88.493.674	92.957.078	88.338.827	90.800.898	92.474.991	88.455.144
Totaal baten incl. reservemutaties	90.800.898	92.474.991	88.455.144			
Geraamde resultaat (overschot (-) / tekort (+))	- 2.307.224	482.087	- 116.317			
Saldo van incidentele baten en lasten			0			
Structureel begrotingssaldo (overschot (-) / tekort (+))			- 116.317			

Algemene uitgangspunten

Het financiële beleid is gericht op een bedrijfseconomisch verantwoorde grondslag. Mede bepalend hierbij zijn de wettelijke bepalingen en de richtlijnen van de provincie in verband met haar toezichtstaak. De provincies maken gezamenlijk afspraken over de wijze waarop zij het toezicht invullen. Op 2 juli 2019 is een nieuw Gemeenschappelijk financieel toezicht 2020 gemeenten (GTK 2020) vastgesteld. Met ingang van het begrotingsjaar 2020 geldt voor alle gemeenten dit nieuwe GTK.

Bij het financieel toezicht gelden twee vormen van toezicht namelijk repressief en preventief.

- **Repressief toezicht**
Dit is het uitgangspunt. Voor de gemeente Bernheze is dit sinds jaar en dag van toepassing. Deze vorm van toezicht houdt in dat we de begroting en begrotingswijzigingen direct kunnen uitvoeren zonder voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten (GS)
- **Preventief toezicht**
Preventief toezicht doet zich voor bij de situatie dat geen sprake is van structureel en reëel evenwicht van de begroting en ook de meerjarenraming onvoldoende aannemelijk maakt dat evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting wordt bereikt. Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Het mogelijke tekort

op de jaarrekening kan ook worden meegenomen bij het oordeel van de provincie. Preventief toezicht betekent dat de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten worden goedgekeurd door GS, voordat deze kunnen worden uitgevoerd. Zolang de begroting niet is goedgekeurd mag de gemeente geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen, zonder voorafgaande toestemming van GS. GS kunnen bepalen voor welke posten en tot welk bedrag het gemeentebestuur geen goedkeuring behoeft voor het aangaan van verplichtingen, voordat de begroting is goedgekeurd. Dit zal in de praktijk inhouden dat een gemeente uitgaven kan doen tot het niveau van de laatst vastgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen, tenzij bij de nieuwe begroting het lastenniveau lager is vastgesteld. Voor alles wat nieuw is ten opzichte van de laatste begroting is toestemming nodig van GS.

Algemene uitgangspunten die we hanteren bij de formulering van het financieel beleid zijn:

1. structurele uitgaven met structurele middelen dekken;
2. de begroting en de meerjarenraming zijn structureel en reëel in evenwicht;
3. de tarieven zijn kostendekkend.

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Verder op in dit hoofdstuk is het overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

De begroting 2022 sluit met een positief saldo van € 116.317,-. Na zuivering van de incidentele baten en lasten resteert een structurele begrotingsruimte van € 116.317,-. Hiermee constateren we dat de begroting 2022 structureel in evenwicht is. De structurele ruimte is vrij aanwendbaar. Daarnaast zijn de ramingen volledig, realistisch, en haalbaar. Hiermee is de begroting ook reëel in evenwicht.

Budgettaire uitgangspositie

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het samenstellen van de begroting 2022:

- Het vertrekpunt is de kadernota 2022-2025 – jaarschijf 2022 inclusief de genoemde beleidsvoornemens.
- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- We houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het eerste begrotingsjaar. De investeringen schrijven wij af conform de afschrijvingstermijnen opgenomen in de Financiële verordening 2020.
- Wij hanteren voor de prijsontwikkeling het gemiddelde van de percentages 'Prijssoeverheid beloning werknemers' en 'Prijssoeverheid netto materieel'. De gehanteerde indexen zijn opgenomen in de meicirculaire 2021. Deze percentages zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2021 van het CPB. Dit betekent voor de begroting 2022 een prijsontwikkeling van 1,3%. Voor de ontwikkeling van de tarieven van heffingen, leges en huren etc. wordt in 2022 eveneens rekening gehouden met een stijging van 1,3%.

- Voor de loonkosten 2022 hanteren we een percentage van 1,5%. Dit percentage is gebaseerd op het percentage 'Loonvoet sector overheid', opgenomen in de meicirculaire 2021.
- De begrotings- en ramingswijzigingen tot en met 13 juli 2021 met een structureel karakter zijn verwerkt in de begroting.
- De geraamde inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2021 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Daarnaast hebben we op basis van de afspraken Rijk-IPO-VNG een stelpost jeugd opgenomen voor het jaar 2022 voor 100% en voor de jaren 2023-2025 ter hoogte van 75% van de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen.
- Uit voorzichtigheidsprincipe is in de meerjarenbegroting 2022-2025 geen rekening gehouden met ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds.

Van kadernota naar begroting

Uw raad besprak de kadernota 2022-2025 op 27 mei 2021. De jaarschijf 2022 uit de kadernota sloot met een saldo van € 0. Dit saldo is het startpunt voor het opstellen van de begroting. De aanpassingen die leiden tot het definitieve positieve begrotingsresultaat van € 116.317,- zijn in het navolgende overzicht opgenomen.

			x € 1.000	
	Saldo meerjarenperspectief – jaarschijf 2022			0
A.	Algemene uitkering			-144,64
	1.	Uitkomsten meicirculaire 2021 gemeentefonds	-144,64	
B.	Autonome ontwikkelingen			-13,62
	2.	Bijstelling prijs- en loonontwikkelingen	-13,62	
C.	Gevolgen besluitvorming na de kadernota 2022-2025			66,11
	3.	Uitkomsten 1ste Tussentijdse rapportage 2021	51,56	
	4.	Gevolgen begrotingen 2022 van de gemeenschappelijke regelingen	14,55	
D.	Onroerende zaakbelasting			-4,88
	5.	Herberekening OZB o.b.v. actualisering WOZ-waarden	-12,11	
	6.	Verlaging OZB-percentage van 3,4% naar 3,3% a.g.v. aanpassing prijspeil	7,23	
E.	Aanpassingen ten gevolge van uitwerking begroting			-19,73
	7.	Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)	-13,19	
	8.	Plankosten/projectbegeleiding Wildhorst - ophoging budget met € 60.000 t.l.v. reserve nog nader te bestemmen	BN	
	9.	Omgevingswet – ophoging budget inhuur extern personeel met € 112.280 t.l.v. reserve nog nader te bestemmen	BN	
	10.	Stimuleringsregeling ruimte voor ruimte € 250.000 waarvoor een provinciale subsidie wordt ontvangen	BN	
	11.	Algemene taakstelling Kadernota 2022-2025	48,37	
	12.	Opstellen horecavisie verschoven van 2023 naar 2022	20,00	
	13.	Afval en riolering – BTW-effect	116,34	
	14.	Sociale zaken	-241,14	
	15.	Gemeenteraadsverkiezingen	10,00	
	16.	Naar een hartvriendelijke Bernheze	15,90	
	17.	Overige afwijkingen	23,99	
	Begrotingsresultaat 2022 (overschot)			-116,76

- = overschot / + = tekort

Toelichting van bovenstaande aanpassingen:

A. Algemene uitkering

Op 31 mei 2021 ontvingen we de meicirculaire 2021. De uitkomsten van deze circulaire kunnen als volgt worden samengevat:

Accresontwikkeling en ontwikkeling uitkeringsbasis (Vnl. t.g.v. dalende rijksuitgaven als gevolg van lagere loon- en prijsstijging en actualisatie landelijke maatstafgegevens (inwoners, woonruimten, etc. vindt het er per saldo een positieve bijstelling plaats van het accres)	- 231.027
Sociaal domein (Deze bijstelling naar beneden is vnl. het gevolg van de verlaging budget Voogdij/18+ vanwege het nieuwe woonplaatsbeginsel per 1-1-2022. De inschatting is dat de uitstroom hoger is dan de instroom. De kosten voor jeugdzorg hebben we met hetzelfde bedrag bijgesteld)	282.317
Rijksvaccinatieprogramma Meningokokken (M.i.v. 1-1-2021 wordt de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken overgedragen aan de gemeenten. Gemeenten hebben ingestemd met doorbetaling van deze middelen aan de GGD bij behandeling van de begroting 2022 van de GGD Hart voor Brabant)	- 6.964
Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg (Dit betreffen middelen voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JBZ)'. Naar verwachting treedt het wetsvoorstel op 1-1-2022 in werking.)	- 7.281
Wet Open Overheid (Woo) (Dit betreffen middelen voor implementatie van de Wet Open Overheid (incidentele middelen voor verbetering systemen, opleiding medewerkers en aanpassing processen en de organisatie; structurele middelen voor de actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen)	- 110.158
Versterking anti-discriminatievoorziening (Gemeenten ontvangen een extra bedrag voor de gemeentelijke anti-discriminatievoorziening zodat zij ruimere budgetten krijgen om meer activiteiten te ontplooiën. Dit om een betere beschikbaarheid en bereikbaarheid voor melders mogelijk te maken)	- 12.842
Integratie-uitkering inburgering (De wet Inburgering is uitgesteld naar 1-1-2022. A.g.v. van dit uitstel wordt aan gemeenten een aanvullend bedrag ter beschikking gesteld voor de periode 2021 t/m 2026 voor compensatie van de onder-tussengroep vanwege de hogere huisvestingstaakstelling van statushouders. Daarnaast is afgesproken dat gemeenten de nieuwe instroom vanaf 1-7-2021 zo veel als mogelijk in de geest van de nieuwe wet oppakken. Ook worden gemeenten gecompenseerd voor de extra implementatiekosten)	- 19.079
Diverse mutaties (Dit betreft vnl. de actualisatie van de specifieke lokale aantallen per maatstaf)	86.385
Bruto resultaat t.o.v. de kadernota 2022-2025 (positief)	- 18.649
Af te zonderen posten voor specifieke doelen:	
Sociaal domein o.b.v. afspraken gemeenteraad	- 282.317
Rijksvaccinatieprogramma Meningokokken	6.964
Prenataal huisbezoek door jeugdgezondheidszorg	7.281
Wet Open Overheid	110.158
Versterking anti-discriminatievoorziening	12.842
Integratie-uitkering inburgering	19.079
Netto resultaat t.o.v. de kadernota 2022-2025 (positief)	- 144.642

Na het uitkomen van de meicirculaire zijn er extra gelden voor de jeugdzorg beschikbaar gesteld voor het jaar 2022. Dit als reactie op de arbitragecommissie die heeft aangegeven dat er fors extra

structureel geld moet komen voor gemeenten. Voor 2022 betekent voor Bernheze een bedrag van ongeveer € 1.847.954,-. Deze gelden hebben we geparkeerd op de stelpost transitie om tekorten binnen het sociaal domein op te vangen. In het programma Sociaal domein vindt u een uitgebreide toelichting.

B. Autonome ontwikkelingen

In de kadernota 2022-2025 hanteerden we op basis van het Centraal Planbureau (CPB) voor de prijsontwikkeling een percentage van 1,4% en voor de loonontwikkeling 1,5%. In de begroting 2022 houden we rekening met een prijsontwikkeling van 1,3% en een loonontwikkeling van 1,5%. Het aangepaste percentage voor de prijsontwikkeling hebben we gebaseerd op de gehanteerde percentages in de meicirculaire 2021. Dit is in de lijn met het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincie.

In de kadernota 2022-2025 baseerden we de prijsontwikkeling op het percentage pBBP. Om beter aan te sluiten bij het door het rijk gehanteerde percentage voor prijsontwikkeling, waarmee ook het accres van het gemeentefonds wordt gecorrigeerd, zijn we in de begroting 2022 uitgegaan van het gemiddelde van de percentages 'prijsoverheid beloning werknemers' en 'prijsoverheid netto materieel'. Dit gemiddelde percentage sluit ook beter aan bij de opbouw van de budgetten. De meeste budgetten in de begroting zijn immers opgebouwd uit een looncomponent en materiele component.

C. Gevolgen besluitvorming na kadernota 2022-2025

Uitkomsten 1ste Tussentijdse rapportage 2021

Op 8 juli 2021 stemde uw raad in met de 1e Tussentijdse rapportage 2021. Deze rapportage liet een structureel nadeel zien van € 51.559,-.

Gevolgen begrotingen gemeenschappelijke regelingen

Op 24 juni 2021 behandelde uw raad de begrotingen van de diverse gemeenschappelijke regelingen. Ten opzichte van de kadernota's hebben de begrotingen een structureel nadeel tot gevolg van € 14.549,-. Dit betreft in hoofdzaak de effecten van de begroting van de GGD Hart voor Brabant.

D. Onroerende zaakbelasting

Voor 2021 gelden de WOZ-waarden met waardepeildatum 1 januari 2021. Deze waarden zijn tot stand gekomen op basis van de geactualiseerde taxaties van het geïnventariseerde onroerend goed inclusief areaaluitbreiding (nieuwbouw, verbouw en sloop). Ten opzichte van de kadernota leidt dit tot hogere opbrengsten.

In de kadernota informeerden wij u dat voor de OZB-aanpassing rekening wordt gehouden met een stijging gelijk aan het verwachte prijspeil van 1,4% en een extra verhoging van 2%. Het

prijspeil is naar beneden bijgesteld van 1,4% naar 1,3%. Per saldo betekent dit een verhoging van 3,3% voor het jaar 2022.

E. Aanpassingen ten gevolge van uitwerking van de begroting

Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)

De jaarlijkse aflossingen op de langlopende geldleningen hebben een verlaging van de rentekosten tot gevolg. Daarnaast is de rentetoerekening naar het grondbedrijf verlaagd wat het begrotingssaldo negatief beïnvloed.

Plankosten/projectbegeleiding Wildhorst

In de raadsvergadering van 8 juli 2021 omtrent de vervolgfase van de haalbaarheidsstudie gaven we aan dat we voor 2022 een budget van € 120.000,- nodig hebben. Dit betekent een verhoging van € 60.000,- ten opzichte van de kadernota 2022-2025. We hebben dit extra benodigde budget opgenomen in deze begroting.

Omgevingswet – ophoging budget extern personeel

Met de kennis van nu blijkt de bij de kadernota opgenomen budget voor externe inhuur voor de programmamanager en projectleiders niet toereikend is. We dienen ook rekening te houden met een nazorgtraject dat loopt na de invoering van de wet na 1 juli 2022. Bovendien is de volledige invoering van de Omgevingswet voorzien in 2029.

Stimuleringsregeling ruimte voor ruimte

We sloten met de provincie in juni 2021 een overeenkomst waarbij we een bijdrage van € 50.000,- ontvangen voor iedere ruimte-voor-ruimte-bouwkavel die wordt uitgeven. De verplichting is om deze gelden in te zetten voor ontwikkeling ten behoeve van het buitengebied.

Hiervoor nemen we in de begroting voor een gelijk bedrag een budget op voor cofinanciering voor deelname aan gebiedsprocessen als onderdeel zijn van de regiodeal en de inhuur voor ondersteuning ten behoeve van gebiedsprocessen buitenbied en/of plannen verbetering van het buitengebied.

Algemene taakstelling Kadernota 2022-2025

In de kadernota 2022-2025 hielden we rekening met een algemene taakstelling. Deze taakstelling hebben we ten laste gebracht van de beschikbare ruimte o.b.v. bijstellingen op budgetten.

Opstellen horecavisie

In de kadernota 2022-2025 hadden we het opstellen van de horecavisie gepland in 2023. Naar aanleiding van de technische vragen inzake de kadernota hebben we besloten de evenementen- en de horecavisie te combineren in 2022.

BTW-effect afval en riolering

Ten gevolge van een gewijzigde zienswijze van de belastingdienst vindt een verschuiving plaats van de verrekenbare btw van het btw-compensatiefonds naar ondernemers-btw. Dit heeft met de

gewijzigde uitgaven voor 2022 tot gevolg dat het plafond van het btw-compensatiefonds verandert en dat de maatstaf voor de maximale riool- en afvaltarieven wijzigt. Anders gezegd de tarieven zijn inclusief de btw die via het btw-compensatiefonds loopt.

Sociale zaken

O.b.v. de ontwikkeling van de historische kosten en de kosten over het 1e halfjaar 2021 kunnen we de budgetten sociale zaken naar beneden bijstellen. Daarnaast hebben we o.b.v. Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en het daaruit voortvloeiende uurtarief voor de inzet van Meierijstad de uitvoeringskosten naar beneden bijgesteld.

Gemeenteraadsverkiezingen

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 wil de gemeenteraad activiteiten organiseren om de politiek onder de aandacht van de inwoners (met name de jongeren) te brengen. Daarnaast wordt extra ingezet op activiteiten en publicaties om de opkomst tijdens de gemeenteraadsverkiezingen te bevorderen. Over de precieze invulling van de activiteiten worden in de loop van 2021 voorstellen gedaan.

Naar een hartvriendelijk Bernheze

We informeerden uw raad in juni over het uitvoeringskader 'Naar een hartvriendelijk Bernheze'. De structurele meerkosten hebben we opgenomen in deze begroting.

Overige afwijkingen

De budgetten voor het begrotingsjaar 2022 zijn nagelopen en waar nodig hebben wij deze aan de actualiteiten aangepast.

Overzicht incidentele baten en lasten 2022

De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De toezichthouder (provincie), heeft de wettelijke taak om te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is belangrijk dat de begroting inzicht geeft welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk structureel. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de incidentele baten en lasten in de begroting 2022.

Omschrijving	Lasten	Baten
Programma Bestuur en ondersteuning		
Wachtgelduitkering (voormalige) wethouder(s) (2021-2024)	77.067	
Experimenten nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken borgen (2022)	10.000	
Bestuursprogramma koppelen aan global goals (2022)	50.000	
Visie op dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet (2022)	100.000	
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Vervanging vervoermiddelen 5 auto's	106.000	
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Bereikbaarheid Weijen West	50.000	
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Traverse Heeswijk-Dinther	1.500.000	

Omschrijving	Lasten	Baten
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Vervanging en verduurzaming openbare verlichting	62.200	
Programma Economie		
Projectsubsidie publiekskoepel sterrenwacht Halley (2022)	35.000	
Unesco Geopark De Peelhorst (2022)	10.000	
Programma Onderwijs		
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg	100.000	
Programma Sport, cultuur en recreatie		
Ontwikkelen natte EVZ's - realisatie EVZ en wandelen langs de Aa (2022-2025)	200.000	
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie (2022-2024)	50.000	
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne (2022-2023)	50.000	
Verbeteren akoestiek sportzaal Lindershof – Heesch (2022)	15.853	
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken	36.793	
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Vervanging toplaag kunstgras VV HVCH en VV Prinses Irene	715.000	
Vorming bestemmingsreserve afschrijving – Vervanging toplagen velden KV Altior en KV Prinses Irene (2022)	213.535	
Projectbegeleiding De Wildhorst (2022)	120.000	
Programma Sociaal domein		
Incidentele subsidie t.b.v. doorstart De Eijnderic (2021-2023)	30.000	
Programma Volksgezondheid en milieu		
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Energieagenda - gemeentelijke vastgoed	260.000	
Energieagenda 2022-2025	54.000	
Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide (2021-2026)	12.359	
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
Externe inhuur transitie t.b.v. buitengebied (2022-2023)	152.000	
Implementatie omgevingswet	695.380	
Transitie landbouw (2022-2024)	100.000	
Programma Bedrijfsvoering		
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Aanpassen werkruimten gemeentehuis	100.000	
Mutaties reserves en overige baten:		
Programma Bestuur en ondersteuning		
Reserve nog nader te bestemmen - Wachtgelduitkering (voormalige) wethouder(s)		77.067
Reserve nog nader te bestemmen - Experimenten nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken borgen		10.000
Reserve nog nader te bestemmen - Bestuursprogramma koppelen aan global goals		50.000
Reserve nog nader te bestemmen - Visie op dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet		100.000
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten - vervanging vervoermiddelen 5 auto's		106.000
Reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten - Bereikbaarheid Weijen West		50.000
Reserve nog nader te bestemmen - vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Traverse Heeswijk-Dinther		1.500.000
Reserve nog nader te bestemmen - vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - vervanging en verduurzaming openbare verlichting		62.200
Programma Economie		
Reserve nog nader te bestemmen - Projectsubsidie publiekskoepel sterrenwacht Halley		35.000
Reserve nog nader te bestemmen - Unesco Geopark De Peelhorst (2020-2021)		10.000

Omschrijving	Lasten	Baten
Programma Onderwijs		
Reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg		100.000
Programma Sport, cultuur en recreatie		
Reserve nog nader te bestemmen - Ontwikkelen natte EVZ's - realisatie EVZ en wandelen langs de Aa		200.000
Reserve nog nader te bestemmen - Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne		50.000
Reserve nog nader te bestemmen - Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie		50.000
Reserve nog nader te bestemmen - Verbeteren akoestiek sportzaal Lindershof		15.853
Reserve nog nader te bestemmen - Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken		36.793
Reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten vervanging toplaag VV HVCH		715.000
Reserve nog nader te bestemmen – Vorming bestemmingsreserve afschrijving KV Altior en KV Prinses Irene		213.535
Reserve nog nader te bestemmen - Projectbegeleiding De Wildhorst		120.000
Programma Sociaal domein		
Reserve nog nader te bestemmen - Incidentele subsidie t.b.v. doorstart De Eijnderic		30.000
Programma Volksgezondheid en milieu		
Reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten energieagenda - gemeentelijk vastgoed		260.000
Reserve nog nader te bestemmen - Energieagenda 2022-2025		54.000
Doorberekening in afvalstoffenheffing - Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide		12.359
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
Reserve nog nader te bestemmen - Externe inhuur transitie t.b.v. buitengebied		152.000
Reserve nog nader te bestemmen – Implementatie omgevingswet		695.380
Reserve nog nader te bestemmen - Transitie landbouw		100.000
Programma Bedrijfsvoering		
Reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten aanpassen werkruimten gemeentehuis		100.000
Totaal	4.963.187	4.963.187
Saldo	0	

Indien de incidentele kosten een termijn bevatten van langer dan drie jaar maar waarvan de eindigheid onvoorwaardelijk vastligt dan ligt daar altijd een besluit van de raad aan ten grondslag.

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

De commissie BBV heeft per 30 augustus 2018 een vernieuwde notitie 'incidentele baten en lasten' vastgesteld. Volgens deze notitie betreffen Incidentele baten en lasten de posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidie als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Stellige uitspraak in deze notitie is dat voor de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen posten een nadere toelichting is vereist. Deze toelichting is hieronder opgenomen.

Wachtgelduitkeringen (voormalige) wethouders

Dit betreft een tijdelijke wachtgelduitkering met een looptijd met een onvoorwaardelijke einddatum van 2 april 2024. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen.

Experimenten nieuwe (digitale) vormen van inwonersparticipatie en participatief werken borgen

Om te komen tot een verdergaande vorm van participeren in onze reguliere werkzaamheden en projecten gaan we hier uitsluitend in 2022 eenmalig op investeren. We willen bereiken dat door deze impuls dit een vast onderdeel gaat worden.

Bestuursprogramma koppelen aan global goals

Bij het opstellen van het bestuursprogramma verschaffen we inzicht in de accenten die de nieuwe coalitie beleidsmatig en richtinggevend wil zetten voor de nieuwe bestuursperiode. De global goals, die we al hanteren in de kadernota en begroting, gaan we nu ook in verband brengen met de opgenomen onderwerpen en maatschappelijke effecten die we willen bereiken in deze bestuursperiode. Hiervoor is een incidenteel budget benodigd.

Visie dienstverlening – competenties ontwikkelen incl. omgevingswet

We sluiten aan bij de behoeften van de samenleving en we bewegen mee met deze samenleving. We maken contact en inwoners voelen zich serieus genomen. We zorgen ervoor dat onze bestuurders en medewerkers voldoende toegerust zijn om dit te kunnen doen. Onze visies op dienstverlening, communicatie en participatie zijn daarbij leidend. Deze ambities vragen om een kwaliteitsimpuls voor onze organisatie en daar willen we dan ook in investeren. Het zal veel van de organisatie vragen: o.a. het eenmalig updaten van competenties. Deze kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen. Daarnaast houden we in de begroting rekening met een structureel budget opleidingskosten.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – vervanging vervoermiddelen (5 auto's)

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering vervanging vervoermiddelen vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 106.000,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – Bereikbaarheid Weijen West

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering bereikbaarheid Weijen West vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 50.000,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – Traverse Heeswijk-Dinther

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering Traverse Heeswijk-Dinther vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 1.500.000,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – Vervanging en verduurzaming openbare verlichting

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering Vervanging en verduurzaming openbare verlichting vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 62.200,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Projectsubsidie publiekskoepel sterrenwacht Halley

Binnen onze begroting hebben we een eenmalige projectsubsidie van € 35.000,- gereserveerd voor co-financiering van de vervanging van publiekskoepel sterrenwacht Halley. Het gebouw is eigendom van de Stichting Sterrenwacht Halley. De incidentele projectsubsidie dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Unesco Geopark De Peelhorst

Dit betreft een incidenteel project om de Peelrandbreuk op de kaart te zetten. Het project is afgerond op 31 december 2022. De incidentele dekken we uit de reserve nog nader te bestemmen.

Ontwikkelen natte EVZ's – realisatie EVZ en wandelen langs de Aa

Wij werken mee aan de ontwikkeling van het landelijk Natuurnetwerk. Het streven is om in 2027 dit netwerk klaar/afgerond te hebben. Met het oog op de te verkrijgen subsidies willen we de investeringen dan ook afronden.

Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie

De vastgestelde erfgoedvisie 2020 is de basis voor uitvoering van een aantal incidentele projecten. In het uitvoeringsprogramma worden de geformuleerde beleidsspeerpunten nader uitgewerkt. Het programma eindigt in 2025.

Faciliteren toekomstvisie Abdij van Bernheze

We werken mee aan het behoud van de abdij door de integrale ontwikkeling ervan te faciliteren. In 2019 is door de abdij een toekomstvisie opgesteld. Zowel de provincie (€ 1,8 miljoen) als de gemeente stellen middelen beschikbaar voor de uitvoering van dat visieplan. De gemeentelijke bijdrage richt zich in ieder geval op het compenseren van procedurekosten (vergunningen). Het

betreft een project wat afgerond is op 31 december 2023. Hiermee zijn de kosten incidenteel en brengen we deze ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Verbeteren akoestiek sportzaal Lindershof – Heesch

We investeren in de verbetering van de akoestiek van de sportzaal zodat deze weer voldoet aan de huidige normen en richtlijnen. Het betreft een investering met meerjarig nut waar normaliter op wordt afgeschreven. Volgens de Financiële verordening worden investeringen met een volume lager dan € 25.000,- in 1 jaar afgeschreven. Dit betreft dus een eenmalige afschrijvingslast. Op basis van het uitgangspunt 'brutering van investeringen' brengen we deze afschrijvingslast ten laste van de reserve nog nader te bestemmen

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 36.793,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – Vervanging toplagen kunstgras VV HVCH en Prinses Irene

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investeringen vervanging toplagen kunstgras VV HVCH en Prinses Irene vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 715.000,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – Vervanging toplagen kunstgras KV Altior en Prinses Irene

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investeringen vervanging toplagen kunstgras KV Altior en Prinses Irene vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 213.535,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Projectbegeleiding De Wildhorst

Dit betreft incidentele inhuur voor projectbegeleiding met een looptijd tot maximaal 2022. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen. De periode daarna zal de financiering van de kosten worden opgenomen in een ontwikkelmodel met bijbehorende exploitatie van kosten en baten.

Incidentele subsidie doorstart Stichting de Eijnderic

Door de gemeenteraad is op 20 mei 2021 een incidentele subsidie beschikbaar gesteld met een looptijd van drie jaar (2021-2023) voor de doorstart. Deze periode kan de stichting gebruiken om

de negatieve exploitatieresultaten om te buigen naar een structurele gezonde exploitatie. Het betreft nadrukkelijk een eenmalige subsidie van maximaal drie jaar waaraan voorwaarden zijn verbonden. Deze incidentele subsidie brengen we ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – energieagenda gemeentelijk vastgoed

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering van de energieagenda gemeentelijk vastgoed vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 260.000,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Energieagenda 2022-2025

In de duurzame energieagenda 2021-2025 zijn incidentele activiteiten opgenomen waarmee we invulling geven aan onze doelstellingen en ambitie op het gebied van duurzaamheid. Afronding van dit programma voorzien we in 2025.

Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide

Dit betreft een incidentele bijdrage voor een periode van vier jaar. Deze bijdrage wordt gedekt door de Afvalstoffenheffing. Na deze periode wordt de stortlocatie overgedragen aan de provincie.

Externe inhuur transitie t.b.v. buitengebied

Het begeleiden van initiatieven van stoppers willen we op tijdelijke basis doen. Om een zo concreet mogelijk inzicht te hebben in de verschillende initiatieven en vraagstukken van agrariërs denken we dat we beter kunnen inspelen op de transitie landbouw en de ontwikkeling van het buitengebied. We nemen voor de periode tot en met 2023 hiervoor een budget op.

Implementatie omgevingswet

Om klaar te zijn voor invoering van de omgevingswet per 1 juli 2022 investeren we in de wettelijke instrumenten (omgevingsvisie, -[plan en -programma's). Het doel is om deze dan vastgesteld en in werking te hebben.

Transitie landbouw

In het kader van de transitie van de landbouw begeleiden we initiatieven van stoppers. We voorzien om dit tot en met 2023 te doen en zo te zorgen voor een concreet mogelijk inzicht te behouden op de initiatieven en de realisatie van een evenwichtig buitengebied.

Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten – aanpassen werkruimten gemeentehuis

Ter dekking van de afschrijvingslasten van de geplande investering van de aanpassing van de werkruimten in het gemeentehuis vormen we eenmalig een bestemmingsreserve ter grootte van € 100.000,- ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2022 (art 19 lid d)

Naast bovenstaande mutaties in reserves met een incidenteel karakter zijn er o.a. ook bestemmingsreserves waarvan jaarlijks een bepaald bedrag ten gunste van de exploitatie komt ter (gedeeltelijke) dekking van de (afschrijvings-)lasten van investeringen met een economisch nut. In alle gevallen gaat het over een tijdvak van meer dan drie jaar. De looptijd van de reserves zijn gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investering. De aanwending van deze reserves zijn afgedekt met een raadsbesluit. In het raadsbesluit is aangegeven welke lasten gedekt worden, hoe het jaarbedrag is berekend en het aantal jaren van de inzet van de middelen. Bij het inzetten van deze reserves kan dus worden gesproken van structurele dekkingsmiddelen.

Wij constateren dat voor deze reserves de onttrekkingen eindig zijn. De consequenties hiervan zullen wij in de desbetreffende jaarschijf betrekken bij het integraal sluitend maken van het meerjarenperspectief. Dit betekent dat een afweging wordt gemaakt tussen inkomstenverhoging en uitgavenverlaging.

In het volgende overzicht zijn de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves weergegeven.

Omschrijving	Lasten	Baten
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut		
Reserve aanpassing huisvesting – dekking afschrijvingslasten		8.471
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten		22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – Dekking vergoeding aflossing		3.750
Reserve afschrijvingslasten vervanging toplagen KV Altior en Prinses Irene		21.354
Reserve kapitaallasten de Kanz – (gedeeltelijke) dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz		5.174
Reserve ondergrondse afvalberging – dekking afschrijvingslasten		9.806
Reserve afschrijvingslasten vervanging vervoermiddelen (5 auto's) (IVP 2022)		13.250
Reserve afschrijvingslasten nieuwbouw/renovatie Basisschool Op Weg (IVP 2022)		2.500
Reserve afschrijvingslasten vervanging toplagen KV Altior en Prinses Irene (IVP 2022)		21.354
Reserve afschrijvingslasten Vervanging toplaag kunstgras VV HVCH en VV Prinses Irene (IVP 2022)		71.500
Reserve afschrijvingslasten Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken (IVP 2022)		1.472
Reserve afschrijvingslasten energieagenda maatschappelijk vastgoed (IVP 2022)		10.400
Reserve afschrijvingslasten aanpassen werkruimten gemeentehuis (IVP 2022)		10.000
Reserve bouw gemeentewerf – gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten (IVP 2022)		32.190
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut		
Reserve afschrijvingslasten Traverse Heeswijk-Dinther (IVP 2022)		50.000
Reserve afschrijvingslasten Bereikbaarheid Weijen West (IVP 2022)		1.667
Reserve afschrijvingslasten verduurzaming openbare verlichting (IVP 2022)		1.644

Omschrijving	Lasten	Baten
Reserve kapitaallasten aanpassingen en VRI Cereslaan		9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter		
Reserve exploitatie 2020-2023		400.000
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput – inschatting bij gelijkblijvende uitgaven 2024)	47.195	47.195
Aflossing geldlening de Stuik (verantwoord op taakveld 6.1)	5.780	
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik		5.780
Toevoeging onderuitputting afschrijving investeringsplannen	55.218	
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	122.432	
Totaal	230.625	749.466

Financiële positie

Het Besluit begroting en verantwoording geeft aan (artikel 20 en 21) dat in de programmabegroting een uiteenzetting van de financiële positie moet worden opgenomen.

Raming bestand en nieuw beleid

In de programma's is het bestaande en nieuwe beleid opgenomen. Dit geldt voor zowel de lasten en baten als exploitatielasten voor de nieuwe investeringen. Voor zover nieuwe investeringen worden geactiveerd zijn de afschrijvingslasten opgenomen onder het programma Bestuur en ondersteuning, taakveld Overige baten en lasten. Per programma zijn onder het kopje 'Wat mag het kosten?' de totale lasten en baten opgenomen inclusief de financiële consequenties van nieuw beleid. Daarnaast is in elke programma het nieuw beleid afzonderlijk opgenomen, inclusief de structurele of incidentele financiële consequenties. Wanneer investeringen gedekt worden uit een reserve is dit aangegeven. Tevens worden per programma de toevoegingen en onttrekkingen uit reserves aangegeven.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke verplichten worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het Besluit begroting en verantwoording schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen.

Toepassing van de voorschriften leidt tot het volgende:

Toekomstige Pensioenaanspraken wethouders

Ingevolge artikel 44 van het BBV dient de gemeente een voorziening te treffen voor toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders (pensioenvoorziening bij het ABP is (thans) nog niet mogelijk). De hoogte is afhankelijk van jaarlijkse uitkomst van de actuariële berekening.

De voeding vindt plaats op basis van:

- eventuele waardeoverdracht van elders opgebouwde pensioenaanspraken door wethouders.
- benodigde (bij)storting op basis van jaarlijkse actuariële berekening.

De verplichtingen inzake pensioenen van wethouders zijn ondergebracht in de voorziening Pensioen wethouders. De voorziening kent per 1 januari 2021 een omvang van € 3.874.113,-.

Investeringsplan 2022

Investerings worden gesplitst in economisch en maatschappelijk nut. Activa met een economisch nut (bijv. gebouwen) kunnen bijdragen aan het genereren van middelen van de gemeente en/of zijn verhandelbaar. Voorbeelden van investeringen met maatschappelijk nut zijn wegen en pleinen. Deze activa genereren geen middelen en er is geen markt voor.

Voor berekening van de kapitaallasten hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- Wij houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar. Volgens de financiële verordening start de afschrijving op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt dan wel verworven wordt.

	Benodigd budget	Structurele afschrijvingslasten m.i.v. 2022
1. Investerings met een economisch nut		
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Verkeer en vervoer		
Vervanging vervoermiddelen 5 auto's (caddy's)	106.000	13.250
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Vervanging vervoermiddelen 5 auto's	106.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten vervanging vervoermiddelen 5 auto's	-106.000	
Uit reserve afschrijvingslasten - Vervanging vervoermiddelen 5 auto's		-13.250
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten o.b.v. uitvoeringsplan	42.200	844
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - armaturen etc o.b.v. uitvoeringsplan	20.000	800
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - vervanging en verduurzaming openbare verlichting	62.200	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten - vervanging en verduurzaming openbare verlichting	-62.200	
Uit reserve afschrijvingslasten - Vervanging en verduurzaming openbare verlichting		-1.644
Programma Onderwijs		
Onderwijshuisvesting		
Nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg Vorstenbosch (incl. BENG bouwen) - voorbereidingskosten	100.000	2.500

	Benodigd budget	Structurele afschrijvingslasten m.i.v. 2022
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg	100.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten nieuwbouw/renovatie bs Op Weg	-100.000	
Uit reserve afschrijvingslasten - nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg		-2.500
Programma Sport, cultuur en educatie		
Sportaccommodaties		
Vervanging top laag kunstgras VV HVCH	432.575	43.258
Bijdrage SPUK Sport - vervanging top laag kunstgras VV HVCH	-75.075	-7.508
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Vervanging top laag kunstgras VV HVCH	357.500	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten vervanging top laag VV HVCH	-357.500	
Uit reserve afschrijvingslasten - Vervanging top laag kunstgras VV HVCH		-35.750
Vervanging top laag kunstgras VV Prinses Irene	432.575	43.257
Bijdrage SPUK Sport - Vervanging top laag kunstgras VV Prinses Irene	-75.075	-7.508
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Vervanging top laag kunstgras VV Pr Irene	357.500	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten vervanging top laag VV Prinses Irene	-357.500	
Uit reserve afschrijvingslasten - Vervanging top laag kunstgras VV Prinses Irene		-35.750
Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken - Heesch	42.000	1.680
Bijdrage SPUK Sport - Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken	-5.207	-208
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken	36.793	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken	-36.793	
Uit reserve afschrijvingslasten - verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken		-1.472
Verbetering akoestiek sportzaal Lindershof - Heesch	18.000	
Bijdrage SPUK Sport - Verbetering akoestiek sportzaal Lindershof	-2.147	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Verbetering akoestiek sportzaal Lindershof	-15.853	
Programma Volksgezondheid en milieu		
Riolering		
Energieagenda - gemeentelijk vastgoed	260.000	10.400
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - energieagenda - gemeentelijke vastgoed	260.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten energieagenda - gemeentelijk vastgoed	-260.000	
Uit reserve afschrijvingslasten - energie-agenda gemeentelijk vastgoed		-10.400
Investerings water & riolering	54.000	
Uit voorziening riool - Investerings water & riolering	-54.000	
Riolering - Klimaatbestendige inrichting	200.000	
Uit voorziening riolering - Riolering - Klimaatbestendige inrichting	-200.000	
Paragraaf Bedrijfsvoering		
Info en automatisering		
Aanpassen werkruimten gemeentehuis	100.000	10.000
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Aanpassen werkruimten gemeentehuis	100.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten aanpassen werkruimten gemeentehuis	-100.000	
Uit reserve afschrijvingslasten - Aanpassen werkruimten gemeentehuis		-10.000

	Benodigd budget	Structurele afschrijvingslasten m.i.v. 2022
2. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat		
Verkeer en vervoer		
Traverse Heeswijk-Dinther	1.500.000	50.000
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Traverse Heeswijk-Dinther	1.500.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten Traverse Heeswijk-Dinther	-1.500.000	
Uit reserve afschrijvingslasten - Traverse Heeswijk-Dinther		-50.000
Bereikbaarheid Weijen-West te Nistelrode met centrum	50.000	1.667
Vorming bestemmingsreserve afschrijvingslasten - Bereikbaarheid Weijen West	50.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - vorming reserve afschrijvingslasten Bereikbaarheid Weijen West	-50.000	
Uit reserve afschrijvingslasten - Bereikbaarheid Weijen West		-1.667
Programma Economie		
Economische promotie		
Projectsubsidie publiekskoepel sterrenwacht Halley	35.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Projectsubsidie publiekskoepel sterrenwacht Halley	-35.000	
Programma Sport, cultuur en recreatie		
Cultureel erfgoed		
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	50.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	-50.000	
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	50.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	-50.000	
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
Ontwikkelen natte EVZ's - realisatie EVZ's en wandelen langs de Aa	200.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Ontwikkelen natte EVZ's - realisatie EVZ's en wandelen langs de Aa	-200.000	
Programma Volksgezondheid en milieu		
Milieubeheer		
Energieagenda 2022-2025	54.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Energieagenda 2022-2025	-54.000	
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing		
Ruimtelijke ordening		
Omgevingswet - Participatiemiddelen inzetten	2.500	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Omgevingswet - Participatiemiddelen inzetten	-2.500	
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	150.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsplan inclusief MER	-150.000	
Omgevingsvisie - Onderzoek beheer in eigen organisatie	150.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Onderzoek beheer in eigen organisatie	-150.000	
Omgevingsvisie - Opleiding medewerkers	30.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Omgevingsvisie - opleiding medewerkers	-30.000	
Omgevingswet - Inhuur extern personeel (i.v.m. vervanging eigen personeel)	362.880	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Omgevingswet inhuur extern personeel (i.v.m. eigen personeel)	-362.880	
Transitie landbouw	100.000	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Transitie landbouw	-100.000	
Totaal		0

In bovenstaande tabel zijn enkele investeringen opgenomen die gefaseerd over meerdere jaren in het investeringsplan zijn opgenomen. Bijvoorbeeld Vervanging en verduurzaming openbare

verlichting. Dit betekent bij autorisatie van het investeringsplan 2022 dat het beleidsvoornemen in feite meerjarig wordt geaccordeerd.

De raad autoriseert, op basis van artikel 5 van de Financiële verordening 2020, met het vaststellen van de begroting bovenstaande investeringskredieten. Uw raad kan op basis van de Financiële verordening 2020 aangeven van welke investeringskredieten zij eerst een apart voorstel wil ontvangen alvorens zij het krediet definitief autoriseert.

Financiering

Het hieronder opgenomen overzicht geeft inzicht in de wijze waarop de gemeentelijke investeringen per 1 januari 2022 zijn gefinancierd.

Vaste financieringsmiddelen:		
Reserves	37.892.773	
Voorzieningen	13.940.899	
Totaal vaste financieringsmiddelen		51.833.672
Vaste aangegane geldleningen		44.850.185
Boekwaarde investeringsplan voorgaande dienstjaren	- 885.425	
Boekwaarde investeringen	- 67.173.008	
Totaal boekwaarde		- 68.058.433
Financieringsoverschot		28.625.424

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we op begrotingsbasis een financieringsoverschot verwachten.

De stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Bij de beoordeling van de financiële positie kan een korte beschouwing over de reserves en voorzieningen niet worden gemist. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen over 2022 weer.

	Saldo per 1-1-2022	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2022
Algemene reserves	24.068.661	2.570.140	4.892.828	21.745.973
Bestemmingsreserves	13.824.113	3.440.130	728.112	16.536.131
Voorzieningen	13.940.899	1.579.097	688.724	14.831.272
Totaal	51.833.673	7.589.367	6.309.664	53.113.376

Geprognotiseerde balans en EMU-saldo

De geprognotiseerde balans geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van vooral de investeringen in vaste activa, de ontwikkeling van de voorraad gronden (bouwgrond in exploitatie), de toename of aanwending van de reserves, het verloop van de voorzieningen, het verloop van de schulden en de financieringsbehoefte. Deze gegevens worden ook gebruikt bij de berekening van de eerder benoemde kengetallen. Daarnaast wordt de geprognotiseerde balans gebruikt voor de berekening van het EMU-saldo.

Het BBV schrijft dat de geprognotiseerde balans opgenomen dient te worden in de begroting als onderdeel van de financiële positie van de gemeente.

Geprognosticeerde balans

Activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
(Im)materiële vaste activa	78.835	56.301	56.865
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	55	55	55
Financiële vaste activa: Leningen	2.284	4.280	4.130
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	129	0	0
Totaal vaste activa	81.303	60.636	61.050
Voorraden: Onderhanden werk/overige grond en hulpstoffen	10.082	7.422	959
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen	8	8	8
Uitzettingen < 1 jaar	20.774	32.549	13.141
Liquide middelen	107	200	200
Overlopende activa	7.380	5.000	5.000
Totaal vlottende activa	38.351	45.178	19.308
Totaal activa	119.654	105.814	80.358

Passiva

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022
Eigen vermogen	43.269	37.993	38.282
Voorzieningen	17.633	13.941	14.831
Vaste schuld	46.452	44.880	18.245
Totaal vaste passiva	107.354	96.814	71.358
Vlottende schuld	3.741	4.000	4.000
Overlopende passiva	8.559	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	12.300	9.000	9.000
Totaal passiva	119.654	105.814	80.358

De materiële vaste activa toont in 2021 een daling door de overname van de boekwaarde van bedrijventerrein Heesch West door de Gemeenschappelijke Regeling. Een groot deel van de vaste schuld had betrekking op de voorfinanciering van de boekwaarde Heesch West. Deze financiering lossen wij echter pas op 6 januari 2022 af. Deze “overfinanciering” per 31 december 2021 zien we daardoor terug in het saldo “uitzettingen < 1 jaar” via het saldo schatkistbankieren, dat daar onderdeel van uitmaakt. Met bovenstaande zien we per 31 december 2022 dat de vaste schulden zijn afgenomen, waardoor het balanstotaal ook drastisch afneemt.

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de gemeente op transactiebasis in een bepaalde periode. Het EMU-saldo kan worden gezien als een extra financieel kengetal, naast de eerder beschreven kengetallen. Het EMU-saldo geeft namelijk in één oogopslag aan of de gemeente via reële transacties geld uitgeeft, of dat er netto geld binnenkomt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Het Besluit Begroting en verantwoording schrijft dat het EMU-saldo in de begroting dient te worden opgenomen als onderdeel van de financiële positie van de gemeente.

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten (bedragen x € 1.000)	2021	2022
EMU-saldo	16.226	7.079
EMU-saldo referentiewaarde	-2.774	-2.774
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	19.000	9.853

Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	1.996	-150
			Uitzettingen	-129	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	11.774	-19.407
			Liquide middelen	93	0
			Overlopende activa	-2.380	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	-1.572	-26.635
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	259	0
			Overlopende passiva	-3.559	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa			0	0	

Iedere gemeente heeft een individuele referentiewaarde. Op 15 september 2020 maakte de rijksoverheid de laatst actuele referentiewaarden per gemeente bekend voor 2021. Voor gemeente Bernheze is deze waarde € 2.774.000,-.

Het EMU saldi in 2021 en 2022 geeft een vertekend beeld doordat de boekwaarde van bedrijventerrein Heesch West al per 31 december 2021 is overgenomen door de Gemeenschappelijke Regeling, terwijl de bijbehorende financiering (onder vaste schulden) pas in 2022 wordt afgelost.

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

In artikel 7 lid 3c van het Besluit begroting en verantwoording is opgenomen dat de financiële begroting een bijlage moet bevatten met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. Voor deze bijlage verwijzen wij u naar bijlage 1 van deze programmabegroting.

Meerjarenbegroting

Inleiding

De meerjarenramingen zijn gebaseerd op de inzichten die bekend zijn op het moment van het samenstellen van deze begroting.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het samenstellen van de meerjarenbegroting 2023-2025:

- Het vertrekpunt is de kadernota 2022-2025 – jaarschijven 2023-2025 inclusief de genoemde beleidsvoornemens.
- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- We houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het eerste begrotingsjaar. De investeringen schrijven wij af conform de afschrijvingstermijnen die wij ook vastlegden in de Financiële verordening 2020.
- Wij hanteren voor de prijsontwikkelingen het gemiddelde van de percentages 'Prijssoeverheid beloning werknemers' en 'Prijssoeverheid netto materieel'. De gehanteerde percentages zijn opgenomen in de meicirculaire 2021. Deze percentages zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2021 van het CPB. Dit betekent voor de begroting 2023 een prijsontwikkeling van 1,75%, voor 2024 1,65% en voor 2025 1,8%. Voor de ontwikkeling van de tarieven van heffingen, leges en huren etc. hebben we rekening gehouden met dezelfde percentages.
- Voor de loonkostenontwikkeling 2023-2025 hanteren we de in de meicirculaire 2021 opgenomen percentages 'Loonvoet sector overheid'. Dit betekent voor 2023 een percentage van 2,3%, voor 2024 2,1% en voor 2025 2,4%.
- De begrotings- en ramingswijzigingen tot en met 13 juli 2021 met een structureel karakter zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.
- De geraamde inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2021 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Daarnaast hebben we op basis van de afspraken Rijk-IPO-VNG een stelpost jeugd opgenomen voor de jaren 2023-2025 ter hoogte van 75% van de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen.
- Uit voorzichtigheidsprincipe is in de meerjarenbegroting 2022-2025 geen rekening gehouden met ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds.

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving programma	Lasten			Baten		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Lasten en baten per programma inclusief algemene dekkingsmiddelen en bedrag onvoorzien						
Bestuur en ondersteuning	3.654.187	3.862.701	4.047.166	1.051.528	1.059.672	1.068.703
Veiligheid	2.772.182	2.790.901	2.826.376	3.309	3.364	3.425
Verkeer, vervoer en waterstaat	4.147.602	4.191.367	4.243.742	294.736	298.224	302.091
Economie	973.400	989.056	1.006.845	426.212	428.328	430.765

Omschrijving programma	Lasten			Baten		
Onderwijs	2.635.187	2.642.752	2.653.043	376.649	377.954	379.400
Sport, cultuur en recreatie	5.759.128	5.795.007	5.887.298	779.084	790.920	804.158
Sociaal domein	29.970.106	30.022.894	30.202.222	5.018.456	5.025.342	5.032.855
Volksgezondheid en milieu	8.001.986	8.157.596	8.331.385	6.216.906	6.359.362	6.503.292
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	20.353.515	20.212.229	20.262.989	19.156.311	19.174.959	19.196.443
Algemene dekkingsmiddelen				53.958.542	54.874.561	56.168.518
Overhead	9.392.856	9.628.291	9.862.059	94.292	95.887	97.681
Heffing vennootschapsbelasting						
Bedrag onvoorzien	94.472	94.472	94.472			
Totaal van lasten en baten	87.754.621	88.387.266	89.417.597	87.376.025	88.488.573	89.987.331
Totale baten	87.376.025	88.488.573	89.987.331			
Saldo van lasten en baten	-101.307	-569.734	-101.307			
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma						
Bestuur en ondersteuning	324.586	248.307	146.884	475.971	25.471	8.471
Veiligheid				28.000		
Verkeer, vervoer en waterstaat				30.359	30.359	30.359
Economie						
Onderwijs						
Sport, cultuur en recreatie				47.627	47.627	47.627
Sociaal domein				88.150	58.150	33.015
Volksgezondheid en milieu	17.490	18.043	18.286	21.073	21.073	21.073
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				166.000		
Saldo van lasten en baten na toevoegingen en onttrekkingen reserves	88.096.697	88.653.616	89.582.767	88.233.205	88.671.253	90.127.876
Totale baten	88.233.205	88.671.253	90.127.876			
Geraamd resultaat Overschot (-)/tekort (+)	-136.508	-17.637	-545.109			
Saldo van incidentele baten en lasten	0	0	0			
Structureel begrotingssaldo Overschot (-)/tekort (+)	-136.508	-17.637	-545.109			

Er is sprake van structureel evenwicht als structurele lasten in de begroting gedekt zijn door structurele baten. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Verder op in dit hoofdstuk is het overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

Na zuivering van de incidentele baten en lasten van de begroting 2023-2025 resteert een structurele positieve begrotingsruimte voor alle jaren van het meerjarenperspectief 2023-2025 van respectievelijk € 136.508,-, € 17.637,- en € 545.109,-. Hiermee constateren we dat de begroting 2022-2025 structureel in evenwicht is.

Van kadernota naar begroting

Uw raad besprak de kadernota 2022-2025 op 27 mei 2021. De kadernota sloot met positieve saldi voor de jaren 2022 t/m 2025 van respectievelijk € 157.250,-, € 158.510,- en € 741.270,-. Deze overschotten zijn het startpunt voor het opstellen van de begroting. De aanpassingen die leiden tot het definitieve begrotingsresultaten zijn in het navolgende overzicht opgenomen.

Verklaring van de belangrijkste afwijkingen op hoofdlijnen ten opzichte van de kadernota:

	x € 1.000		
	2023	2024	2025
Overschot (-) / tekort (+) begroting 2021	- 29,13	- 29,13	- 29,13
Kadernota 2023-2025:			
Autonome ontwikkelingen en gevolgen van besluitvorming na vaststelling van de begroting 2021	1.192,92	1.702,42	2.324,69
Jaarlijkse vrijval reserve exploitatie 2020-2023		400,00	400,00
Algemene uitkering septembercirculaire 2020	- 1.602,27	- 2.236,00	- 3.067,08
Onroerende zaakbelasting	- 657,88	- 1.012,59	- 1.390,51
Consequenties investeringsagenda 2023 t/m 2025	939,11	1.016,79	1.020,77
Saldi kadernota 2023-2025	- 157,25	- 158,51	- 741,26
Aanpassingen die leiden tot het definitieve begrotingsresultaat:			
Uitkomsten Meicirculaire 2021 gemeentefonds	- 35,72	77,03	136,33
1ste Tussentijdse rapportage 2021	51,56	51,56	51,56
Bijstelling prijs- en loonontwikkelingen	102,76	165,99	228,69
Onroerende zaakbelasting	- 88,88	- 131,97	- 157,23
Gevolgen begrotingen 2022 gemeenschappelijke regelingen	14,55	14,55	14,55
Aanpassingen ten gevolge van uitwerking begroting:			
Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)	49,79	49,79	22,07
Algemene taakstelling Kadernota 2022-2025	48,37	48,37	48,37
Opstellen horecavisie (verschoven van 2023 naar 2022)	- 40,00	20,00	0
Afval en riolering – BTW-effect	116,34	116,34	116,34
Sociale zaken	- 241,14	- 241,14	- 241,14
Naar een hartvriendelijk Bernheze	15,90	15,90	15,90
Overige afwijkingen	7,21	- 45,55	- 39,29
Begrotingsresultaat 2023-2025 (- = overschot / + = tekort)	- 136,51	- 17,64	- 545,11

Toelichting op bovenstaande aanpassingen

Kadernota 2023-2025

De effecten van de in de kadernota 2023-2025 opgenomen autonome ontwikkelingen, beleidsvoornemens, etc. zijn weergegeven inclusief de financiële consequenties.

Uitkomsten meicirculaire 2021 gemeentefonds

Op 31 mei ontvingen we de meicirculaire 2021. De meicirculaire zorgt voor een hogere uitkering voor het jaar 2023. Voor 2024 en 2025 laat de algemene uitkering daarentegen een daling zien. Dit is voornamelijk het gevolg van de bijstelling van het accres, de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en de actualisatie van de specifieke lokale aantallen per maatstaf.

Na het uitkomen van de meicirculaire zijn er extra gelden voor de jeugdzorg beschikbaar gesteld voor het jaar 2022. Dit als reactie op de arbitragecommissie die heeft aangegeven dat er fors extra

structureel geld moet komen voor gemeenten. Voor 2022 betekent voor Bernheze een bedrag van € 1.847.954,-. Daarnaast hebben we op basis van de afspraken Rijk-IPO-VNG een stelpost jeugd opgenomen voor de jaren 2023-2025 ter hoogte van 75% van de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen. Dit betekent voor Bernheze voor 2023 een bedrag van € 1.533.633,-, voor 2024 € 1.439.759,- en voor 2025 € 1.326.898,-. Deze gelden hebben we geparkeerd op de stelpost transitie om tekorten binnen het sociaal domein op te vangen.

1ste Tussentijdse rapportage 2021

Op 8 juli 2021 stemde uw raad in met de 1e Tussentijdse rapportage 2021. Deze rapportage liet een structureel nadeel zien van € 51.559,-.

Bijstelling prijs- en loonontwikkelingen

De in de kadernota 2022-2025 gehanteerde percentages voor prijs- en loonontwikkeling zijn geactualiseerd in de meicirculaire 2021. In het meerjarenperspectief 2023-2025 houden we rekening met de geactualiseerde percentages uit de meicirculaire. Dit is in de lijn met het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincie.

Onderstaand de wijzigingen in de gehanteerde percentages ten opzichte van de kadernota 2022-2025:

Prijsindex

	2023	2024	2025
Kadernota 2023-2025	1,20%	1,30%	1,40%
Meerjarenbegroting 2023-2025	1,75%	1,65%	1,80%

Loonindex

	2023	2024	2025
Kadernota 2023-2025	1,90%	1,90%	2,20%
Meerjarenbegroting 2023-2025	2,30%	2,10%	2,40%

Onroerende zaakbelasting

In de kadernota informeerden wij u dat voor de OZB-aanpassing rekening wordt gehouden met een stijging gelijk aan het verwachte prijspeil en een extra verhoging van 2%. Uit bovenstaande tabel blijkt dat voor de jaren 2023 t/m 2025 het prijspeil is verhoogd.

Daarnaast heeft een actualisatie van de WOZ-waarden plaatsgevonden waardoor per saldo hogere opbrengsten ontstaan in het meerjarenperspectief.

Gevolgen begrotingen 2022 gemeenschappelijke regelingen

Op 24 juni 2021 behandelde uw raad de begrotingen van de diverse gemeenschappelijke regelingen. Ten opzichte van de kadernota's hebben de begrotingen een structureel nadeel tot gevolg van € 14.549,- tot gevolg. Dit betreft in hoofdzaak de effecten van de begroting van de GGD Hart voor Brabant.

Kapitaallasten (afschrijving en renteontwikkeling)

De jaarlijkse aflossingen op de langlopende geldleningen hebben een verlaging van de rentekosten tot gevolg. Daarnaast is de rentetoerekening naar grondbedrijf met ingang van 2023 verlaagd wat een het begrotingssaldo negatief beïnvloed.

Algemene taakstelling Kadernota 2022-2025

In de kadernota 2022-2025 hielden we rekening met een algemene taakstelling. Deze taakstelling hebben we ten laste gebracht van de beschikbare ruimte o.b.v. bijstellingen op budgetten.

Opstellen horecavisie

In de kadernota 2022-2025 hadden we het opstellen van de horecavisie gepland in 2023. Naar aanleiding van de technische vragen inzake de kadernota hebben we besloten de evenementen- en de horecavisie te combineren in 2022.

BTW-effect afval en riolering

Ten gevolge van een gewijzigde zienswijze van de belastingdienst vindt een verschuiving plaats van de verrekenbare btw van het btw-compensatiefonds naar ondernemers-btw. Dit heeft met de gewijzigde uitgaven voor 2022 tot gevolg dat het plafond van het btw-compensatiefonds verandert en dat de maatstaf voor de maximale riool- en afvaltarieven wijzigt. Anders gezegd de tarieven zijn inclusief de btw die via het btw-compensatiefonds loopt.

Sociale zaken

O.b.v. de ontwikkeling van de historische kosten en de kosten over het 1e halfjaar 2021 kunnen we de budgetten sociale zaken naar beneden bijstellen. Daarnaast hebben we o.b.v.

Dienstverleningsovereenkomst (DVO) en het daaruit voortvloeiende uurtarief voor de inzet van Meierijstad de uitvoeringskosten naar beneden bijgesteld.

Naar een hartvriendelijk Bernheze

We informeerden uw raad in juni over het uitvoeringskader 'Naar een hartvriendelijk Bernheze'. De structurele meerkosten hebben we opgenomen in deze begroting.

Overige mutaties

De budgetten voor het begrotingsjaar zijn nagelopen en waar nodig hebben wij deze aan de actualiteiten aangepast.

Overzicht incidentele baten en lasten 2023, 2024 en 2025

De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De toezichthouder (provincie) heeft de wettelijke taak om te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is belangrijk dat de begroting inzicht geeft welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk structureel. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de incidentele baten en lasten in de begroting 2022-2025.

De in de tabel opgenomen incidentele budgetten zijn opgenomen onder de diverse programma's.

Omschrijving	Lasten 2023	Lasten 2024	Lasten 2025	Baten 2023	Baten 2024	Baten 2025
Programma Bestuur en ondersteuning						
Wachtgelduitkering (voormalige) wethouder(s) (2021-2024)	67.500	17.000				
Programma crisisbeheersing en brandweer						
Wijkgerichte aanpak samenwerking BOA's en politie (2023)	28.000					
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat						
Vervanging VW-up auto (2025)			13.000			
Programma Sport cultuur en recreatie						
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne (2022-2023)	50.000					
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie (2022-2024)	50.000	50.000				
Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch (2023)	40.000					
Ontwikkelen natte EVZ's - realisatie EVZ en wandelen langs de Aa (2022-2025)		437.500	437.500			
Vervangen robotmaaiers VV WHV (2025)			19.835			
Programma Sociaal domein						
Incidentele subsidie t.b.v. doorstart De Eijnderic (2021-2023)	30.000					
Programma Volksgezondheid en milieu						
Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide (2021-2024)	12.273	9.680	9.680			
Energieagenda 2022-2025	50.000	44.000	40.000			
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing						
Externe inhuur transitie t.b.v. buitengebied (2022-2023)	152.000					
Implementatie omgevingswet	130.000	50.000				
Transitie landbouw (2022-2024)	50.000	50.000				
Analyse impact Wkb op daadwerkelijke werkzaamheden VTH (2023)	14.000					

Omschrijving	Lasten 2023	Lasten 2024	Lasten 2025	Baten 2023	Baten 2024	Baten 2025
Mutaties reserves en overige baten:						
Programma Bestuur en ondersteuning						
Reserve nog nader te bestemmen – Wachtgelduitkering (voormalige) wethouder(s)				67.500	17.000	
Programma crisisbeheersing en brandweer						
Reserve nog nader te bestemmen - Wijkgerichte aanpak samenwerking BOA's en politie				28.000		
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat						
Reserve nog nader te bestemmen - vervanging VW-up auto						13.000
Programma Sport, cultuur en recreatie						
Reserve nog nader te bestemmen - Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne				50.000		
Reserve nog nader te bestemmen - Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie				50.000	50.000	
Reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering - Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch				40.000		
Reserve nog nader te bestemmen - Ontwikkelen natte EVZ's - realisatie EVZ en wandelen langs de Aa					437.500	437.500
Reserve nog nader te bestemmen – vervanging robotmaaiers VV WHV						19.835
Programma sociaal domein						
Reserve nog nader te bestemmen - Incidentele subsidie t.b.v. doorstart De Eijnderic				30.000		
Programma Volksgezondheid en milieu						
Doorberekening in afvalstoffenheffing – bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide				12.273	9.680	9.680
Reserve nog nader te bestemmen - Energieagenda 2022-2025				50.000	44.000	40.000
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing						
Reserve nog nader te bestemmen - Externe inhuur transitie t.b.v. buitengebied				152.000		
Reserve nog nader te bestemmen – Implementatie omgevingswet				130.000	50.000	
Reserve nog nader te bestemmen – Transitie landbouw				50.000	50.000	
Reserve nog nader te bestemmen - Analyse impact Wkb op daadwerkelijke werkzaamheden VTH				14.000		
Totaal	673.773	658.180	520.015	673.773	658.180	520.015
Saldo	0	0	0			

Indien de incidentele kosten een termijn bevatten van langer dan drie jaar maar waarvan de eindigheid wel vastligt dan ligt daar altijd een besluit van de raad aan ten grondslag.

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

De commissie BBV heeft per 30 augustus 2018 een vernieuwde notitie 'incidentele baten en lasten' vastgesteld. Volgens deze notitie betreffen Incidentele baten en lasten de posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige)

projecten of subsidie als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. Stellige uitspraak in deze notitie is dat voor de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen posten een nadere toelichting is vereist. Deze toelichting is hieronder opgenomen.

Wachtgelduitkeringen (voormalige) wethouders

Dit betreft een tijdelijke wachtgelduitkering met een onvoorwaardelijke einddatum van 2 april 2024. De kosten worden gedekt uit de reserve nog nader te bestemmen

Wijkgerichte aanpak samenwerking BOA's en politie

Op basis van een kortlopend project willen we ervaring opdoen of en hoe het wijkgericht uitpakt in de samenwerking van boa's en politie. De resultaten willen we in 2023 als input gebruiken voor de vormgeving van pilot Wijkgericht (samen)werken aan een leefbare omgeving.

Vervanging VW-up auto

De huidige VW-up auto moet worden vervangen. Het betreft een investering met meerjarig nut waar normaliter op wordt afgeschreven. Volgens de Financiële verordening worden investeringen met een volume lager dan € 25.000,- in één jaar afgeschreven. Dit betreft dus een eenmalige afschrijvingslast. Op basis van het uitgangspunt 'brutering van investeringen' brengen we deze afschrijvingslast ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Faciliteren toekomstvisie Abdij van Bernheze

We werken mee aan het behoud van de abdij door de integrale ontwikkeling ervan te faciliteren. In 2019 is door de abdij een toekomstvisie opgesteld. Zowel de provincie (€ 1,8 miljoen) als de gemeente stellen middelen beschikbaar voor de uitvoering van dat visieplan. De gemeentelijke bijdrage richt zich in ieder geval op het compenseren van procedurekosten (vergunningen). Het betreft een project wat afgerond is op 31 december 2023. Hiermee zijn de kosten incidenteel en brengen we deze ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie

De vastgestelde erfgoedvisie 2020 is de basis voor uitvoering van een aantal incidentele projecten. In het uitvoeringsprogramma worden de geformuleerde beleidsspeerpunten nader uitgewerkt. Het programma eindigt in 2025.

Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch

De landschappelijke kwaliteitsverbetering, waarvoor we een fonds hebben ingesteld, biedt de mogelijkheid om aandacht te besteden aan de versterking van de zuidelijke dorpsrand in Heesch. Het fonds wordt gevoed door de bouwgrondexploitaties. We voldoen hiermee tevens aan de

verplichting om het buitengebied te versterken ten gevolge van de realisatie van uitbreidingsplannen.

Ontwikkelen natte EVZ's – realisatie EVZ en wandelen langs de Aa

Wij werken mee aan de ontwikkeling van het landelijk Natuurnetwerk. Het streven is om in 2027 dit netwerk klaar te hebben. Met het oog op de te verkrijgen subsidies willen we de investeringen dan ook afronden.

Vervangen robotmaaiers VV WHV

De robotmaaiers op sportpark VV WHV moeten worden vervangen. Het betreft een investering met meerjarig nut waar normaliter op wordt afgeschreven. Volgens de Financiële verordening worden investeringen met een volume lager dan € 25.000,- in één jaar afgeschreven. Dit betreft dus een eenmalige afschrijvingslast. Op basis van het uitgangspunt 'brutering van investeringen' brengen we deze afschrijvingslast ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Incidentele subsidie doorstart Stichting de Eijnderic

Door de gemeenteraad is op 20 mei 2021 een incidentele subsidie beschikbaar gesteld met een looptijd van drie jaar (2021-2023) voor de doorstart. Deze periode kan de stichting gebruiken om de negatieve exploitatieresultaten om te buigen naar een structurele gezonde exploitatie. Het betreft nadrukkelijk een eenmalige subsidie waaraan voorwaarden zijn verbonden. Deze incidentele subsidie brengen we ten laste van de reserve nog nader te bestemmen.

Bijdrage voormalige vuilstort Vlagheide

Dit betreft een incidentele bijdrage voor een periode van vier jaar. Deze bijdrage wordt gedekt door de Afvalstoffenheffing. Na deze periode wordt de stortlocatie overgedragen aan de provincie.

Energieagenda 2022-2025

In de duurzame energieagenda 2021-2025 zijn incidentele activiteiten opgenomen waarmee we invulling geven aan onze doelstellingen en ambitie op het gebied van duurzaamheid. Afronding van dit programma voorzien we in 2025.

Externe inhuur transitie t.b.v. buitengebied

Het begeleiden van initiatieven van stoppers willen we op tijdelijke basis doen. Om een zo concreet mogelijk inzicht te hebben in de verschillende initiatieven en vraagstukken van agrariërs denken we dat we beter kunnen inspelen op de transitie landbouw en de ontwikkeling van het buitengebied. We nemen voor de periode tot en met 2023 hiervoor een budget op.

Implementatie omgevingswet

Om klaar te zijn voor invoering van de omgevingswet per 1 juli 2022 investeren we in de wettelijke instrumenten (omgevingsvisie, -[plan en -programma's). Het doel is om deze dan vastgesteld en in werking te hebben.

Transitie landbouw

In het kader van de transitie van de landbouw begeleiden we initiatieven van stoppers. We voorzien om dit tot en met 2023 te doen en zo te zorgen voor een concreet mogelijk inzicht te behouden op de initiatieven en de realisatie van een evenwichtig buitengebied.

Analyse impact Wkb op daadwerkelijke werkzaamheden VTH

We willen in 2023 een eenmalige analyse uitvoeren voor wat betreft de activiteiten voor VTH. We willen evalueren of deze recht doen aan de praktijk. Welke bijsturing is nodig in formatie en taken om de constructieve veiligheid van gebouwen binnen Bernheze te kunnen blijven toetsen en borgen.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2023, 2024 en 2025

Naast bovenstaande mutaties in reserves met een incidenteel karakter zijn er o.a. ook bestemmingsreserves waarvan jaarlijks een bepaald bedrag ten gunste van de exploitatie komt ter (gedeeltelijke) dekking van de (afschrijvings-)lasten van investeringen met een economisch nut. In alle gevallen gaat het over een tijdvak van meer dan drie jaar. De looptijd van de reserves zijn gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investering. De aanwending van deze reserves zijn afgedekt met een raadsbesluit. In het raadsbesluit is aangegeven welke lasten gedekt worden, hoe het jaarbedrag is berekend en het aantal jaren van de inzet van de middelen. Bij het inzetten van deze reserves kan dus worden gesproken van structurele dekkingsmiddelen.

Wij constateren dat voor deze reserves de onttrekkingen eindig zijn. De consequenties hiervan zullen wij in de desbetreffende jaarschijf betrekken bij het integraal sluitend maken van het meerjarenperspectief. Dit betekent dat een afweging wordt gemaakt tussen inkomstenverhoging en uitgavenverlaging.

In het volgende overzicht zijn de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves weergegeven.

Omschrijving	Lasten 2023	Lasten 2024	Lasten 2025	Baten 2023	Baten 2024	Baten 2025
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut						
Reserve aanpassing huisvesting – Dekking afschrijvingslasten				8.471	8.471	8.471
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten				22.523	22.523	22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – Dekking vergoeding aflossing				3.750	3.750	3.750
Reserve kapitaallasten de Kanz – (gedeeltelijke) dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz				5.174	5.174	5.174
Reserve ondergrondse afvalberging – Dekking afschrijvingslasten				9.806	9.806	9.806
Reserve bouw gemeentewerf – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten				32.190	32.190	32.190
Reserve afschrijvingslasten vervanging vervoermiddelen (5 auto's) (IVP 2022)				13.250	13.250	13.250
Reserve afschrijvingslasten nieuwbouw/renovatie Basisschool Op Weg (IVP 2022)				2.500	2.500	2.500
Reserve afschrijvingslasten Vervanging top laag kunstgras VV HVCH en VV Prinses Irene (IVP 2022)				71.500	71.500	71.500
Reserve afschrijvingslasten Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken (IVP 2022)				1.472	1.472	1.472
Reserve afschrijvingslasten energieagenda maatschappelijk vastgoed (IVP 2022)				10.400	10.400	10.400
Reserve afschrijvingslasten aanpassen werkruimten gemeentehuis (IVP 2022)				10.000	10.000	10.000
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut						
Reserve afschrijvingslasten Traverse Heeswijk-Dinther (IVP 2022)				50.000	50.000	50.000
Reserve afschrijvingslasten Bereikbaarheid Weijen West (IVP 2022)				1.667	1.667	1.667
Reserve afschrijvingslasten verduurzaming openbare verlichting (IVP 2022)				1.644	1.644	1.644
Reserve kapitaallasten aanpassingen en VRI Cereslaan				9.436	9.436	9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter						
Reserve exploitatie 2020-2023				400.000		
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput – inschatting bij gelijkblijvende uitgaven 2025)	47.196	47.196	22.061	47.196	47.196	22.061
Aflossing geldlening de Stuik (verantwoord op taakveld 6.1)	5.780	5.780	5.780			
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik				5.780	5.780	5.780
Toevoeging onderuitputting afschrijving investeringsplannen	200.011	121.677	17.975			
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	124.575	126.630	128.909			
Totaal	377.562	301.283	174.725	706.759	306.759	281.624

Investerings

Investerings worden gesplitst in economisch en maatschappelijk nut. Middelen met een economisch nut zijn activa die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen van de

gemeente en/of die verhandelbaar zijn. Voorbeelden van investeringen met maatschappelijk nut zijn wegen en pleinen. Deze activa genereren geen middelen en er is geen markt voor.

Voor berekening van de kapitaallasten hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- Wij houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar. Volgens de financiële verordening start de afschrijving op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt dan wel verworven wordt.

Investeringsplan 2023 tot en met 2025:

Omschrijving	Investerings- jaar	Budget	Structurele afschrijvings- lasten 2023	Structurele afschrijvings- lasten 2024	Structurele afschrijvings- lasten 2025
1. Investeringsplan met economisch nut					
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat					
Verkeer en vervoer					
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten o.b.v. uitvoeringsplan	2023	42.200	844		
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - armaturen o.b.v. uitvoeringsplan	2024	42.200		844	
Vervanging 2 vrachtwagens	2025	150.000			15.000
VW up auto	2025	13.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - VW up auto	2025	-13.000			
Programma Onderwijs					
Onderwijshuisvesting					
Nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg Vorstenbosch (incl. BENG bouwen) - voorbereidingskosten	2023	100.000	2.500		
Nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg Vorstenbosch (incl. BENG bouwen)	2024	3.500.000		87.500	
Programma Sport, Cultuur en recreatie					
Sportaccommodaties					
Vervangen robotmaaiers Prinses Irene	2025	36.000			3.600
Bijdrage SPUK Sport - Vervangen robotmaaiers Prinses Irene	2025	-6248			-625
Vervangen robotmaaiers VV WHV	2025	24.000			
Bijdrage SPUK Sport - vervangen robotmaaiers VV WHV	2025	-4.165			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Vervangen robotmaaiers VV WHV	2025	-19.835			
Programma Sociaal domein					
Samenkracht en burgerparticipatie					
Verbouw De Miss 4 te Heesch (Stg de Pas)	2023	2.500.000	100.000		
Programma Volksgezondheid en milieu					

Omschrijving	Investerings- jaar	Budget	Structurele afschrijvings- lasten 2023	Structurele afschrijvings- lasten 2024	Structurele afschrijvings- lasten 2025
Riolering					
Investerings water & riolering	2023	144.000			
Uit voorziening riool – Investerings water & riolering	2023	-144.000			
Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2023	200.000			
Uit voorziening riool – Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2023	-200.000			
Investerings water & riolering	2024	150.000			
Uit voorziening riool – Investerings water & riolering	2024	-150.000			
Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2024	200.000			
Uit voorziening riool – Riolering – Klimaatbestendige inrichting	2024	-200.000			
Programma Bedrijfsvoering					
Info en automatisering					
Vervanging AV en discussiesysteem raadszaal	2023	140.000	35.000		
Vervanging overige AV	2023	70.000	17.500		
2. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut					
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat					
Verkeer en vervoer					
Traverse Heeswijk-Dinther	2023	1.325.000	44.167		
Stelpost infrastructurele werken	2024	1.000.000		33.333	
Programma Sport, Cultuur en recreatie					
Cultureel erfgoed					
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2023	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2023	-50.000			
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2024	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	2024	-50.000			
Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	2023	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Faciliteren toekomstvisie Abdij van Berne	2023	-50.000			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch	2023	40.000			
Uit reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering - Versterking zuidelijke dorpsrand (Ruitersweg) Heesch	2023	-40.000			
Ontwikkelen natte EVZ's – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2024	437.500			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2024	-437.500			
Ontwikkelen natte EVZ's – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2025	437.500			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	2025	-437.500			
Programma Volksgezondheid en milieu					
Milieubeheer					
Energieagenda 2022-2025	2023	50.000			

Omschrijving	Investerings- jaar	Budget	Structurele afschrijvings- lasten 2023	Structurele afschrijvings- lasten 2024	Structurele afschrijvings- lasten 2025
Uit reserve nog nader te bestemmen - Energieagenda 2022-2025	2023	-50.000			
Energieagenda 2022-2025	2024	44.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Energieagenda 2022-2025	2024	-44.000			
Energieagenda 2022-2025	2025	40.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Energieagenda 2022-2025	2025	-40.000			
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
Ruimtelijke ordening					
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2023	100.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2022	-100.000			
Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2024	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen - Opstellen omgevingsplan inclusief MER	2024	-50.000			
Omgevingsvisie – opleiding medewerkers	2023	30.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Omgevingsvisie – Opleiding medewerkers	2023	-30.000			
Transitie landbouw	2023	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Transitie landbouw	2023	-50.000			
Transitie landbouw	2024	50.000			
Uit reserve nog nader te bestemmen – Transitie landbouw	2024	-50.000			
Totaal			200.011	121.677	17.975

De stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Bij de beoordeling van de financiële positie kan een korte beschouwing over de reserves en voorzieningen niet worden gemist. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de reservepositie voor 2022 tot en met 2025 weer.

	Saldo per 31-12-2022	Saldo per 31-12-2023	Saldo per 31-12-2024	Saldo per 31-12-2025
Algemene reserves	21.745.973	21.460.992	20.951.806	21.004.555
Bestemmingsreserves	16.536.131	15.910.083	15.751.778	15.618.057
Voorzieningen	14.831.272	15.458.453	16.058.093	16.587.820
Totaal	53.113.376	52.829.528	52.761.677	53.210.432

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

In het Besluit begroting en verantwoording is voorgeschreven dat ook in de meerjarenraming een geprognosticeerde balans en de berekening van het EMU-saldo moet worden opgenomen over de drie jaren volgend op het begrotingsjaar 2022.

Geprognosticeerde balans

Activa

(bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
(Im)materiële vaste activa	58.718	60.984	58.893
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	55	55	55
Financiële vaste activa: Leningen	3.975	3.820	3.665
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0
Totaal vaste activa	62.748	64.859	62.613
Voorraden: Onderhanden werk/overige grond en hulpstoffen	-761	-2.973	-201
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen	8	8	8
Uitzettingen < 1 jaar	11.244	10.142	8.929
Liquide middelen	200	200	200
Overlopende activa	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende activa	15.691	12.377	13.936
Totaal activa	78.439	77.236	76.549

Passiva

(bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Eigen vermogen	37.371	36.704	36.622
Voorzieningen	15.458	16.058	16.588
Vaste schuld	16.610	15.474	14.339
Totaal vaste passiva	69.439	68.236	67.549
Vlottende schuld	4.000	4.000	4.000
Overlopende passiva	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	9.000	9.000	9.000
Totaal passiva	78.439	77.236	76.549

De meerjarige balans van gemeente Bernheze toont een stabiel beeld. De vaste activa blijven op hetzelfde niveau, wat betekent dat de investeringen ongeveer gelijk zijn aan de aflossingen en de afschrijvingen. Daarnaast daalt het eigen vermogen licht, maar stijgen de voorzieningen met ongeveer datzelfde bedrag. Door grote aantallen van geplande verkopen binnen de bouwgrondexploitatie (voorraden: gereed product en handelsgoederen) toont de meerjarenbalans hier een negatieve boekwaarde. Dit betekent dat de opbrengsten binnen de complexen de eerder gemaakte kosten overschrijden.

EMU-saldo

In het Besluit begroting en verantwoording (BBV, art 20) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten in hun financiële positie ramingen van het EMU saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar.

De begroting van gemeente Bernheze is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat echter uit van uitgaven en ontvangsten op basis van transactiebasis (kasstelsel), overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem.

Het EMU-saldo is berekend op basis van een door het CBS opgesteld model (zie onderstaande tabel).

Het is bedoeld om inzicht te geven in de jaarlijkse exploitatie, waarbij alleen rekening wordt gehouden met fysieke kasstromen

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025
EMU-saldo	-417	-122	-232
EMU-saldo referentiewaarde	-2.774	-2.774	-2.774
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	2.357	2.652	2.542

Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-155	-155	-155
			Uitzettingen	0	0	0
		Vlottende activa	Uitzettingen	-1.897	-1.102	-1.213
			Liquide middelen	0	0	0
			Overlopende activa	0	0	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	-1.635	-1.135	-1.135
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	0	0	0
			Overlopende passiva	0	0	0
	Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa			0	0	0

De boekwaarde van de investeringen in vaste activa toont meerjarig een stabiel saldo rondom 0. De investeringen, het eigen vermogen en de schulden wijken in deze jaarschijven jaarlijks nauwelijks af.

Bijlage 1 – Overzicht baten en lasten per taakveld

In artikel 7 lid 3c van het Besluiten begroting en verantwoording is opgenomen dat de financiële begroting een bijlage moet bevatten met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Taakveld	Lasten				Baten			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
0.1	1.883.363	1.890.668	1.871.657	1.894.795				
0.2	950.997	964.694	962.985	983.574	485.083	493.572	501.716	510.747
0.3	197.860	205.007	206.108	207.826	490.859	490.859	490.859	490.859
0.4	9.255.466	9.392.856	9.628.291	9.862.059	93.286	94.292	95.887	97.681
0.5	20.065	20.404	20.595	20.835	36.038	36.038	36.038	36.038
0.61	463.471	471.582	479.363	487.992	4.949.003	5.250.007	5.530.332	5.806.758
0.62					2.949.341	3.065.779	3.183.730	3.310.991
0.64					29.200	29.200	29.200	29.200
0.7					45.765.159	45.644.615	46.162.358	47.052.628
0.8	121.983	196.304	416.465	546.616				
0.9								
0.10	2.963.960	342.076	266.350	165.170	1.328.282	857.180	182.680	140.545
0.11	116.317	136.508	17.637	545.109				
1.1	1.976.076	2.010.831	2.043.857	2.080.567				
1.2	724.816	761.351	747.044	745.809	3.252	3.309	3.364	3.425
2.1	4.077.125	4.144.822	4.188.541	4.240.865	291.101	294.736	298.224	302.091
2.2								
2.5	2.732	2.780	2.826	2.877				
3.1	70.731	51.748	52.711	53.807	6.086	6.086	6.086	6.086
3.2	188.253	193.046	194.613	196.441	202.253	193.046	194.613	196.441
3.3	111.086	112.953	114.700	116.730	24.207	24.630	25.036	25.486
3.4	649.910	615.653	627.032	639.867	202.300	202.450	202.593	202.752
4.1	2.092	2.129	2.164	2.203				
4.2	1.155.005	1.155.809	1.144.441	1.133.568	60.515	60.675	60.829	61.000
4.3	1.514.469	1.477.249	1.496.147	1.517.272	314.774	315.974	317.125	318.400
5.1	254.858	258.512	261.496	264.871	152	152	152	152
5.2	2.124.796	2.149.873	2.127.092	2.153.520	721.260	732.430	744.541	758.042
5.3	437.539	445.425	452.941	461.340				
5.4	28.900	29.379	29.787	30.247	6.058	6.164	6.266	6.379
5.5	130.799	133.112	135.178	137.489	10.800	10.800	10.800	10.800
5.6	780.496	794.077	806.991	821.343	12.493	12.116	11.738	11.361
5.7	2.032.844	1.948.750	1.981.522	2.018.488	17.421	17.422	17.423	17.424
6.1	2.862.004	2.893.689	2.886.444	2.900.521	351.227	358.127	364.866	372.215
6.2	4.470.384	3.822.937	3.794.654	3.821.286				
6.3	6.791.722	6.810.676	6.828.944	6.824.118	4.605.391	4.605.391	4.605.391	4.605.391
6.4	4.212.713	4.139.044	3.985.424	3.878.726				
6.5	422.266	453.080	481.802	515.767	1.000	1.000	1.000	1.000

Taakveld	Lasten				Baten			
6.6	870.248	885.479	900.089	916.291				
6.71	4.760.974	4.843.666	4.922.996	5.010.966	53.784	53.938	54.085	54.249
6.72	5.184.019	5.274.739	5.361.773	5.458.285				
6.81	82.232	83.671	85.052	86.583				
6.82	750.000	763.125	775.716	789.679				
7.1	1.252.567	1.274.678	1.295.769	1.319.189	17.965	18.279	18.581	18.915
7.2	2.120.256	2.208.519	2.283.601	2.352.502	2.570.001	2.667.689	2.751.665	2.830.747
7.3	2.806.159	2.855.519	2.901.612	2.952.983	3.357.997	3.416.675	3.472.968	3.535.392
7.4	1.532.272	1.561.183	1.572.915	1.601.829	6.510	6.624	6.733	6.854
7.5	100.256	102.087	103.699	104.882	105.788	107.639	109.415	111.384
8.1	1.381.777	1.163.155	1.031.190	1.054.423	265.875	16.153	16.420	16.716
8.2	14.967.924	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420	17.508.420
8.3	1.651.362	1.681.940	1.672.619	1.700.146	1.612.263	1.631.738	1.650.119	1.671.307
Totalen	88.455.144	88.233.205	88.671.253	90.127.876	88.455.144	88.233.205	88.671.253	90.127.876
Baten	88.455.144	88.233.205	88.671.253	90.127.876				
Saldo	0	0	0	0				